CHE il sig. Paolo Temelchi non ofiante il avanti mentionati ri petitivi Instrumenti d'accompra in uno capo mo de poi-
88 reduti il beni, de quali in cui sovra parte de fruti pre mi-
enti da mi dichiti fattovi intorno anco ano imporrante a uno
ta ore il domino, e proprieta di quelli, anzi di più anno
e reliano benissimo intromessi il Testamenti elamiandi, che
dero sig. Paolo Temelchi mai e stato legitimante, ed ha
potedusi nel tudecio Luogo, e Territorio di Mari il ud-
deri, o altri beni.

Tele 1. Antonio Giacomelli.

Cui ha ropa dero, che non ha mai vedero, ne cono-
89 ciuto il Paolo Temelchi, che il medesimo non ha mai por-
tedurto, ne preteso alcuna parte de fruti de beni come
sopra acquistati dal Fedice Mariano, e dal Padre del detto
Tele maggiore, ed aggiunge esser cosa sicura, che detto
Temelchi mai e stato legitimante nel Territorio di Mari poiche
per esser piccolo quel Territorio, e facendo in ell' sua residen-
za da anni venticinque a questa parte, e più convince luri
li legitimanti, e non potrebbe a meno di aver anche conoscia-
to detto Paolo Temelchi, di cui non ha mai sentito parlare
aggiungendo pure, che ello Felice Mariano in suo vivente
ha sempre estato il uno de primi, e dopo la morte di questo

192 (chi abbia pofedino, o preteso alcun fruto de beni sovra
depofti anzi ha, che detto Temelchi mai e stato legitimante nel
luogo, o Territorio di Mari per esser stato due volte Sinda-
co, e Consigliere di ella Comunita dall' anno 1746 a questa
parte, ed anche pretle negli anni 1758, e 1759. e stato
indicante alla minta generale fatali di quel Territorio, e si
ricorda

Tele 2. sig. Ignazio Marcandi.

190 Essendo sui stato attinente alla mintra generale del Territorio
di Mari seguita dal 1757. a questa parte non ha mai tenuto
nominati fia i registrati, e poluderne bene lo detto Territo-
rio il Paolo Temelchi, oltre di che nell' anno 1748, che
lui era Estatore non era certamente comperto nel quinternetto
come mepparte nell'anno 1757, in cui lui e stato nuovamen-
te Estatore.

Tele 3. Gio. Battista Foglieri.

Lui non ha mai taputo, che il Paolo Temelchi, quale non
19. conosce abbia poseduti il beni, de quali ha sopra deposto
che il Felice Mariano ne percevea il fruti, meno la, ne ha
tenuto dire, che il medesimo sia stato registrante, ed abbia
poseduti beni nel Territorio di Mari, e certamente nell' anno
1746. in cui lui e stato Estatore, non era detto Paolo Te-
melchi deferito nel quinternetto

Tele 4. Giacomo Aitola

Lui non sa, ne mai ha tenuto dire, che il Paolo Teme-
192 (chi abbia posseduto, o preteso alcun fruto de beni sovra
depofti anzi ha, che detto Temelchi mai e stato registrante nel
luogo, o Territorio di Mari per esser stato due volte Sinda-
co, e Consigliere di ella Comunita dall' anno 1746 a questa
parte, ed anche pretle negli anni 1758, e 1759. e stato
indicante alla minta generale fatali di quel Territorio, e si
ricorda

STATUTI DISPARENZA = INTRA
VALLE INTRASCA = SORISO
73

Atti fra Stefani e Sorisio

Zurb. Vol III pag 127

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

98

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

In nomine domini Amen

Hec sunt statuta et ordinamenta
Communitatis Pallantie Intri, et Vallintrasche
Edita Completa et ordinata ad honorem Dei, et Gloriam
Redemptoris d. N. Jesu christi b. V. m. et ss. Leonardi
Victoris, et Nicolai protectorum dicte Communitatis
et totius Curie Celestis, et S. R. E. et sacri Romani
imperii

Et ad exaltationem et statum pacificum, et tranquillum
Illmi Principis, ac magci et excelsi dni Nostri
domini Galeaz Vicecomitis mediolani ducis Pa=
=pie, Pallantie Intri et Vallintrasche Ddo=
=mini Comitis Virtutum Imperialis Vicarii Ge=
=neralis

Et ad bonum, et pacificum statum totius Communitatis
predicte, et habitantium in ea

Mediolani

Apud heredes Pacifici Pontii, et Jo. Baptam Piccaleum
M. D. C. V.

de Juram.o non dando [illegible]
Cap. 4
[illegible]

STATUTI DI PALLANZA [illegible]
VALLE INTRASCA - SORISO 73

Liber primus

Quod Pretor sit Juris Peritus, et quod debeat offerre in eclesia cap. pr.

In primis statuerunt, et ordinaverunt quod d. Pretor Pallantie Intri et Vallintrasche sit peritus in Jure et cum aplicuerit ad terram Pallantie antequam alio accedat ire debeat ad Eclesiam cum eius Notario et famulis, et ad altare eiusdem Eclesie S. Leonardi accedere, et si descenderit ad terram Intri debeat ad Eclesiam S. Victoris, et ibi teneatur offerre cum sua familia

de Juramento prestando per Pretorem
Cap. 2.

Item statuerunt, et ordinaverunt quod d. Pretor in reditu a d.a Eclesia antequam intret domum Communis Jurare debeat regere Com.es Pallantie Intri et Vallintrasche in bono, et pacifico statu, et ad honorem et pacificum statum prefati magi dd. Galeaz. Vicecomi supradicti, et quod conservabit Jura et honores dictarum Communitatum totis suis viribus, et posse, et quod reget dictas Communitates secundum statuta

et ordinationes quae fient per totam credentiam seu per duas partes d.e cre=dentiae cum confirmatione praef. d.o et quod manutenebit ac defendet Jura eccles. et quod faciet jus su=marium et expeditum Viduis, orfanis Pupilis, et miserabilibus personis ac ipsos in suis Juribus defendet, et manutenebit ac Juret, et Jurare debeat expellere omnes hereticos guzeres, paterinos, et omnes alios existentes contra fidem Catholicam ac etiam prosequi, et si in eius fortia pervenerint punire, et condem=nare secundum statuta d.e Comu=nitatis, et ubi statuta defficerent secundum Jura Communia; item Juret et Jurare debeat quod non expendet de pecunia d.e Communitatis nisi secundum Baliam sibi Concessam per d.a statuta absque Consilio credentiae seu sapientum d.e Credentiae seu Communitatis suprascriptae, hoc adito quod d. Potestas si fuerit requisitus per Commune Pallantiae teneat stare per quartam partem temporis sui regiminis in terra Pallantiae, et non ultra

STATU...
VALLE INTRASCA - SORISO
INTRA VALLE INSORISO
B

dumodo illi de Pallantia per quindecim dies ante preparent decentem, et su=ficientem habitationem, et domum pro ipso d. Pretore et familia, et eius officio quod habeat locum si d. Capi=taneus lacus maioris non staret Pallantiae sicut facit ad presens salva in omnibus supradictis, et infra=scriptis voluntate et mandato praef. mag. dd. Galeaz.

Quod Caneparius debeat dare Jur. d. Pre=tori eius Not.o et famulis Cap. 3.

Item stat. et ord. quod Canep.us Comitis praed.e teneat dare Juram.m d. Pri de obser=vando praed.a et Not.o ac famulis ipsius d. Pretoris eius expensis pro=prijs, et absq. aliqua expensa d.e Comitis

De appellatione d. Pret.is Cap. 4

Item stat. et ord. quod appellatione d. Pre=toris Contineat Rector, Vicarius locum tenens in omni parte dictorum statutorum sed d.s L.T. in Causis pecuniarijs non possit facere aliquam sententiam defi=nitivam nisi de Consilio sapientis si Causa ascendat libras duas Jurg. seu valorem librarum duarum nisi talis sententia esset sub Confessione

partium in causis autem criminalibus
non possit tamen procedere ad senten=
=tiam deffinitivam, interloquutoriam
nec ad tormenta

Quod Pretor non possit pernoctare
extra domum communis absque man=
=dato domini vel consensu credentie

Cap. 5.

Item stat. et ord. quod Pretor dicte Comitis
non possit pernoctare extra officium
communis sive eius habitationis
nisi fuerit de voluntate domini
vel cum voluntate credentie et
hoc sub pena pro qualibet vice
salarij unius diei

De Juramento Notarij Cap. 6

Item stat. et ord. quod Notarius dicte
Communitatis iurare debeat post
Juramentum delatum dicto d. Pretori quod
officium suum faciet bene et legali=
=ter et non accipiet de scripturis
quas faciet ultra id quod fuerit
ei concessum per statuta dicte Comitis
et si non fuerit limitatum per dicta sta=
=tuta tunc accipiet congruentem
et moderatam solutionem et quod
Notarius predictus teneat ponere in libro

STAT...
VALLE INTRASCA - SORISO
13

omnes denuntias et accusas crimi=
=nales que dabuntur per consules et
officiales ad hec deputatos, et hoc
absque aliqua datione pecunie

De Juramento familie Cap. 7.

Item stat. et ord. quod famuli quos se=
=cum ducet et habebit d. Pretor iu=
=rent quod officium suum facient
bona fide et quod inventiones
quas facient veras consignabunt
et quod non accipient de robarijs
quas facient nisi secundum quod
fuerit eis concessum per statuta dicte
Communitatis

De familia quam retinere debet d. Pretor
et eius salario Cap. 8.

Item stat. et ord. quod d. Pretor retinere
debeat in eius offo. Notarium unum bonum
et in arte Notarie expectum et fa=
=mulos duos continue et habere
debeat pro eius salario et dicti Notarij
et famulorum soldos quatuordecim
Jnq. pro qualibet die et ultra ha=
=beat tertiam partem bannorum civi=
=lium et tertiam partem inventionum
que et quas exiget tempore eius
officij et predicta habeant locum si
Pretor fuerit Juris Peritus si autem

non fuerit peritus in Jure non
possit tenere nisi duos famulos, et
tunc habeat tantum pro se Notario
et famulis duobus soldos decem Jnq
in die dictus autem Pretor si fuerit
peritus in Jure possit et valeat
tenere alium tertium famulum (si
sibi videbitur expedire, et fore necesse)
causa sui officij melius exercendi
et tunc habeat pro d.o tertio fa=
=mulo soldos duos Jnq pro qualibet
die

Qui fuerit Pretor Communitatis postea ante
elapsum triennium non possit esse Pretor
Cap. 9.

Item stat. et ord. quod si contingat
aliquam personam venire ad officium
Preture predar. Com.tis quod idem non
possit nec valeat eligi ad d.m offi=
=cium secundario, et sic deinceps
nisi prius vacaverit a d.o officio et
annos tres a die sui recessus ab
officio predar. Communitatis

de solutione Cancellaturar. condem=
=nationum et scripturar. Notarij d.
Pretoris Cap. X

Item stat. et ord. quod Not.s d. Pret.is Vicij
sive Rectoris non possit, nec debeat

recipere nec habere de aliqua con=
condemnatione facta per confessionem
nisi imper. sex, et de quolibet pre=
=cepto nisi imper. quatuor, et pro
quolibet ter. dato in Judicio nisi
imper. tres, et pro contestatione
litis nisi imper. sex, et de quali=
=bet contradictione seu defensio=
=ne que fuerit producta in scriptis
non possit Not.s accipere pro eius
subscriptione nisi imper. quatuor
et quod Not.s teneatur ipsa precepta
et condemnationes facere in carta
pro suprascripto pretio si fuerit
carta sibi data salvo quod Not.s
Pretoris teneatur recipere securitates
=es generales hominum d.e Com.tis
sine aliqua datione pecunie

de scripturis, et actis dandis, et exhi=
=bendis per Not.m Cap. ii.

Item stat. et ord. quod Not.s d. d. Pret.is tene=
=atur, et debeat dare per extractum, seu
in publicam formam actori et reo omnes
scripturas et acta que fecerit si ab eo
requisitum fuerit infra octo dies post=
=quam tradate fuerint ipsis requi=
=rentibus ipsis solutum Not. de eius

mercede secundum quod superius
ordinatum est sub pena soldorum vi=
=ginti et idem habeat locum in dando
extractum instrumentorum et iuris
exemplum.

de eo quod percipere debent famuli d.
Pretis pro robarijs cap. xii.

Item stat. et ord. quod famuli d. Pretis
possint et debeant habere imp. sex
pro quolibet pignore si fecerint
usq. ad tria pignora tantum inclu=
=sive et si fecerint abinde supra
usq. ad quinque pignora inclusive
habeant imper. quatuor pro quo=
=libet pignore et ultra habeant
pro quolibet miliari viae sue imp.
sex qui imper. sex pro quolibet
miliari dividant inter omnes
pignoratos si pignoraverint ab
una persona supra. ita quod
non possint percipere nisi semel
omnibus computatis solutionem de
dicto miliari sub pena soldorum
decem usq. pro quolibet famulo
contrafaciente et qualibet vice
etiam predicta omnia habeant locum
et observari debeant per famulos

VALLE INTRASCA - SORESO

d. Capitanei sub pena predicta et per
cedentiam d. Comitis pro gubernando
pignora quae fient per d.os famulos
elligant quolibet anno duo Cane=
=parij videlicet unus in Passantia
et alter in Intra qui habeant
pro eorum mercede gubernandi ipsa
pignora imper. duos pro quolibet
pignore et solvant famulis se=
=cundum continentiam d. statuti
quando eis consignaverint pignora
qui Canepari teneant ad restitu=
=tionem dictorum pignorum seu vali=
=mentum eorum usq. ad annum unum
a die consignationis eis factae de
d.is pignoribus et non ultra et ne
oriatur controversia per quot milia=
=ria distent loca et villae comitatis
a Burgis Passantiae Intri habeant
et intelligant distare prout infra

de deganea S.ti Mauritij cap. 13

Comune et Villa de Ghilfa distat a
Burgo Intri per miliaria duo
Comune et Villa de Agonte distat
per miliaria quatuor
Comune et Villa de Barberio per
miliaria quinque

Comune et Villa de Carzago p
miliaria unum
Comune et Villa de Traino p mi=
=liaria unum
Comune et Villa de Curte p mi=
=liaria unum
Comune et Villa de Roncho p mi=
=liaria unum
Comune et Villa de decio p mi=
=liaria duo
Comune et Villa de Fonalio
p miliaria tria
Comune et Villa de Travalino
p miliaria quatuor
Comune et Villa de Cadesino
p miliaria quatuor
Comune et Villa de Biganzolo
p miliaria unum
Comune et Villa de Carogino p
miliaria duo
Comune et Villa de Bozella p
miliaria unum
Comune et Villa de Selascha
p miliaria unum
Comune et Villa de Susello p
miliaria unum
Comune et Villa de Ceredo p

VALLE INTRASCA - SORESA

miliare unum
Comune et Villa del fasso p miliare unum
Coē et Villa de Silva p miliare unum
Coē et Villa de Carogino p miliaria tria
Coē et Villa de Putheo p miliare unum
Coē et Villa de Anha p miliare unum
De deganea S. Martini Cap. 14
Coē et Villa de exio distat a Burgo
Intri p miliaria quatuor
Coē et Villa de Permeno p miliaria
tria
Coē et Villa de Albagnano p milia=
=ria duo
Coē et Villa de Roncario p miliaria
unum et dimidium
Coē et Villa de Vignono p miliare
unum
Coē et Villa de Be p miliare unum
et dimidium
Coē et Villa de Arizano p miliare
unum
Coē et Villa de Cissano p miliare
unum
Coē et Villa de Aurano p miliaria
quinque
Coē et Villa de Carpiano p miliare
unum
Coē et Villa de Campasca p mili=
=are dimidium
Coē et Villa de Coro p miliare unum

Coē et Villa de Torgiedo p miliare unum

De deganea S. Petri Cap. 15.

Coē et Villa de Torbaxio à Burgo Intri p miliare unum

Coē et Villa de Cambiascha p mi=liaria duo

Coē et Villa de Vngio p miliaria duo

Coē et Villa de Ramello p milia=ria tria

Coē et Villa de Cauretio p milia=ria quatuor

Coē et Villa de Intrania p miliaria quinque

Coē et Villa de Missina p milia=ria quatuor

Coē et Villa de Comerio p milia=ria duo

Coē et Villa de Suma à Burgo Intri p miliare unum

Coē et Villa de Cauandono p mili=aria duo

Coē et Villa de Bieno p miliaria duo

Coē et Villa de Santino p miliaria duo

Coē et Villa de Rouegro p milia=ria tria

Coē et Villa de Cusoneo p miliaria tria

Coē et Villa de Vngiasca p milia=ria tria

De officio famulorum d. Pretoris Cap. 17.

Item Stat. et ord. quod famuli d. Pre=toris teneant et debeant sub debito Juram.o inquirere taber=narios male mensurantes et non habentes mensuras iustas nec adequatas, ac inquirere de=beant becarios vendentes car=nes ad iniustam stateram nec ade=quatam et malē et iniustē pon=derantes carnes et mensuras mulinariorum d.e Coitis que men=sure appellant Cazoli, et quod d.i molinarij teneant d.as mensuras facere adequare omni anno bis et satisdare de exercendo eorum offi=cium bene et legaliter secundum formam statutorum d.e Coitis sub pena contenta in d.is statutis et in=ventiones quas fecerint sub debito Juramento teneant de=nuntiare d. Pretori ea die ... quenti

quod statutum similiter inteligat.
de illis qui vendunt pisces, caseum
lannam, oleum, ceram, et omnes alias
res quae vendunt pondere, seu men=
=sura

de officio servitorum et eorum mercede
Cap. 18

Item stat. et ord. et praeviderunt
quod quilibet serv. d. Comitis tene=
=at. et debeat facere omnia praecepta
sibi imposita per Praetorem, seu Recto=
=rem cuilibet personae et facere
relationes ipsorum ab una die sa=
=bathi usq. ad aliam diem sabathi
proximè sequentem aliter relatio
non valeat, et hoc sub poena
ipsi servitori soldorum quinque pro
qualibet vice qua pro eos fuerit
contrafactum, et quod servitor
pro eius mercede habeat pro
quolibet praecepto cum relatione
si fuerit in Burgo Pallantiae vel in
Burgo Intri imper. duos pro prae=
=cepto et imper. duos pro relatione
et si fuerit in alijs terris Vallin=
=traschae habeat pro quolibet uni=
=liari imper. duos et pro qualibet
relatione imper. duos

salvo quod si servitor fuerit in terra
ubi habitaverit seu fuerit ille cui
debet facere praeceptum quod non
habeat nisi prout dictum est in Pa=
=llantia vel in Intro. de alijs vero
citationibus quae fient per servitores
ad petitionem alicuius ut veniant
ad bancum Iuris si citatio fuerit
facta in Pallantia habeat d. serv.
pro qualibet citatione imper. unum
si fuerit in Intro habeat imper.
unum si fuerit in alijs terris
Vallintraschae habeat imper. tres
pro quolibet uniliari, et ex illo
pretio servitor teneat facere
relationem et si contrafactum fu=
=erit solvant ipsi serv.res soldos
quinque imper. pro quolibet et
qualibet vice et quolibet actu
de servitoribus eligendis Cap. 19
Item stat. et ord. quod eligi debeant
servitores sex in tota Communitate
videlicet unus in Burgo Pallantiae
unus in Burgo Intri, unus in de=
=ganea Sti Petri, unus in dega=
=nea Sti Martini unus in dega=
=nea Sti Mauritij et unus . . . .

..... qui seruitores portent
unum Caputium Rubeum cum insignia
prefi. dd. Galeaz. & sub pena duorum
soldorum pro qualibet vice

De sindicatu d. Pretoris, et eius fami=
=lie Cap. 20

It. statuer. et ordin. quod quelibet
persona volens petere et conqueri
de d. Pretore, et eius familia post
exitum sui regiminis teneat. infra
octo dies a die proclamationis
facte per seruitorem dei Comitis dare
eius petitiones sijndicatori et
socijs, et das petitiones probasse
infra octo dies, et preteritis octo
diebus debeant di. sijndicatores fa=
=cere absolutionem, vel condem=
=nationem secundum quod fuerint
probate dei petitiones, et quod fac=
=tis dis condemnationibus vel abso=
=lutionibus d.s Pretor possit dece=
=dere si fuerit condemnatus ipso
satisdante de soluendo id in quo
fuerit condemnatus, et quod Pre=
=tor, seu rector teneat. pro famu=
=lia sua realiter de restituendo
et soluendo omnibus personis, et

9

et Comitati omne id quod dare, et
facere deberent quaqq. ocasione
et in quo condemnati essent per
sijndicatorem

De eod. Cap. 21.

It. stat. et ord. quod duo elligant.
qui sint cum sindicatore mag. do=
=mini quorum unus sit de Pallan=
=tia alter de Jutro, et recipiant
querelas que porrigent. contra
Pretorem, et eius familiam

De Consiliarijs, et Credentiarijs ge=
=neraliter elligendis cap. 22

It. stat. et ord. quod elligi debeant
sedecim homines qui sint Genera=
=les credentiarij et Consiliarij vi=
=delicet de Pallantia quatuor de
Jutro quatuor et de Vallintrascha
octo qui habeant plenam potesta=
=tem, et Baliam prouidendi, refor=
=mandi, et ordinandi sicut habet
tota Communitas, et quidquid factum
ordinatum, et prouisum per d.os creden=
=tiarios, seu per duas partes dictorum
sedecim credentiariorum, et sapientum
valeat et teneat et habeat Ro=
=boris firmitatem, et qui sedecim

durare debeant in offo. per medium
annum, et qui fuerit uno medio anno
non possit esse alio medio anno
proxe. seqti. et qui elligentur per quin=
=decim dies ante Calendas mensis
Januarij, et ante Calendas mensis
Julij. qui Consiliarij iurent quod
consulent bona fide super eis quae
sibi proponentur, et quae credent esse
utilitatis dae Communitati. qui Con=
=siliarij habere debeant pro sin=
=gulis sex mensibus a Carcepario
dae Communitatis solidos viginti
Imper. pro quolibet pro eorum
mercede. Saluo quod di. Consilia=
=rij non possint aliquid provide=
=re, vel statuere quod cederet
contra honorem vel statum supradi.
mag. dd. Nostri vel filiorum vel in
aliquam diminutionem honoris vel sta=
=tus sui

de elligendo Procuratores, et deffen=
=sores miserabilium personarum cap. 23

Item stat. et ord. quod Praetor teneatur
elligi facere per credentiarios sin=
=gulo anno quando elliguntur
credentiarij tres Procuratores su=

=ficientes unum de Pallantia, unum
de Intro et alium de Vallintrascha
qui debeant procurare et inter=
=venire pro pupillis, orfanis
viduis et alijs personis miserabi=
=libus et pauperibus sine aliquo
praemio, quoties aliquis eorum
fuerit requisitus et habeant pro
quolibet eorum libras duas Imper.
pro quolibet anno

de posta scribenda antequam propo=
=natur. cap. 24

Item stat. et ord. ac praeviderunt quod
Not. dae Comtis teneatur et debeat
in scriptis ponere postam antequam
proponatur per d. Praetorem et ipsam legere
vulgariter ad intelligentiam au=
=dientium, et quidquid consultum fue=
=rit in scriptis redigere, et nomi=
=na consulentium et facto partito
per d. Praetorem, et quidquid obtentum fue=
=rit in scriptis reducere, et legere
quidquid obtentum, et provisum fue=
=rit, antequam sapientes, et Consilium
recedant de Consilio, seu credentia

de modo et forma Consulendi Cap. 25

Item stat. et ord. quod post lectam postam d. Pretor surgat et proponat d.am postam in consilio, et Consilium requirat super d.a posta, et ille seu illi qui consulent super d.a posta surgant et in pedibus stent ad consulendum et post consilium datum per sapientem pretor faciat partitum de surgendo et sedendo, et quidquid fuerit obtentum per maiorem partem debeat obtinere, et quod nullus consulere debeat ultra postam sub pena soldorum quinque imp.

de faciendo partitum ad Bussulas et ballotas pro expensis cap. 26

Item stat. et ord. quod si contingat poni in consilio per d. Pretorem de dando de ere d.e Comitis quod partitum fieri debeat ad Bussolas et Balotas, aut ad Capellas, et vel Beretas, et lapides, et ponentes in Bussola ponant ambas manus super Bussolis, et non possint dare de ere d.e Comitis nisi fuerit obtentum per duas partes d.ae sapientum

d.e Comitis, et si expenderet aliter vel ultra quam supra dispositum est quod Canepariis, et omnes qui consenserint dis expensis teneant solvere de suo proprio, et si Pretor consenserit condemnet in libris decem imper. et ultra arbitrio sindicatoris tempore sindicatus

de veniendo ad Consilium Cap. 27.

Item previder. et ordin. quod illi qui electi fuerint pro Consiliariis de Consilio debeant venire ad Consilium quoties fuerit eis preceptum ad tempus, et horam d. precepti per servitores, seu servitores sub debito Juramento sub pena soldorum quinque imper. pro qualibet vice nisi causa iusta, et necessaria impediret de qua stari debeat eorum Juramento

de ere d.e Comitis non expendendo per Pretorem Cap. 28

Item stat. et ord. quod Pretor d.e Comitis non possit expendere de ere d.e Comitis absq. consensu ad minus trium sapientum, et eo casu non possit expen-

=dere ultra libras duas Juper. et
ultra expendere non possit absq.
licencia credentie vel maioris
partis prontra declaratum est, et
si expendiderit quod tempore sui
sindicatus teneat. ad restitutionem
eius quod expendiderit in duplo
de Balia d. Pretoris expendendi
de ere d. Communitis Cap. 29
Item stat. et ord. quod d. Pretor habeat
Baliam expendendi de ere dicte
Communitatis Pallantie Intri et
Vallintrasche usq. ad quantitatem
librarum vigintiquinq. Juper. pro
Capiendo banitos de Homicidio
furto Robaria, incendio seu de
alio maleficio ex quo si capti
essent di. malefactores perderent
vitam sive membrum, Hoc adito
quod Pretor teneat. ostendere
qualiter et quomodo expendidit
salvo quod si expendidisset in
dando alicui secrete Personae quam
non esset Conveniens nomina=
=re aut promisisset non nomi=
=nare tunc et eo casu credat.

Juramento di d. Pretoris et quod
nullae expensae fieri debeant de
ere d. Comitis pro emendo aliqua
utensilia pro fornimento coqui=
=nae d. Pretoris, nec pro aliis uten=
=silibus neq. lectis ipsius d. Pre=
=toris et familie et fornimentis
ipsorum lectorum nisi cum delibera=
=tione et examinatione trium
Consiliariorum quorum unus sit de
Pallantia alter de Intro, et alter
de Vallintrascha et Canepariis
totius Comitis qui teneant. eodem
die facere scribi talia utensilia
et fornimenta in uno libro scri=
=bendo pondus lectorum et qualitatem
omnium predictorum ad hoc ut tempore
sindicatus di d. Pretoris possint apa=
=rere, et reddi ratio debita

de Canepario Generali eligendo Cap. 30
Item stat. et ord. quod d. Pretor una cum
Consiliariis et credentiariis tene=
=ant. et debeant elligere singu=
=lis tribus mensibus unam personam
bonam et sufficientem que recipiat
et recipere debeat pecuniam d.
Communitatis et que det securit

de faciendo ratione Comunitati de eo
quod receperit et Juret de faciendo
bene et legaliter officium suae Cane=
=uariae, et qui Caneparius habeat
et habere debeat pro salario
libras tres Imper. et qui Caneparius
teneat. deferre Juramentum d.
Pretori absq. datione pecuniae
ut in alio statuto Continet. Nec
possit officium d. Canepariij durare
ultra tres menses nisi processerit
de voluntate Consilij Generalis
et d. Pretoris. Nec possent quis
esse Caneparius nisi sciat bene
scribere et ordinare facta et rationes Comu=
=nitatis

De Inventario fiendo de bonis et
rebus existentibus in domo d. Pretoris
Cap. 31

Item stat. et ord. quod Caneparius
d. Coitis teneat. et debeat facere
inventarium de Utensilijs, et fomi=
=mentis existentibus sive datis et
quae dabunt. sive ponent. de die
in diem in domo d. Pretoris sive ad
eius, sive familiae usum et in re=
=cessu d. d. Pretoris d. res facere

sibi Consignare, et si propter suam
culpam, seu negligentiam aliquae res
fuerint perditae teneat. restitue=
=re d. Coitati duplicatas; et quod
Pretor teneat. res sibi consigna=
=tas d. Canepario restituere no=
=mine d. Coitatis, et de praedis
teneat. facere duos libros quorum
alter sit de membranis, et stet
ac remaneat penes d. Canepa=
=rium, qui Caneparius si muta=
=bit. ante finem officij d. Pretoris
teneat. ipsum librum, et praedia omnia
utensilia et fomimenta desi=
=gnare, et consignare sequenti
Canepario, et sic deinceps, et Ca=
=neparius qui erit tempore finis
officij, et sindicatus d. d. Pretoris
teneat. examinare praedia, et si
quid deficiet id recuperare sub
pena praedia si erit negligens ultra

De aere non expendendo per Canepa=
=rium Cap. 32

Item stat. et ord. quod Caneparius
d. Coitis non possit expendere

de ere d.e Coitis absq. licencia d. Pretoris
et sapientum, ac Procuratorum d.e Coitis
ut s.a limitatum est si aliter expen=
=deret, soluat de suo proprio

De eod. Cap. 33

Item stat. et ord. quod Canepariis
d.e Coitis teneat. soluere cuilibet
habere debenti a d.a Comunitate
postquam fuerit descriptum in libr.
expens. si habuerit de danarijs
d.e Coitis sub pena ad Arbitrium
d. Pretoris. Item teneat. facere
scribi sibi, et exemplari in d.o libro
de membranis omnes bulettas
solutionum tam salarij pref. mag.
dd. Nostri Galeaz. Vicecomitis Todra
et Novaria, quam aliarum solu=
=tionum que fient nomine
Comunitis infra quinque dies
postquam fuerint presentate
d.e Bulete sub pena soldorum vi=
=ginti Imper. pro qualibet vice
de non Cancellando condemnatio=
=nes absque Canepario pred.o Cap. 34
Item stat. et ord. quod Pretor sive rector

eius Not.s non possit nec debeat
facere Cancellare aliquam Con=
=demnationem nec bannum absq.
presentia d.i Canepariij sub pena
librarum decem imper. si fuerit cul=
=pabilis, aut Conscius de hoc d.o
Pretori, et sol. centum imper. d.o
Not.o et ulterius Cancella non
valeat

De fodris condemnationibus
et bannis non accipiendis
nisi per Caneparium Cap. 35

Item stat. et ord. quod Pretor Not.s
nec aliquis de familia d. Pre=
=toris non audeat nec presumat
recipere solutiones de condemna=
=tionib. bannis, fodris, nec depo=
=sita, nec aliquam pecuniam spec=
=tantem d.e Coitati sed recipiat
per Caneparium sub pena restitu=
=tionis dupli

De sapientibus ~~dandis~~ simul con=
=veniendis pro ratione Cane=
=parij Cap. 36

Item stat. et ord. quod octo sapientes
sive Consiliarij vel credentia=

=rij de Coitis qui sint de Creden=
=tia generali subdebito Jura=
=mento teneant, et debeant
singulis tribus mensibus esse
insimul in domo Pretoris ad
uidendum, et examinandum
rationes Communitatis, et ad
inquirendum omnes dare de=
=bentes de Coitati et tene=
=ant habere, et exami=
=nare condemnationes, et
banna cum libro recepti et
introitus, et uidere si Can=
=cellationes dar. condemna=
=tionum, et bannorum sint Con=
=cordes cum libro recepti et
teneat. d. Pretor d.os sapien=
=tes constringere ad facien=
=das d.as rationes

de Taleis non imponendis nec
exigendis cap. 37

Item stat. et ord. quod aliquis consul
alicuius Burgi, nec alicuius terrae
uel Comunis non possit imponere

nec exigere aliquod fodrum nec
aliquam Taleam, nec impositionem
nisi primo d.a talea uel fodrum
fuerit imposita uel impositum per
credentiam uel per sedecim sapientes
de Coitis, nec Canep. exigere possit
sub pena sol. centum uilibet Consu=
=li et totidem Canepario

de Taleis exigendis per Consules Cane=
=parium et Procuratorem de Coitis
Cap. 38.

Item stat. et ord. quod omnes Consules
Caneparij et Procuratores de Co=
=munitatis teneant exigere
omnes taleas impositas tempore
eorum officij uel saltem infra mensem
post terminum eorum officij, et quod
ultra ipsum tempus non possit
molestari aliquis ocasione ipsarum
talearum per d.os Consules uel Canepa=
=rium

de coadequatione facultatum Cap. 39

Item stat. et ord. quod d. Pretor tene=
=at et debeat proponere infra
quindecim dies post introitum

sui regiminis de facultatibus
coadequandis, et si fuerit ordinatum
in credentia de d.is facultatibus
coadequandis teneat. Constringere
credentiam ad elligendum coade=
=quatores, et exequutioni man=
=dare ea quae ordinabuntur
sub pena vigintiquinque li=
=brarum de salario d.i Pretoris
detinendarum et presens statutum
intelligat. cum limitatione sta=
=tuti positi sub rubrica a qui=
=bus et pro quibus bonis onera
subeant.

A quibus, et pro quibus bonis one=
=ra subeant. cap. 40

Item stat. et ord. quod quelibet
persona cuiuslibet Burgi
Villae et loci d.ae Communitatis
teneat. et debeat solvere
pro fodris, et talejs in Burgo
Villa et loco ubi habitat pro
maiori parte anni cum sua
familia ocasione omnium
suorum bonorum quae etiam habent

in alio Burgo Villa, et loco
pro bonis autem quae aquiret
teneat. solvere ubi solvebat
illa persona a qua aquisivit
quacunque causa aquisiverit
sive lucrativa, sive onerosa
donec ibi mutatum fuerit exti=
=mum in quo extimo non de=
=beant extimari talia bona
sed potius ille qui aquisivit
teneat. facere extimare ta=
=lia bona in Burgo Villa
sive loco suae habitationis, et
laris ubi habitat pro maiori
parte anni idem teneat. de
Burgensibus extrinsecis quorum
bona aquirunt. ab aliis ex=
=tima autem totius Comitatis
quibuslibet duobus annis in
festo S. Martini debeant reno=
=vari et d. Pretor teneat. hoc
fieri facere sub pena librarum
[illegible]s et quilibet Burgus Villa
vel locus teneat. ad fodra, et

et taleas pro rata eius summe in
qua extimabitur. quicunque
autem vendiderit aliquam rem imo=
=bilem non sustinenti onera
cum predicta Civitate vel non subdito
dicte Communitati teneatur in fu=
=turum pro tali re imobili ven=
=dita ut supra ad quelibet onera
dicte Civitatis ac si eam non ven=
=didisset, et hec omnia exten=
=dantur ad predicta si talis vendi=
=tor post venditionem tenuerit
talem rem ad fictum sive alio mo=
=do, vel aliud apparuerit propter
quod presumatur talem alienatio=
=nem factam in fraudem talearum
et onerum dicte Civitatis, et talis res
vendita predictis personis vel in
fraudem utrorumque cum eius fructibus
et reditibus sit, et habeatur
pro petro obligata ad ipsas taleas
et onera, ac si vendita non
esset, et nisi pro tali re sol=
=vantur dicte talee, et onera

nullus audeat ipsam laborare
sub pena librarum trium imper.
pro qualibet Vice, et d. Pretor
teneatur in predictis omnibus re=
=dere rationem cuilibet suma=
=rie, et expedite sola veritate
inspecta

Quod Consules non possint obligare
homines sui Consulatus Cap. 41.
Item stat. et ord. quod aliquis Consul
nec consules alicuius Burgi
seu terre vel Ville nec alicuius
squadre dicte Jurisdictionis non possit
obligare homines sue terre
nec burgi nec squadre nisi
habeat plenam Baliam ab ho=
=minibus sue terre vel burgi
vel squadre vel saltem a duabus
partibus de suo Consulatu, hoc
idem inteligatur de Canepariis, et
in qualibet singulari persona
vel personis et predicta non vindi=
=cent sibi locum in predictis omnibus
si constiterit legitime predictas

Consules, seu Caneparium pecu=
=niam pro qua obligationem, seu
promissionem fecerit in premi=
=ssis super Casibus esse, et fuisse
versam in utilitatem alicuius
burgi, Villae, vel squadrae, quo
non apparente tunc et eo
casu praedi. Consules, Canepa=
=rius, seu alius qui libet ex=
=promissor teneat. soli illi
personae, Communi Collegio, seu
universitati, quibus da. obliga=
=tionem, seu promissionem fece=
=rit quovismodo, seu causa
Quod Praetor teneat. legi facere
sequens statutum Cap. 42
Item. Stat. et ord. quod Praetor te=
=neat. legi facere sequens
statutum semel in mense in
qualibet credentia donec
inventus fuerit unus magister
gramatices sub poena eidem Prae=
=tori librarum quinque
Imp.

VALLE INTRASCA

de magistro Gramatices Cap. 43
Item. Stat. et ord. quod dd. Praetores
qui pro tempora fuerint ad regi=
=men Pallantiae Intri et Vallin=
=traschae teneant. et debeant
cum effectu quod in da. Civitate
sit unus bonus sufficiens et apro=
=batus in gramaticalibus qui
instruat pueros qui eunt in
da. Communitate et habeat dictus
magister pro eius salario libras
quinque Imper. singulo mense
et sufficientem domum pro scolari=
=bus et familia sua expensis da.
Civitatis et possit ad plus recipere
a scolaribus Vz. ab Intrantibus
solidos triginta duos Imper. et a non
intrantibus solidos viginti quatuor
nisi di. scolares vellent plus ofere
vel solvere, et omnes scolares
forenses sint di. magistri cum quibus
possit convenire pro suo velle.
qui magister nihil aliud possit pe=
=tere, nec habeat a da. Communitate
et quiqq. scolaris iverit ad scolas

d. magistri p. decem dies teneat. sol=
=uere pro toto anno nisi causa
mortis superueniret d. scolari
aut aliud impedimentum necessa=
=rium aprobandum arbitrio d. Prae=
=toris et Praetor teneat. exigere
salarium d. magistri saltem quando
exigit suum

De extimatoribus eligendis cap. 44
Item stat. et ord. quod d. Praetor te=
=neat. sub poena solidorum centum
imper. pro qualibet vice pro=
=ponere in consilio quando ea
consialiarij eligunt. de eligen=
=do et eleuando nouos estima=
=tores qui debeant estimare
res mobiles uel imobiles debi=
=torum pro datione in solutum
creditoribus secundum formam
statutorum super hoc loquentium
et eorum officium duret et dura=
=re habeat unum annum ita
quod duo estimatores Burgi si=
=ue deganeae possint et debeant
estimare in suo Burgo uel in

STATUTI DI PALLANZA INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

sua deganea; hoc idem intelligat
in omni damno dato siue damno
sit datum a personis siue a quadru=
=pede. qui extimatores non poss=
=int recipere pro eorum labore
nisi imper. sex pro quolibet
si extimatio fuerit usque ad li=
=bras decem et abinde infra non
possint recipere nisi imper.
quatuor pro libra et pro quo=
=libet eorum et abinde supra
usq. ad libras centum imper. duas
et abinde supra usq. ad libras
ducentum imper. unum, et abinde
supra non possint accipere
nisi solidos uiginti quinque imp.
pro toto suo labore

De adequatoribus elligendis cap. 45
Item stat. et ord. quod d. Praetor teneat
et debeat sub poena solidorum
centum imper. elligi facere duos
adequatores Vidt. duos in Burgo
Pallantiae et duos in Burgo Intri
qui adequatores debeant ade=
=quare singulis sex mensib.

semel adminus stateras, Bilances
sestarios, eminas et bucellas passus
ad mensurandum pannum, et aes
alias mensuras, et pensas ad quas
uendit. et emit.

de statutis reducendis in Cartis
membranis Cap. 46

It. stat. et ord. quod Pretor te=
=neat. redigi facere in Cartis
membranis statuta d. Comu=
=nitatis infra tres menses a die
Confirmationis ipsorum sub pe=
=na librarum decem imper. ipsi
Pretori, et hoc fiat ex pensis
d. Comunitatis

de statutis non obseruandis
Cap. 47

It. stat. et ord. quod Pretor non
teneat. ad obseruationem aliquo=
=rum statutorum nisi d. statuta
sint comprehensa in presenti
uolumine saluo quod prouisiones
=siones que fierent et credentiam
cum licentia pref. d. teneat.
obseruare, It. quod statuta

STATUTI DI PALLANZA INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

presentis uoluminis sint perpe=
=tua, et perpetuo durent, et du=
=rare intelligant. donec conti=
=gerit innouari aliquid circa
ipsa

De eod. Cap. 48

It. stat. quod homines pref. Coitatis
=tum non teneant. ad obserua=
=tionem statutorum aliquorum
aliorum, nisi ad obseruationem
statutorum descriptorum in presen=
=ti uolumine, que omnia et
singula statuta que non sint
posita in presenti uolumine
decreuerunt fore nullius ua=
=loris, seu momenti saluo
quod Burgi deganee, seu Co=
=munia d. Coitatis possint ser=
=uare sua statuta et ordina=
=menta specialia, dumodo sint
aprobata, et dumodo non sint
contraria statutis positis in
presenti uolumine

de salario euntium in Amba=
=sciatam Cap. 49

Item stat. et ordinaver. quod si contin=
=gat aliquem d.e Comitatis ire in
aliquam Ambasiatam expensis d.e
Comitatis quod habeat si iverit
cum uno equo vel equa in die
sol. 16 imper. et si iverit pedes=
=ter sol. octo et si iverit nau=
=ster habeat sol. octo et ex=
=pensas Navis, et Nautar. et qui
Ambasiatores teneant. facere
se scribi in libro Comitatis, et diem
et horam qua recedunt a Burgo
Pallantie vel Intri, et ea die
qua aplicuerint et reversi fue=
=rint a d.a Ambasiata, simili=
=ter et faciant scribi in d.o libro
et tunc teneant. Jurare in ma=
=nibus d.i Pretoris quod steterunt
in d.a Ambasiata solummodo pro
Negotijs d.e Comitatis, et quod non
in minori tempore excusare
potuerunt

de eod. Cap. 50

Item si contingat Comitatem Pallantie
vel Intri debere mittere aliquem

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

Ambasiatorem ad mag. dd. Nostrum
quod Pretor qui est, et pro tempore
erit teneat. Vinculo Juramenti
et sub pena lib. 10 imper. de suo
salario poni facere in Credentia
Generali ad incantum si quis
voluerit ire in d.a Ambasiata
pro minori pretio et facere me=
=liorem conditionem d.e Comitati quod
ille elligat. ad eundum in d.a
Ambasiata, seu pro quovis alio
servitio Communis, et quod pred.a
locum habeant inter personas
idoniores d.e Comitatis inter quas
procedat incantus inter alias
non

De Ambasiatoribus non mitendis
nisi de Voluntate credentie

Cap. 51

Item stat. et ord. quod Pretor non
possit proponere in credentia
Generali de mitendo in aliquam
Ambasiatam nisi primo fuerit
provisum per sapientes d.e Comitatis
et facta provisione de mitendo
inter d.os sapientes d.s Pretor de=
=beat proponere in d.a Credentia

et exprimere causam quare et ubi
et facere partitum in d. credentia
et si placuerit maiori parti
tunc ire possit

de statutis venientibus contra
libertatem Ecclesie non obser=
=vandis cap. 52

Item stat. et ord. quod d. Pretor non
teneat. ad observationem ali=
=cuius statuti quantumque
reperiat. in presenti volu=
=mine quod esset vel veniret
contra libertatem Ecclesie

De festivitatib. celebrandis cap. 53

Item stat. et ordin. quod Pretor
teneat. et debeat proclamari
facere semel in mense ad mi=
=nus quod non sit aliqua persona
que audeat laborare vel labo=
=rari facere in festivitatib.
B. M. Virginis et SS. Apostolorum
et Beati Jo: Baptiste et in aliis
festivitatibus preceptis per S. Matrem
Ecclesiam, nec in diebus sabathi
post vesperarum pulsationem, nec
in festivitatibus sequentibus

STATUTI DI PALLANZA INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

d.s Vigilias et hoc sub pena sol.
quinque pro qualibet persona
contrafaciente, et qualibet vice
et idem intelligat. in festivitatibus
suorum Burgorum et suorum locorum
et in festo Beati Victoris per totam
plebem sed dicta festa teneant.
celebrare in quibus festis judi=
=tia intelligant. esse interdict
et credat. cuilibet de familia
d. Pretoris invenienti aliquem
contrafacere

De Feriis inducendis cap. 54

Item stat. et ord. quod Pretor seu
Rector d.e Comitatis non debeat
ascendere bancum Juris pro
redendo Justitiam in causis civi=
=libus a die 15 mensis Ju=
=nij usq. ad diem 15 mensis
Julij sequentis, et a calendis
septembris usque ad calend=
=as octobris nisi fuerit de vo=
=luntate Ambarum partium
et quod in ipsis temporibus
non debeat dare aliquod

bannum Civile, citato ad d.m ban=
=cum de qua temporis interdictio=
=ne non possit Pretor nec debe=
=at petere, nec possit recipe=
=re aliquid a d.a Civitate et si
contrafecerit puniat. qualibet
vice in libris viginti quinque
super. pro suo salario, et per
interdicta causarum a die festi
Beati Thome Apostoli mensis
decembris usque ad diem deci=
=mam quintam mensis Januarij
prox. sequentis, hoc idem in=
=teligat. a die Ramis palma=
=rum usque ad octavam Pascatis
Resurrectionis domini prox.
sequtis, et etiam in festo beatorum
Leonardi et Theodori in Burgo
Pallantie et in festo S. Victoris
in Burgo Intri. salvo quod pre=
=dicta, que loquunt. de Ferijs
messium et Vindemiarum locum
non habeant in causis crimi=
=nalibus, nec in saximentis
fiendis, nec in alijs casibus

STATUTI DI PALLANZA INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

in quibus a Jure Communi per=
=mittit. a Jure procedi tempore
feriarum, messium, et Vindemiarum

De Vindemijs cap. 55

Item stat. et ord. quod Pretor te=
=neat. congregare credentiam
Pallantie et se, et credentiam
Intri et Vallintrasche et se
in Calendis septembris, et
ordinare tempus vindemia=
=rum et imponere penam
contrafacienti

De pulsatione Campane Palle
et Intri cap. 56

Item stat. et ord. quod Pretor te=
=neat. de sero pulsari facere
Campanam in Burgis Pallantie
et Intri et d.am Campanam bis
pulsari faciat cum aliquo in=
=tervallo temporis inter unam
pulsationem et alteram, et quod
post d.as pulsationes tabernarij
non vendant vinum nec ta=
=bernas teneant apertas sub
pena contenta in statutis d.e

Coitatis, et quilibet repertus con=
=tra facere per aliquem de familia
d. Pretoris puniat.

De inquirendo tabernas post so=
=num Campane Cap. 57.

It. Stat. et ord. quod d. Pretor te=
=neat. et debeat sub penis
sol. centum imper. pro qualibet
vice singulo die post sonum
Campane inquiri facere ta=
=bernas vendentes vinum, et
tenentes tabernas apertas
post sonum Campane et permi=
=tentes ludos in eorum taber=
=nis, et si aliquos invene=
=rit punire, et condemna=
=re debeat secundum formam
statutorum d. Coitatis

De bonis bannitti sive condem=
=nati exigendis, et eorum fi=
=deiussoribus. cap. 58

It. Stat. et ord. quod d. Pretor
teneat. et debeat exigere
omnia banna, et singula que
banniri, seu condemnari

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

vel eorum fideiussores dare debent
Coitati Pallae, Intri, et Vallintras=
=che, et ipsos cogere omnibus
Juris remedijs ad dandum, et
solvendum omne id totum quod
dare debent d. Coitati; sub
pena eidem Pretori libr. 25
imper. si fuerit negligens
in predis, et hoc locum habeat
si ipsi debitores vel fideiu=
=ssores sint habiles ad solve=
=ndum, et conveniendum

De exigendis fodris, bannis, et con=
=demnationibus cap. 59

It. Stat. et ord. quod d. Pretor tene=
=at. exigere omnia banna, fodra
et condemnationes quas fece=
=rit et imposuerit vel factas
reperuerit per eius Precessores quas
si non exegerit propter suam
culpam, vel negligentiam compu=
=tent. in eius salario tempore
sui sindicatus, et propter hoc
Caneparius d. Coitatis retineat
eidem Pretori pagam duorum ulti=

=morum mensium sui officij sub pena
eidem Canepario libraz. viginti qui=
=nque imper. et pred.a habeant
locum si ipsi qui debent solvere
sint habiles ad solvendum et con=
=veniendum

de Capiendo et detinendo debitores
Comitatis cap. 60

Item stat. et ord. quod d. Pretor qui
pro temporibus fuerit teneatur
et debeat capere, et in Cave=
=ribus includere omnes de=
=bitores d.e Comitatis pro fodris
bannis et condemnationibus
seu alijs ocasionibus, et ipsos
sic captos detinere donec so=
=luerint omne et totum id
quod debent d.e Communitati

de non proponendo in Consi=
=lio de remitendo condem=
=nationes seu banna, nec
eximendo aliquem de banno
cap. 61

Item stat. et ordinavit quod d.
Pretor qui pro temporibus

STATUTI DI PALLANZA INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

fuerit sub debito Juramento
et sub pena librarum viginti quin=
=que imper. non debeat propo=
=nere in Consilio de remi=
=tendo Bannum seu condem=
=nationem allegaverit si=
=ve proposuerit de exi=
=mendo aliquem de ba=
=no seu condemnatio=
=ne quod condemnetur
in libris decem imper. sol=
=vendis absque compensa=
=tione aliqua et non
habeat officium usque
ad annos duos et idem ha=
=beat locum in hijs qui non
essent de Consilio

de Bannitis pro maleficio redu=
=cendis in scriptis cap. 62

Item stat. et ord. quod d. Pretor teneatur
et debeat sub debito Juram.to et sub
pena lib. 25 imper. in scriptis
redigere omnes bannitos et conde=
=mnatos de malefo. ex quo pe=
=na corporalis ingeratur et ipsos
legi facere semper quando legit
ordines in publico Arengo

Liber secundus de Contractibus
de emancipationibus Cap. i.
Item stat. et ordinauerunt quod
nulla emancipatio ualeat
nisi facta fuerit in presentia
d. Pretoris uel Consulis, et cum
autoritate interposita in Carta
emancipationis, et priusquam
emancipatio fiat exclamet.
per octo dies per seruitorem d. Comitis
ad lapidem in terra Pallantie
siue in Iutro ad plateam quod
notum sit omnibus quod talis
uult emancipare talem filium
suum, et nullus minor uigintiqua=
=tuor annis possit emancipari
nisi pater siue Auus emancipans
esset prodigus qui possit eman=
=cipare minorem in Arbitrio
Patris, et si contra fiat d. eman=
=cipatio non ualeat, nec patiatur
Pretor aliquem coram eo emancipa=
=ri nisi sibi certa portio assi=
=gnetur per emancipantem pre=
=dictum

STATUTI DI PALLANZA INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

de obligatione minorum Cap. 2.
Item stat. et ord. quod aliqua persona
minor etatis uiginti quinque
annorum non possit se obligare
uersus aliquam singularem personam
sine uoluntate Patris, seu aui
et etiam Iutoris, siue Curatoris
et presentia, et authoritate
Pretoris, et si aliquis Contractus
factus fuerit per minorem in eius
preiudicium non ualeat, nec
teneat, nec etiam in preiudicium
fideiussorum licet d. minores
iurauerint de non Contra=
=ueniendo, et licet iurauerint
se esse maiores si pro=
=bauerint tempore Contrac=
=tus fuisse minores. quod sta=
=tutum non habeat locum in mi=
=noribus se obligantibus uersus
Communitatem, saluo quod fines
que fierent per mulieres nu=
=bentes patri uel matri, fratribus
sororibus uel eorum Agnatis ua=
=leant, et sint firme licet
sint minores, et licet sint

in potestate dumodo sint maiores
annis duodecim et licet non iura=
=uerint. et presens statutum non ha=
=beat locum quando minores dotant
mulieres quas tenentur dotare, nec
habeat etiam locum in minoribus re=
=cipientibus dotes pro uxoribus suis
de contractu et obligatione non facien=
=da cum filio famil.as Cap. 3.
Item stat. et ord. quod aliquis contractus
vel quasi, vel aliqua obligatio non
possit fieri, nec celebrari cum filio
familias sine consensu patris
vel Avi in cuius potestate fuerit
et nisi ut.a dictum est in precedenti
statuto, nec cum minore viginti quin=
=que annis sine consensu tutoris
vel curatoris, et authoritate Prae=
=toris, et si contrafactum fuerit ille
contractus non valeat, nec teneat
ipso iure quantum est in praeiudicium
ipsius filij familias vel minoris. Nec
possit aliquo tempore confirmari
tacite, nec expresse nisi de volun=
=tate Patris, sive Avi, ac etiam tutoris
seu curatoris, et autoritate Praetoris

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

et quod fideiussor qui accesserit d.o con=
=tractui vel quasi, et obligationi simi=
=liter ipso iure non teneatur et debeat
Praetor infra novem dies postquam ei de=
=nuntiatum fuerit ex suo officio co=
=gere contrahentes cum filio fami=
=lias vel minores sine libello vel
alia petitione ad restituendum in=
=strumenta, et pignora si qua
intercesserint absque alia solu=
=tione, et Praetor teneatur legi fa=
=cere in quolibet Arengo hoc sta=
=tutum
Quod Praetor teneatur interponere suam
authoritatem Cap. 4
Item stat. et ord. quod Praetor teneatur
interponere sub debito iura=
=menti omnes authoritates instru=
=mentis tutelarum et curarum et
omnibus alijs instrumentis quae
coram eo fient vel fieri contigerit
de concordia partium si, et in quan=
=tum de iure teneatur et non possit
accipere ultra soldos duos pro qua=
=libet authoritate quam interpo=
=net, et quod Not.s non possit accipe=
=re de aliqua tutela sive cura
pro sua scriptura nisi sol. tres

Imper. ad plus sub pena d. Not.
sol. viginti.
de Interdictione fienda per d. Pretorem
prodighis mente captis et dispensa=
=toribus bonorum suorum Cap. 5.
Item stat. et ord. quod si aliqua perso=
=na d. Comitatis fuerit prodiga
mente capta seu dispensatrix
bonorum suorum, et de predis facta
fuerit fides per tres bonos Viros
sibi proximos (si habuerit proxi=
=mos) si non habuerit proxi=
=mos de melioribus terre seu
Burgi unde fuerit d. prodigus
mente captus sive dispensator
teneat. Pretor d. Comitatis eidem
prodigo dispensatori vel mente capto
interdicere administrationem
bonorum suorum, et dare Curatorem
ad Negotia sua, et teneat. d. Pretor
d. interdictionem facere proclama=
=ri in locis Consuetis per tres Vices
de donatione Cap. 6
Item stat. et ord. quod nulla donatio
inter vivos facta que ascendat
libras viginti quinque de aliqua
re mobili vel Imobili non valeat
nec teneat nisi facta fuerit in

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

in presentia Pretoris, et cum eius
authoritate
de Cessionibus et datis non fiendis a
quinque libris supra nisi cum forma
infrascripta Cap. 7.
Item stat. et ord. quod aliquod datum
nec Iurium Cessio que ascendat a
libris viginti quinque supradere
imobili non valeat, nec teneat
nisi facta fuerit in presentia Pre=
=toris et istud statutum non vindicet
sibi locum in liberationibus et datio=
=nibus insolutum que fiunt per exti=
=matorem alicuius locis vel Comitatis
ad Instantiam creditorum, et in
Instrumentis que fient per homines
de Communitatis extra Iurisdictionem
de Cessione Iurium Cap. 8
Item stat. et ord. quod si aliquis Cesse=
=rit Iura alicui et postquam exiget
vel exegerit illam quantitatem ab
illo contra quem Cesserit Iura sol=
=vat Comitati libras quinque, et si
exegerit pecuniam de qua alteri
Cessionem fecisset, teneat. illi a quo
exegerit ad restitutionem d. pecunie
de eod. Cap. 9
Item stat. et ord. quod si aliquis Cesse=
=rit Iura alicui, et post d. Iurium

Cessionem eadem Jura alteri cesserit non
ualeat, nec teneat ipsa secunda Ju=
=rium cessio ipso Jure, insuperque
ille qui cesserit duobus condemne=
=tur in libris quinque dandis, et
soluendis Comunitati, et ille qui ce=
=sserit Jura duobus teneatur redde=
=re, et restituere illi cui secunda
cesserit Jura omne pretium, et totum
id quod inde receperit et ultra hoc
teneatur primo, et secundo quibus
cesserit Jura restituere omnia
damna, et expensas que, et quas
sustinuerunt pred.a de causa
De eodem Cap. 10
Item statuit et ordinauit quod nullus
de Comunitate Pallae Intri, et Vall=
=intrasche audeat nec presu=
=mat recipere aliquod Jus ab ali=
=quo qui non sit de Jurisdne
pred.a uel qui non sustineat one=
=ra cum d.a Comunitate uersus ali=
=quem personam uel personas de d.a
Comunitate, et qui contrafecerit
soluat propena d.e Comunitati
sol. centum et d.a Juris cessio
non ualeat nec teneat ipso Jure
saluo si de uoluntate debitis hoc fuerit

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

de eod. Cap. 11
Item stat. et ord. quod si aliquis uendi=
=derit, permutauerit, uel dederit in=
=solutum, uel alio titulo habili ad
transferendum dominium aliena=
=uerit rem duobus, secunda uen=
=ditio permutatio uel datio insolu=
=tum sit ipso Jure nulla sed
primus emptor, uel permutator
uel primo accipiens insolutum
tamquam Justi tituli aquisitor pre=
=ferat. et obtineat, et ille qui
uendiderit, uel alio titulo alie=
=nauerit, uel dederit insolutum
duobus puniat. et condemnet.
in libris quinque. et ultra puni=
=at. et condemnet. ad restitutionem
pretij faciendam secundo emptori
et aquisitori, et omnes expensas
et damna restituendum primo et
secundo emptoribus, uel aquisi=
=toribus, et ultra hoc detineat.
Pretorem donec pred.a adim=
=pleuerit, et satisfecerit utrae
predis emptoribus, uel aquisitoribus
et hoc ultra detineat. Pretorem
donec pred.a adimpleuerit, et
satisfecerit utrae predis emptoribus

et aquisitoribus si tantum habuerit in
bonis
de rebus alienandis, attinentibus alie=
=nanti primo quam aliis cap. 12
Ist. stat. et ord. quod si contingat
aliquam personam cuiusque conditionis
existat procedere ad venditionem
et mutationem, seu ad quemvis actum
alienationis quoquomodo cense=
=atur bonorum immobilium tantum
que vendenti seu alio iure
alienanti utsa obvenerint
a Patre, vel a matre, seu que
fuerint de bonis Paternis vel
maternis licet quovis iure, titulo
causa eidem obvenerint ab alio
etiam quam a Patre, vel a matre
tunc et eo casu sit licitum paren=
=tibus paternalibus proximio=
=ribus usque ad quartum gradum
inclusive dam rem venditam seu
aliter alienatam quovis iure
etiam si data foret in solutum ex
forma iuris municipalis seu
cons recuperare infra annum
connumerandum a tempore dae alie=
=nationis inter presentes, et

AMB 13
STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

presentes intelligant. qui sint
in iurisdne dae Comitatis quod qui=
=dem tempus non currat absen=
=tibus nisi demum postquam fuerint
reversi et a tempore scientie
que scientia presumat. si re=
=versi fuerint et duos menses
in aliquo Burgo Villa vel
loco prefae Comitatis in quo seu
quibus dae alienatio fuerit ce=
=lebrata, aut si steterint et
menses quatuor in dae Comae
postquam fuerint reversi etiam in
loco, vel in locis in quibus talis
alienatio non fuerit celebrata.
et predae locum habeant in bonis
paternalibus utsa Vidt. quod
parentes paterni possint recu=
=perare ut superius est declara=
=tum; quod quidem observet. in
bonis maternis alienantis quod
parentes materni usque ad quar=
=tum gradum inclusive possint, et
valeant rem alienatam quovis
iure utsa recuperare infra
annum quod habeat locum inter
presentes et absentes ut dictum
est de bonis paternis, et predae

locum habeant quod recuperare po=
=ssint dicti parentes paterni, sive ma=
=terni ut dictum est a quoque em=
=ptore, seu aquirente quoque
titulo primo, secundo, tertio et
si usque ad infinitum procederet.
de uno in alium ipsis restituen=
=tibus iustum pretium rei secundum
quod extimabitur per duos bonos
viros elligendos cum iuramento
per Pretorem, sive Rectorem empto=
=ri sive aquisitori dicte rei pater=
=ne sive materne seu cuiusvis
alterius rei in quem quovis iure
dicta res ad manus pervenerit
quoquo iure seu titulo, que omnia
supra scripta non vindicent
sibi locum in bonis datis ocasione
dotis, seu pro dote alicuius mu=
=lieris maritande, seu que
obvenerit alicui mulieri
quovis iure, seu causa vel
titulo pro ipsa maritanda salvo
si talis alienator quoque modo
alienet ut supra dictum est possit
et valeat dicta res alienare irre=
=vocabiliter si fecerit citari
personaliter predictos parentes

ANB 13
STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

per duas vices in scriptis, aut eis fu=
=erit denuntiatum per publicum in=
=strumentum personaliter per duas
vices per interpellationem seu per
intervallum quindecim dierum in
qua citatione vel denuntiatione
fiat mentio de tali alienatione
fienda declarando res alienan=
=das, et earum confines, et si predicti
parentes infra mensem post dictam
citationem ultimam, vel denuntia=
=tionem ultimam non emerint
vel non aquisiverint dictas res
iusto pretio estimando ut supra tunc
et eo casu dicti parentes nunquam
possint revocare dictas alienatio=
=nes quoconque modo factas
et si dicti parentes voluerint
emere infra dictum terminum
quod tales alienare volentes
dictas res teneantur alienare dicto pre=
=tio estimando ut supra, et facere
instrumentum alienationis eisdem
de eodem Cap. 173
Item stat, et ord. quod aliqua ven=
=ditio, seu alienatio quovis
iure, seu causa fiat ut supra prox
quod persona in qua fuerit iure

aliquo translata non possit nec ua=
=leat alienationem ullam facere de
d.a re quae eidem obuenerit in
aliquam personam in fraudem uolen=
=tium recuperare sub poena dupli
eius quod res alienata extima=
=bitur per duos bonos viros elligen=
=dos ut s.a prox. quanti pluris
ualuerit d.a res a tempore
d.e alienationis quae quidem
poena aplicet parti cui licet
ex forma prox. recuperare
et quod praetor statim cognito
et eidem denuntiato de fraude
praed.a cogat iuris remedijs ad
hadendum d.am poenam sine ulla
solemnitate parti praed.e, et
quod intelligatur alienatio facta
in fraudem si per quemuis empto=
=rem seu per quemuis in quem facta
fuerit alienatio quouis titulo
siue causa fiat alienatio in
non suppositum iuris d.ni tempo=
=rali praefatarum communitatum
postquam aliquis de parentibus
paternalibus siue maternalibus
alienationem fecerit prout s.a

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

de ficto per triennium non soluto Cap. 14
M. stat. et ord. quod aliqua persona
debens fictum praeteritum ex inuesti=
=tura uel alio modo sic quod
emphiteota debeat iudicari in
ficti solutione cessauerit per
triennium non propterea cadat
a iure suo, sed ipsum fictum per
triennium praeteritum non solutum
teneatur soluere duplicatum illi ad
quem fictum pertinet quam du=
=plicationem facere teneatur
infra menses duos postquam
sententia lata fuerit, et trans=
=iuerit in rem iudicatam quod
si non duplicauerit infra tem=
=pus praed.m cadat ab omni
iure quod habet in d.a re
emphiteotica, et ipsam rem cum
melioramento (si quod erit
(restituere teneatur et restituendo
rem d.a ficta soluere teneatur
simplicia domino suprascripto
ultra restitutionem rei et ulterius
ad ficta futuri temporis non te=
=neatur emphiteota si uero domi=
=nus petitione ficti simplicis

sive duplicati usus, et contentus
fuerit dimittendo rem ipsi emphite=
=otae non possit emphiteota
a prestatione ficti futuri liberari
salvo quod pacta quelibet possint
et contrahentes fieri etiam contra
formam et tenorem presentis sta=
=tuti dumodo alias valeant de
iure. De eod. Cap. 15

Item [illegible] quod quilibet emphi=
=teota tenens aliqua bona ad
fictum perpetuum teneatur et debeat
ad requisitionem domini, seu illius
ad quem fictum pertinet se de novo
investire de predictis bonis a dicto
suo domino infra mensem unum
a die requisitionis ei facte in
scriptis per dictum dominum quod si non
fecerit infra dictum terminum cadat
ab omni iure emphiteotico
quod haberet super dictis bonis
et ipsa bona cum omni melio=
=ramento (si quod erit) dicto domino
restituere teneatur.

De fictis non petendis nisi per quin=
=que annos Cap. 16

Item stat. et ord. quod nulla persona
possit petere, vel exigere a

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

Colonis vel inquilinis vel massariis
vel aliquibus emphiteotis vel te=
=nentibus in perpetuum res aliquas
ad fictum vel eorum heredibus ali=
=quod fictum, reditum, vel decimam, nisi
per quinque annos prox. preteritos
a die petitionis retro nisi petens
inde habuerit condemnationem
vel cartam obligationis separatam
a carta investiture, salvo quod
de fictis precedentibus ipsos quin=
=que annos possit dominus colo=
=no inquilino, seu massario,
vel emphiteote, vel tenentibus
in perpetuum res ad fictum deffere
iuramentum et similiter colo=
=nus, inquilinus, seu massa=
=rius, emphiteota, vel tenens
in perpetuum ut supra possit deffere
iuramentum domino de ficto trium
annorum precedentium dictos quinque
annos salvo quod istud statutum
non preiudicet minoribus nec
stantibus extra iurisdictionem

Qualiter massarius possit relinque=
=re terram et dominus auferre
Cap. 17

Item stat. et ord. quod si aliquis

massarius vel laborator alienę
terrę vel habitator domus vellit
relinquere terram teneat. hoc
denuntiare antē calendas Au=
=gusti vel antē unum mensem ante
terminum solvendi fictum (cartam)
vel (servitutem) de Comis cum de=
=nuntiamento scripto aliter
autem dam terram relinquere non
possit illo anno idem, ē contra in
domino, quod ipse non possit
auferre terram massario illo
anno nisi denuntiaverit modo
prędo. et si aliquis fuerit in=
=vestitus de aliquibus bonis ma=
=saritio vel colonario nomine
quod pacta inita inter ipsos
si appareant per instrumentum
observent. dumodo sint Juri
consona

Ut non currat tempus domino
de aliqua terra vendita per
massarium cap. 16

It. stat. et ord. quod si massarius
vel emphiteota perpetuus ven=
=diderit vel alienaverit aliquam
terram datam in emphiteusim quod

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

non currat aliqua temporis prescri=
=ptio domino quin possit conveni=
=re emptorem de terra empta
pro ficto temporis quo tenuerit
dam rem dns autem emptor possit
habere regressum contra suum
venditorem de omnibus prędis
et sibi fiat ius sumarium, et expe=
=ditum sola veritate inspectatam
super prędis quam super expensis
et damno

Quod Agnati preferant cognatis in
successione cap. 19

It. stat. et ord. quod Agnati prefe=
=rant parentibus coniunctis
ex parte matris usque ad quin=
=tum gradum

De matres vel avię existentibus
Agnatis succedant ab intestato cap. 20

It. stat. quod matres vel Avię non
debeant pervenire ad successionem
bonorum paternorum filiorum seu
filiarum ablaticorum, sive ablatica=
=rum intestatorum, sive intestatarum
si parentes supersint paterni
et teneant dare matri seu Avię
de centenario existente in hę=

=reditate libras decem dec. matri, seu
Auiae et sic prorata dumodo quan=
=titas non ascendat ultra quanti=
=tatem librarum centum Imper.

Quod mulieres non admittantur ad
Successionem ab intestato cap. 21.

Item stat. et ordin. quod si aliqua
mulier dotata fuerit cum effec=
=tu a Patre vel ab Auo Paterno
vel dos in testamento vel alia
ultima voluntate sibi assignata
fuerit vel in ea instituta vel
in quantitate aliqua pro dote
vel ocasione dotis sibi relictae
vel dotata fuerit a Fratre pa=
=terno de bonis Communibus sui
et Fratrum vel ab eorum Tutore
seu Curatore quod sit in dotis
Institutione vel assignatione
dotis contenta sic quod haerede
masculo descendente existente
illi de cuius successione agitur
non admittatur ad successionem sine
testamento paternam, vel mater=
=nam vel auitam saluo quod in dote
constituenda per Fratrem Tutorem, vel
Curatorem adhibeatur Consensus

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

et Consilium duorum Agnatorum proxi=
=miorum, et unius de propinquio=
=ribus coniunctis ex parte matris
et si non essent concordes dicti
tres stetur consilio duorum

De eodem Cap. 22

Item stat. et ord. quod mulieres dotatae
cum effectu a Patre vel matre Auo,
vel Auia, tutore, vel Curatore, fratre
vel fratribus ut supra non admi=
=tantur ad successionem sine testa=
=mento fratrum Communium vel Ne=
=potum, hoc est Neutrorum Agnatorum
masculorum sine liberis mortuorum
sed Fratres, et Nepotes, qui Nepotes
loco Patris computentur, paterni
masculi praeferantur ipsis mulie=
=ribus dotatis, et idem inteligatur in
successione Nepotum intestatorum mas=
=culorum, sine liberis mortuorum et
eorum successio patruis, et non Amitis
defferatur

De medietate dotis remanente
marito Cap. 23

Item stat. et ord. quod si aliqua mulier
decesserit sine testam.o viuente ma=
=rito, sine liberis relictis ex ipso ma=
=rito procreatis quod medietas dotis
ipsius remaneat ipsi marito sine

aliquo onere et reliqua medietas
reddi debeat ad parentes ipsius testa-
qui de jure succedere debent
de hereditate non adeunda cum
beneficio Inventarij Cap. 24.
Vi. stat. et ord. quod nulla persona
maior annis 25 possit adire he-
reditatem alicuius cum beneficio
Inventarij nec de inventario ei
beneficium inventarij libi non pro-
fit quin teneat ad onera hereditat-
ria postquam de inventario fuit
noes uero et eorum tutores et cu-
ratores possint adire cum beneficio
inventarij et dictum beneficium ei
profit usque ad etatem dictorum annor.
viginti quinque, alias uero de etate
sua Beneficium non profit quin
teneant creditoribus et ad alia
onera hereditaria
Qualiter fieri debeant Instrumenta
Cap. 25
Vi. stat. quod omnia Instrumenta
et oes Carte que fiunt in Burgo
Pallantie, Intri, uel Vallintrasca
a Notarijs fiunt hoc modo Videli-
cet, si contractus fuerit a quin-
que libris Imperialium usque ad Vigin-
ti libras debeant in ipso
contractu adesse Secundus No-

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

tarius cum quatuor seu tribus testi-
bus a libris viginti Imperialium usque
ad quinquaginta debeant interesse
duo secundi Notarij preter illum qui
conficit Instrum. et tres vel quatuor qui
sint noti et qui Notarij habeant
inger. 1 sol. pro quolibet et predi-
cti debeant habere si contractus cele-
bratus fuerit in Burgo Pallantie
seu Intri, si uero factus fuerit in
alijs terris circumstantibus et non
possit haberi secundus Notarius
debeant loco secundi Notarij
interesse Consul loci, sex prohi-
bes cum tribus testibus adminus
a libris quinque Imperialium usque
ad Viginti a libris Viginti Imperialium
fiant cum quatuor testibus et se-
cundo Notario uel Prefato uel
Consule uno, et Not.i qui forma
Instrumenti non seruata con-
ficiet Instrum. puniat. quali-
bet uice in sol. decem et contra-
ctus non valeat et uenditor ha-
beat rem uenditam et emptor
pretium rei perinde ac si contra-
ctus non interuenisset et huius
rei fiat et Pretor teneat. subde-
bito Juramenti et sub pena

libraq. decem quae peti possit tempore
syndicatus facere convocare omnes
Notarios Pallantiae, Intri, et Valkin=
=traschae semel in suo Regimine
et eis facere legere presens Sta=
=tutum, solemnitates huius statuti
non habeant locum in Instrumentis
quae fiunt coram Praetore et eius No=
=tarium pro officio suo, et Comitatis
Nec in Instrumentis compromissorum
et arbitramentorum nec in Instrumentis
tutelae seu curae, seu procurae
et sindicatus, nec denuntiamentis
sive protestationibus.

de eodem cap. 26

Item stat. quod testamenta facta
et rogata in Burgo Pallantiae
seu Intri fiant cum septem testi=
=bus et Notariis duobus ad minus
ultra illum qui tradiderit, Codicilli
et donationes causa mortis fiant
cum testibus quinque ad minus
et duobus Notariis; si vero testa=
=menta facta fuerint in Villis
circumstantibus sufficiant in
testamentis et in aliis ultimis
voluntatibus quatuor testes cum
Consule, vel Presb. si ibi habitat

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

Presbiter. Avus autem et Pater possint
testari inter filios, et liberos prout
Jura disponunt

de eodem cap. 27

Item stat. quod testamenta facta
et rogata in Burgo Pallantiae
seu Intri fiant cum septem testibus
et Notariis duobus ad minus
ultra illum qui tradiderit, Codi=
=cilli et donationes causa mor=
=tis fiant cum testibus quinque
ad minus et duobus Notariis
si vero testamenta facta fuerint
in Villis circumstantibus su=
=ficiant in testamentis et in
aliis ultimis voluntatibus
quatuor testes cum Consule
vel Presbitero si ibi habitat
Presbiter. Avus autem et Pater po=
=ssint testari inter filios, et li=
=beros prout Jura disponunt

de eodem cap. 28

Item stat. quod non obstante dicto Sta=
=tuto testamenta possint fieri
et tradari et valeant si rogata
et tradita fuerint in Burgis
Pallantiae et Intri presentibus quin=
=que testibus, et duobus secundis

Notarijs, et in Villis circumstantibus
in presentia tuum testium, et unius
Consulis sive Presbiteri, aut unius
secundi Notarij

de observantia adhibenda Notarios in Instrumentis conficiendis cap. 2

Item stat. quod omnes Tabeliones
Pallantiae Intri et Vallintrasche hanc formam servare
debeant in Instrumentis conficiendis Scilicet quod debeant
ipsa Instrumenta conficere coram
bonis testibus ipsis Tabelionibus
cognitis quorum testium Nomina
et cognomina similiter, et pa=
trum eorum debeant aponere in
Instrumentis qui testes esse de=
beant de terra Pallantiae
sive Intri, et Vallintrasche et
debeant ponere nomen loci
et domus ubi conficitur, et simi=
liter Tabelio aponat nomen
suum, et cognomen, et nomen Pa=
tris sui, et scribat Instrumentum
manu propria si potest si non
potest tunc teneatur facere scribi
a tabelionibus cognitis terrae

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

Pallantiae, Intri seu Vallintrasche
et qui manu propria teneatur
sua nota, seu signa aponere
et se subscribere quod illa
Instrumenta ab alijs tradita
et illius precepto subscripsit
et ille qui tradet Instrumentum
sua manu, suam propriam Notam
aponat seu signum, et similiter
Notarij aponant nomen sui
Pretoris qui tunc fuerit, et locum
et annum, et diem, et Indictionem
et Notarius qui predictam solemnita=
tem non servaverit condem=
netur in sol. 20, et Contractus
celebratus sine anno, et die
indictione et loco ipso Jure
non valeat nec teneat; Item
teneantur Notarij aponere in
protocollis et Cartis diem, et No=
men diei ut die martis die
mercurij, et sic de singulis diebus.
Item teneantur aponere omnia
nomina et cognomina Con=
trahentium et nomina Patrum
eorum in Instrumentis nullus
autem Notarius qui non sit de Co=

=munitate antedicta et subditus
temporali Jurisdi.ni d.i d. Pretoris
possit conficere, seu tradere ali=
=qua Instrumenta uel testam=
=enta inter personas d.e Coitatis
siue ambe partes contrahentium
sint de ipsa Coitate siue altera
pars tantum, sed Not.s d. Pretoris
possit conficere et tradere in=
=strumenta denuntiationum
et protestationum, et quelibet
Instrumenta sententiarum
ferendarum per d. Pretorem, et quelibet
acta conficere tam Ciuilia quam
Criminalia et hoc idem intelig.
si d. Pretor uellet habere plures
Not.os, et si conficiet talia testa=
=menta et Instrumenta non
ualeant nec ualere teneant
ipso Jure, denuntiamenta autem
appellationes, interpositiones mu=
=litatum et grauaminum et petitio=
=nes reductionum ad Arbitrium boni
Viri et protestationes possint fieri
et tradi per quelibet Not.m etiam foren=
=sem et non subditum ut.a ad pe=
=titiones cuiusqq. personae

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

de Juram.o non dando per Not.m
Cap. ~~28~~ 29

Item stat. quod non sit aliquis
Not.s in Burgo Pallae Intri nec
in Vallintrascha qui debeat
nec possit deferre Juram.m
in aliquo Contractu, seu obli=
=gatione Instrum. seu con=
=demnatione obligato seu
obligantibus de non Contra=
=ueniendo Contra contractum
nec contenta in Contractu
seu Instrum.o, nec aliquod Con=
=tentorum in Instrumento
et si Juratum fuerit non ualeat
ipso Jure nec possit dare nec
deferre Juram.m de renun=
=tiando alicui statuto d.e Coi=
=tatis quod statutum non habeat
locum in obligationibus mino=
=rum dotantium mulieres quas
tenent. dotare de Jure neq.
in renuntiationibus mulierum
facientium finem parentibus qdo
dotant. nec in Juramento

quae deferunt tutoribus et Curato=
=ribus actorum minorum et huic
statuto renuntiari non possit
Generaliter, nec specialiter
et si renuntiatum fuerit talis
renuntiatio ipso Jure non va=
=leat et si Not. detulerit Ju=
=ramentum contra formam pre=
=sentis statuti condemnetur in
sol. 20 pro quolibet, et quali=
=bet vice quod statutum Praetor
teneatur et debeat publicare
singulo regimine omnibus
Notarijs d. Communitatis salvo
si contractus fuerit factus coram
d. Praet. et duobus parentibus
proximioribus contrahentibus
Jurantibus esse pro meliori
pro contrahentibus presens sta=
=tutum non habeat locum in
Juramento dictorum parentum
nullum autem Juramentum
deferatur alio modo minoribus
in aliquo contractu, et si contra

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

=fiat contractus ipso Jure
non valeat contra ipsum
minorem

De prescriptione quadragin=
=ta annorum Cap. 30

Item stat. quod si aliquis tenu=
=erit continue aliquam rem
immobilem spacio annorum qua=
=draginta sine interpella=
=tione legitima sit tutus
contra omnes personas, colle=
=gium et universitatem, et
nullus habeat adversus de=
=tentorem regressus, et Praetor
teneatur secundum istud sta=
=tutum Judicare, et sit prae=
=cisum et hoc statutum non
habeat locum in emphiteota
colono vel alijs precario ten=
=entibus aliquas res etiam ad
fictum expetitum vel expetitam
prestationem

Ut minoribus non Cu

aliqua prescriptio cap. 31
Item stat. et ord. quod nulla tem=
=poris prescriptio currat mino=
=ribus annis 25 sed ipso Jure
ab ipsis prescriptionibus conser=
=ventur et pro conservatis ha=
=beantur illesi

Liber Tertius de Iudiciis
de Jure redendo Cap. 1.
Item stat. et ord. quod Pretor seu
Rector d. Comitatis teneatur fa=
=cere copiam sui et unicuique
petenti reddere et facere
rationem toto suo posse tempo=
=re sui Regiminis et permite=
=re quamlibet personam intrare
hospitium suum et sibi loqui et
omni die post nonam facere
pulsare campanam Comis quando
vult ascendere bancum Comis
pro Jure redendo et stare ad
bancum usque ad horam vesperam
et minus prout expedierit
et quod a dis Vesperis in antea
nullus possit banniri nec contu=
=macia alicuius accusari et

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

si contrafactum fuerit non valeat
et teneatur cognoscere de omnibus
questionibus omni die feriato salvo
in festivitatibus et interdictione
in stat. contentis

Quod nullus petat Justitiam nisi
a Pretore d. Comitis Cap. 2.
Item stat. et ord. quod nulla persona
audeat alium Jusdicentem adire
quam d. Pretorem in causa questi=
=one lite vel controversia ci=
=vili aut in criminali con=
=tinente penam pecuniariam vel
corporalem sub conditione sub
pena librarum decem cuilibet
et qualibet vice et acta et
quilibet processus facta et facti
coram alio Jusdicente sint nullius
valoris et momenti et quilibet
trahens aliquam personam coram alio
Jusdicente teneatur parti cuius
interest et eorum heredibus usque
ad decem annos de omnibus inte=
=resse et expensis habitis et factis
tali ocasione et ultra hoc ad solven=
=dum ipsi parti libras quinque et d. Pre=
=tor faciat super hoc Jus expeditum

et surrexerint de plano, et de facto quan=
=tum potest sola veritate inspecta in
aliis autem causis criminalibus possit
etiam adiri d. Capitaneus lacus maio=
=ris si steterit in Communitate pred.
et presens statutum non habeat
locum in Arbitris, seu Arbitratoribus
seu electis de pactum consensu
quod illi de Intro, vel de Vale In=
=trascha non ~~[illegible]~~
Pallantiam pro Justitia cap. 3
Item stat. et ord. quod aliquis de Burgo
Pallantie, Intri, vel de Valintrascha
non possit citari nec vadat ad
Burgum Pallantie Intri vel de
Valintrascha non possit citari
nec vadat ad burgum Pallantie
pro habendo rationem, et citatio
facta tali modo non valeat, nec
teneat nec exequi possit, et e
contra illi de Pallantia non
teneant ire ad Burgum Intri
pro respondendo de Jure, et ci=
=tatio, ac bannum tali modo fact.
non valeat utra salvo quod si
reus inventus fuerit Pallantie
vel Intri, teneat ibi coram Pretore

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

respondere actori si ab eo petitum
fuerit quod statutum non habeat
locum contra forenses petentes
Justitiam)

De modo citandi et de citationibus
Cap. 4

Item stat. et ord. quod omnes cita=
=tiones que fient occasione Jus=
=titie fiant per ser.es d.e Comitatis
personaliter personae si servitor
eam invenerit, et si eam non inve=
=nerit ad eius habitaculum fiant
(si habuerit) Uxore, vel aliquo
de familia eius audiente et si
non habuerit habitaculum fiant
publice in Contrata vel Vicinia
ubi consueverit stare, et ha=
=bitare persona citanda alta
voce per ser.em d.e Comitatis, et talis
citatio sufficiat pro legitima citatio=
=ne, et si quantitas, seu res que
petitur ascendat valorem librarum
quinque imper. tunc citatio in
scriptis mitatur in qua citatione
contineat Nomen personae peten=
=tis, et ad cuius petitionem fit

et nomen illius qui citat. et res
et causa, seu quantitas quae pe=
=titur, Abinde infra possit fieri
citatio sine scriptis et aliter
facta, quam supra dictum est non
ualeat nisi sit relata uel relatum
d. Praetori, siue eius Not.o ea die
uel seq.ti et nisi sit redacta uel
redactum in actis, et quod presens
statutum inteligi debeat secun=
=dum quod determinatum est in
statuto lib. i. cap. 35.

De modo scribendi Banna pecu=
=niaria Cap. 5

Item stat. et ord. quod si aliqua perso=
=na fuerit citata per scr.em de
Comitatis ad petitionem alicuius
ut ueniat responsura de Iure
et in termino eidem assignato non
Venerit per se uel alium eius no=
=mine, quod ponat. et scribat.
in banno de danarijs duodecim
Imper. et in d.o banno debeat
scribi nomen seruitoris qui
citauit et ad cuius petitionem
datum fuit dictum bannum, et cui

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

et quare datum fuit d.m bannum et
tale bannum datum, et scriptum
in praed.a forma faciat fidem
de citatione quemadmodum eius
relatio esset legitime scripta
in actis, et si contra fieret non
ualeat, nec teneat pro secunda
uero Citatione si non Venerit
citatus ponat. in banno de de=
=narijs duodecim imper.

De eod. Cap. 6

Item statuit quod si aliquis positus
fuerit in banno eo quod non
uenerit ad terminum sibi sta=
=tutum possit, et ualeat se de
banno facere eximi si ea die
uel seq.ti comparuerit, et oferat
se paratum stare Iuri, et respon=
=dere de Iure illi qui ipsum poni
fecit in banno citato prius eo
aduersario, et soluente expen=
=sas contumaciae et imper. duo
pro Cancellatura Not. et elapso
d.o termino eximi non possit
nisi soluat bannum et nihilhomi=
respondere teneat. de Iure

de eod. Cap. 7.

Item stat. quod omnia banna Civilia debeant clare et distincte scribi per Notarium dicte Civitatis in uno quaterno et Notarius quando Cancellat aliquod bannum debeat se subscribere Cancellationi et ponere diem dicte Cancellationis et causam quare alias pro Cancellato non habeatur.

de Citatis in banno positis cap. 8.

Item stat. quod si citatus debitor non compaverit, et sua banna sibi data fuerint teneatur Pretor ad petitionem creditoris qui dari fecit dicta banna dicto creditori concedere licenciam accipiendi robandi et contestandi ubicumque cum servitore seu famulo dicti Pretoris de bonis et rebus dicti debitoris usque ad quantitatem dicti sui crediti si ostenderit vel legitime probaverit per testes de dicto credito cum Juramento creditoris vel per Instrumentum et si de dictis bonis dicti debitoris mobilium non reperirent tunc ad petitionem dicti sui creditoris teneatur

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

Pretor dare dicto creditori possessionem corporalem super bonis immobilibus dicti debitoris usque ad quantitatem dicti crediti et hoc contra dictum debitorem tantum et eius res, et bona et non possit expelli de dictis bonis nisi restitutis expensis adversario suo, et ipso citato ad predicta

de expensis restituendis citato Cap. 9

Item stat. et ord. quod si aliquis fecerit aliquem citari ut veniat coram Pretore responsurus de Jure, et ille qui citare fecit non compaverit personaliter, vel per Priorem vel aliam legitimam personam ad terminum statutum teneatur solvere expensas quas fecerit ille qui requisitus fuerit ad bancum Juris ipsa occasione, et ultra solvere opus amissum per citatum si citatus habuerit parabulam recedendi quas expensas, et opus amissum teneatur restitui facere Pretor, et non audiatur nisi restitutis dictis expensis et ultra non possit dicti requisitus

citari ea die vel sequenti pro
opere autem amisso restituat. ut
infra Vid.t si fuerit de Burgo Pa=
=llantie sive Intri citatus ei
restituat. sol. unus imper. si
vero de Valintrascha imper.
18

De modo faciendi excussionem in
bonis debitoris sui Cap. 10
Item stat. et ord. quod si aliquis
creditor fecerit aliquem citari
ut veniat coram Pretore respon=
=sum de Jure, et non compa=
=ruerit sed passus fuerit se
poni in Bannis hibris, et credi=
=tor dicat se excutere velle bona
d.i sui debitoris quod Pretor tene=
=at. ad petitionem d.i creditoris
facere preceptum Consuli, sive
consulibus terre in qua ha=
=bitat d.s debitor, seu habitare
consuevit sive sit vivus, sive
sit defunctus quod debeat con=
=signare omnia bona mobi=
=lia et Immobilia d.i debitoris
infra dies decem prox. et d.i Con=

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

=sules sive Consul, et Comune et
homines Burgi sive terre tene=
=ant. d.a bona consignare per Ju=
=ramentum si invenerit de bonis
d.i debitoris, sive debitorum et
tunc talis excussio habeat. pro
sufficienti excussione, et possit
creditor post relationem factam
per consules sive per consulem pro=
=cedere contra fideiussores, vel
secundarios debitores, et pro=
=cedere possit contra extra=
=neos, vel alios possessores, et
detentores bonorum d.i debitoris,
sive debitorum, et si d.i Consules
sive Consul non consignaverint
seu protestationem non feceri=
=nt, et Juraverint ut s.a infra
d.os decem dies quod condem=
=net. d.s consul in libris decem
si per creditorem denuntiatum
fuerit Pretori

De Possessione Tediali Cap. 11
Item stat. et ord. quod si actum fuerit
contra aliquem actione reali

et citatus fuerit, petitionem sive li=
=bellum receptum dere quae petit.
et comparuerit, item libet.
si vult contradicere, ne actor
mitat. in possessione rei quae
petitur, et si non comparue=
=rit post citationem factam ei
et praeceptum ut contumacia
rei noceat, et teneat. Praetor
dare Actori possessionem Tedia=
=lem super re petita, quam Po=
=ssessionem Tedialem possit reus
recuperare infra mensem a die
datae possessionis computan=
=dum prius restitutis expensis
d.o creditori, et praestita satisda=
=tione de Iudicio sisti quam si
dare non possit teneat. Iu=
=rare se dare non posse, et quod
stabit in Iudicio; qua posse=
=ssione Tediali non recuperata
infra d.m mensem det. actori
Possessio Corporalis super re
petita, et in qua habuit posse=
=ssionem Tedialem, et qua posse=

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

=ssione corporali [illegible] data tene=
=atur actor denuntiare reo de
d.a possessione Corporali sibi
data, et facta d.a denuntiatio=
=ne possit d.s reus recuperare
d.a Possessionem infra menses
duos restitutis expensis prius
d.o creditori factis in d.a Causa
et elapsis d.is duobus mensib.
d.s reus non audiat. super
possessione, sed super proprie=
=tate usq. ad annum, et elapso
anno efficiatur verus domi=
=nus quantum in praeiudicium
d.i rei

De possessione non danda nisi
citato legitimo Possessore
Cap. 12

It. statuerunt, et ordinaverunt
quod aliqua possessio quae
daret. non citato legitimo
possessore, qui possidet vel
possidebat ante d.a possessio=
=nem datam non valeat, nec te=

=neat ipso Jure, et Pretor teneat
dam possessionem sic datam retracta=
=re Cassare, et pronuntiare
Cassam, et irritam, et condemna=
=re illum qui fecit sibi assigna=
=re talem possessionem in om=
=nibus expensis possessori res=
=tituendis, et hoc sub pena
D. Pretori si non observaue=
=rit predicta librarum decem et
citatio dicat. legitima que
sit pro tres terminos pro inter=
=vallum unius diei pro quoli=
=bet termino ad minus
De actionibus, ut plures possint
proponi Cap. 13
Item stat. et ord. quod plures possint
preponi actiones et nullus com=
=pellat. ad earum ellectiones
nec cogat. edere nomen actio=
=nis scilicet causam ex qua pe=
=tit simpliciter preponat
De Causis in quibus non dat. libe=
=llus Cap. 14
Item stat. et ord. quod in Causis

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

omnibus et casibus in quibus de Ju=
=re potest procedi sumarie, et de
fictis, decimis, saximentis, et
sequestris et in causa que fue=
=rit libr. quinque et abinde
infra, et de fictis etiam trium
annorum prox. preteritorum
a die petitionis retro, et ubi
agit. de mercede et procibo
et potu hospitum et pro mer=
=cantiis factis in die sabathi
in terra Pallantie, sive Intri
de quibus mercantiis non sit
Carta sive Instrumentum, et de
Alimentis, et de legatis, et specialiter
relictis ad pias causas, et de dotibus
que petunt. causa maritandi
mulieres non det. libellus, sive
petitio in scriptis, sed aliqualis
declaratio in actis scripta, nec
sit necessaria litis contestatio
nec alius Juris ordo servetur
sed unica tantum dilatio quin=
=que dierum utilium detur pro=
=bandi, actori, et unica reo

totidem dierum si eam petierit. saluo
quod possit Pretor d.as dilationes
abreuiare et prorogare prout
ei uidebitur inspecta qualitate
et quantitate, et causa, et per=
sonarum litigandi, et specia=
=liter in mercantijs datis ut
supra et in alijs mercantijs
si fuerit questio de mercantia
et in predijs omnibus causis
et casibus procedatur tempore
feriarum dummodo non sint
interdicte in honorem dei et
si non fuerit carta siue
inter mercatorem, siue mer=
=catorem et aliam personam teneatur
d.s Pretor incontinenti quam
citius et comode potuerit
d.as causas mercantie deffini=
=re, et ipsos mercatores expe=
=dire, et si d.o Pretori videbitur
cum consilio mercatorum quibus
dilationibus elapsis teneatur
d.s Pretor infra tertiam diem si
fuerit requisitus, et fuerit

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

Iurisperitus dare suam sententiam su=
=per Iuribus ostensis uel in absol=
=uendo uel in condemnando
et si Pretor non fuerit Iuris
peritus teneatur habere consilium
sapientum ad petitionem partium
uel partis, et deffinire d.am ques=
=tionem quam citius poterit.

De eod. Cap. 15

Item stat. et ord. quod nullus
massarius uel fictabilis uel
eius heredes, et filius presu=
=posito quod nollit esse heres
possit a domino uel habente
causam ab eo petere libellum
nec petitionem de re affictata
locata uel inuestita sed debe=
=at procedi, et causa decidi per Pre=
=torem, summarie utrum in prece=
=denti capitulo et hoc siue sit
carta, siue non de re inuestita
locata, uel affictata

De ordine causarum ciuilium in quibus
datur libellus cap. 16

Item stat. et ord. quod in causis in
quibus datur libellus quod libello

Mato per Actorem, sive per eius Procu=
=ratorem reo, sive eius Procura=
=tori legitimo statuatur terminus
respondendi d.o libello, et lite
contestandi quinque dierum
et responsione facta, et lite
legitime contestata que
contestatio litis intelligatur
legitime facta per Negationem
vel Confessionem factam d.o libe=
=llo detur terminus actori
trium dierum faciendi positio=
=nes suas si quas facere volu=
=erit, et si quas positiones
fecerit teneatur per Juramentum
credulitatis, et datis dispositi=
=onibus reo debeat dari ter=
=minus quinque dierum res=
=pondendi dispositionibus qui=
=bus respondere teneatur
per Juramentum de scientia
seu de credulitate et facta
responsione legitima dispositi=
=onibus statuatur terminus
octo dierum actori probandi

pro primo termino, et pro secundo
termino (si petierit) detur termi=
=nus quinque dierum, et pro
tertio termino detur terminus
aliorum quinque dierum, quarta
vero dilatio non detur nisi facta
fuerit fides Pretori legitima
de justo impedimento et facta
fide legitima de justo im=
=pedimento possit d. Pretor
dare quartam dilationem prout
videbitur sibi dumodo non
det maiorem quam in prima
dilatione inspecta qualitate
causae, et personae et in quoli=
=bet praedictorum casuum dentur
reo ad probandum de jure
suo tot dilationes (si eas re=
=quisierit) prout actori datae
fuerunt quibus sic gestis, et
factis detur terminus octo dierum
utriusque parti producendi omnia
sua jura, et acta, et actitata
in causa quibus volunt uti

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

et intendunt in d.a causa et si que
Jura ostensa et producta fu=
=erint p aliquam partem sive p
Actorem, sive p reum det. ter=
=minus trium dierum et plurium
si videbit. d. Pretori ut possint
exemplari et utriq. parti
ad habendum exemplum et to=
=tidem pro consulendo; quibus
omnibus sic gestis, et factis d.s
Pretor sive rector teneat.
d.am questionem committere super
deffinitivam uni Juris Perito
primo datis suspectis, et con=
=fidentibus non obstantibus
contradictionibus alterius
partis et hoc a libris decem
sive valorem librarum decem
supra abinde infra teneat.
Pretor si sit Juris Peritus d.am
questionem cognoscere, et termi=
=nare secundum formam Juris
et Statutorum d.e Communitatis
si placuerit partibus

de procura danda in exemplum
Cap. 17.

Item Stat., et ord. quod si aliquis com=
=paruerit in Judicio Procura=
=torio nomine alterius det
exemplum ipsius procuratio=
=nis suis expensis parti ad=
=verse (si eam petierit) et si
comparuerit tamquam sindicus
Universitatis Burgi seu loci
seu tamquam tutor, curator sive
actor det, et dare debeat ex=
=emplum sindicatus, tutele cu=
=re, sive Actorie expensis
petentis d.a Instrumenta
Quod nulla persona habeat in
una causa nisi unum Pro=
=curatorem cap. 18

Item Stat. quod nulla persona d.e
Communitatis in una causa
possit habere nisi unum Pro=
=curatorem, et si habuerit Pre=
=tor non debeat nisi unum au=
=dire, et ultra secundus veni=
=ens in causa pred.a non audiat.

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

si non placuerit parti adverse
possit tamen in casu Necessitatis
d. Pretor admittere alterum Pro=
=curatorem

Ut exemplum procurationis va=
=leat cap. 19

Item stat. quod exemplum procu=
=rationis sindicatus, tutelae
et curae valeat et teneat et
fidem faciat sicut originale
et authenticum, et sufficiat dare
adverse parti in exemplum
si est subscriptum manu No=
=tarij d. Pretoris, et si aliquis
petat in Judicio dari bannum
alicui et aliquis compareat
dicens se esse Procuratorem
illius cui bannum debet dari
et non possit ostendere in=
=strumentum procurae et dicat
aliquem Notarium tradidisse seu
rogasse, et Notarius hoc confiteatur
tunc non detur ei bannum sed si
dictum Instrumentum infra tertiam
diem non produceret coram Pretore

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

tunc ipso Jure bannum habeatur
pro dato et super eo procedatur
Qualiter fieri debeant processus
contra bona minorum Cap. 20

Item stat. quod si aliquis voluerit
facere processus contra bona
alicuius minoris, sive contra
bona alicuius qui reliquerit
minorem, sive minores here=
=des antequam faciat aliquem
processum petere, et requirere
debeat a Pretore ut citari
faciat duos ex proximioribus
Agnatis, vel cognatis defficien=
=tibus Agnatis minoris, sive mi=
=norum, si quos habet, et si non
habet petat ut ei tutor decer=
=natur seu curator, et si habet
seu habuerit Agnatos vel cogna=
=tos ut supra d. Pretor teneatur et
debeat dare Tutorem seu Cura=
=torem cum quo debeat formari
processus, et alia acta quae in
Judicijs fieri debent, et factus
processus contra bona minoris

indefensi sit ipso Iure nullus

De Iuramento calumniae non prestando cap. 21.

Item stat. et ord. quod Iuramentum calumniae non prestet alicui in aliqua Causa sed Iuramentum veritatis ad decisionem causae bene prestet et dari possit

Quod Interogationibus quae fiunt ante libellum teneat interogatus respondere cap. 22

Item stat. quod si aliqua persona interogata fuerit in Iuditijs utrum teneat vel posideat aliquam rem immobilem vel Ius aliquod immobile teneat infra tertiam diem respondere utrum teneat et posideat et si eam defendere vult an ne et non possit post dam Interogationem alienare nec in alterum transferre salvis casibus a Iure permissis et si alienaverit alienatio ipso Iure sit nulla et teneat interogator dare peti-

tionem infra decem dies a die Interogationis et si non dederit interogatus possit dam rem alienare et facere ut de re propria et omnes petitiones interogationes et positiones dentur per exemplum parti adversae expensis producentis

De eodem cap. 23

Item stat. quod si aliquis fuerit in Iuditio Interogatus utrum vellit esse heres alicuius defuncti et pro qua parte teneat respondere ante libellum datum absque eo quod aliqua petitio fuerit inde producta statuto eidem termino trium dierum

De filiatione, affinitate vel consanguinitate non negandis cap. 24

Item stat. quod si aliquis in Iudicio negaverit aliquem fuisse vel esse filium vel Nepotem alicuius seu

STATUTI DI PALLANZA INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

aliquem esse vel fuisse maritum ali=
=cuius, vel aliquam Uxorem alicuius
et probatum fuerit prout Jura
disponunt soluat pro pena
libras quinque Imper. et idem
inteligat. in agnatione, et co=
=gnatione usq. ad quartum gra=
=dum inclusive secundum Jura
ciuilia, et inteligat. Negasse
qui responderit non credere
Quod lis habeat. pro contestata
licet non sit responsum Cap. 25
Item stat. et ord. quod si statutus
fuerit terminus alicui pro Pre=
=tore, seu pro Rectore respon=
=dendi libello, siue petitioni
in aliqua Causa, seu questione
quod statim elapso d.o termino
lis habeat. pro contestata
et postea procedi possit in
ipsa causa seu questione sicut
si lis esset legitime, et vere con=
=testata negando non obstante
quod non sit responsum petitioni
libello, siue declarationi

STATUTI DI PALLANZA INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

Quod omnibus positionibus debeat res=
=ponderi pro Juramentum, et per
Juramentum poni cap. 26
Item stat. et ord. quod quilibet tene=
=at. respondere positionibus que
porrigunt., seu fient in qua=
=libet causa lite questione con=
=trouersia mota in Judicio
aliqua exceptione non ob=
=stante usque ad definitiuam
sententiam, et quod Principalis
persona teneat. Jurare, et res=
=pondere positionibus vel res=
=ponsionem factam pro Procura=
=tore non habentem speciale
mandatum ad hoc ratificare
in fra terminum statuendum
pro Pretore si fuerit requisitus
alias responsio habeat. pro
non facta, et habeat locum pre=
=sens statutum in positionibus
que de Jure procedant
De capitulis et positionibus dan=
=dis in exemplum cap. 27

Item statuit et ord. quod capitula super
quibus quis probatum est dek.
et dari debeant per exemplum
exemplata expensis produ=
=centis ipsa capitula idem sit
in positionibus forma autem Iu=
=ramenti dek. expensis defe=
=rentis Iuramentum

de testibus usq. ad certum numerum
cogendis cap. 28

Item stat. et ord. quod in unaquaque
=que causa, seu questione
super unoquoq. capitulo po=
=ssint cogi et produci ad testi=
=monium redendum usq. ad quin=
=que testes, et non ultra nisi
in casibus ubi a Iure maior
numerus requireret. quam
duorum testium

de testib. recipiendis cap. 29

Item stat. et ord. quod si aliquis
in aliqua causa in qua dek.
libellus voluerit probare in=
=tentionem suam per testes liceat

14

ei habere unum Notarium quem vo=
=luerit, qui rationabiliter non sit
suspectus parti adverse arbitrio
Pretoris ad ipsos testes exami=
=nandos et recipiendos, et eorum
dicta et adverse parti liceat
habere unum alium Notarium quem
voluerit ad Interrogationes facie=
=ndas qui non sit suspectus ut
supra, qui Notarii Iurent (si
partibus placuerit) vel alicui
eorum quod ipsos testes recipient
bona fide et quod ante aper=
=turam eorum sive publicationem
dicta eorum testium nulli directe
nec per obliquum propalabunt
et Pretor teneat elligere No=
=tarium qui scribat attestationes
et dicta testium partibus non sus=
=pectum qui similiter Iuret
ut sa qui Not. post publicatio=
=nem sive apertura dictorum tes=
=tium fideliter, et integre exem=
=plare et dare debeat partibus
copiam si petierit et teneat No=
=tarius qui scribit attestationes

STATUTI DI PALLANZA INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

et dicta testium in principio qua=
=derni ubi testes recipiunt scri=
=bere capitula sive articulos et
annum et diem, et postea scribat
seriatam dicta et attestationes
dictorum testium clare, et distincte
prout testes deposuerint, tam
super capitulis quam super questio=
=nibus seu interogationibus, nec
faciant eis interogationes, nec
questiones superfluas vel quas
non crediderint facere ad
factum vel clarificationem veri=
=tatis qui Not.s electus ad scri=
=bendum solus sufficiat ad exa=
=minandum et interogandum
testes, et scribendum eorum dicta
et attestationes (si hoc placue=
=rit partibus) et si fuerit ques=
=tio inter interogatorem, et
examinatorem super interoga=
=tionibus, Pretor teneat definire
=re et terminare an veniant
fiende si fuerit Juris Peritus
et si non fuerit Juris Peritus
in Jure Comitat. sapienti

STATUTI DI PALLANZA INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

confidenti partibus non suspecto
cuius consilium presentet Pretori
infra dies quinque computandis
a die facte Concissionis

de solutione fienda testibus
Cap. 30

Item stat. et ord. quod si aliquis
venerit ad Burgum Pallantie
seu Intri pro deponendo, seu
testificando in aliqua causa
civili ad Instantiam alicuius
sotione quod habere debeat
quolibet die soldos duos, et
ultra imper. quatuor pro
quolibet miliari, et non possit
cogi ad deponendum nisi prius
depositum fuerit factum de d.a solu=
=tione que quidem solutio si facta
fuerit non preiudicet parti produ=
=centi ipsos testes in causa sua qua
productus fuerit. et si testis fuerit
habitator illius Burgi, vel Ville
ubi recipiet. et Not.m habeat
solummodo imper. duodecim pro
qualibet die et Notarius teneat
quando recipit ut s.a esse in eo

Burgovel Villa ubi Pretor ha=
=bitaverit, et ipsos testes, et dicta
ipsorum ibi scribere teneat in
quaterno

In quibus casibus probatio non
possit fieri per testes cap. 31.

It. statuimus et ord. quod emanci=
=patio bonorum interdictio seu
bonorum cessio non possit pro=
=bari per testes, nec alio modo
nisi per instrumentum

De bannitis non recipiendis
ad testimonium cap. 32

It. stat. et ord. quod si aliquis
fuerit et sit bannitus de ma=
=leficio de quo debeat perdere
vitam vel membrum quod eius
testimonium non admitatur
nec valeat de quaqq. terra
vellit sit bannitus, nec aliquis
condemnatus de aliquo crimi=
=ne ex quo sit infamis per
sententiam possit in causa civi=
=li, vel criminali ferre tes=
=timonium

de questionibus decidendis per iura=
=mentum et de eorum termino
cap. 33

It. stat. et ord. quod in qualibet
causa civili tam ante litem con=
=testatam quam post et etiam
tam ante libelli dationem quam
post in unaquaq. parte litis
usq. ad sententiam definitivam
si aliqua pars, vel eius pro=
=curator legitimus habens
speciale mandatum iurandi
seu defferendi et si non
haberet speciale mandatum
cum cautione de rato habendo
coram Pretore detulerit alteri
parti iuramentum, seu retule=
=rit teneat ipsa pars cui fu=
=erit relatum, seu delatum iu=
=rare vel referre ad terminum
ei ordinatum seu ordinandum
per Pretorem non obstantibus
probationibus factis in d.a
causa et aliis actitatis in d.a
causa et dec. terminus quin=

STATUTI DI PALLANZA INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

=que dierum et plus et minus
arbitrio d. Pretoris inspecta
qualitate causae et personae
deliberandi super d.o Juramento
et illa pars quae recusaverit
iurare super forma Jura=
=menti sibi delata vel re=
=ferre habeat pro convicta
et confessa in d.a causa si ab eo
requisitum fuerit

de eod. cap. 34

It. statuer. et ord. quod ubi
agat. de mercede et petat.
a Pretore quod debeat d.a causa
terminare per Juramentum
quod stat. ille cui defertur
debeat Jurare, vel referre
absq. forma iuramenti dan=
=da in scriptis, et si videbit.
Pretori det terminum unius
diei deliberandi super dicto
Juram.o delato vel relato

de eod. Cap. 35

It. stat. et ord. quod si post
Juramentum factum pars con=
=tra quam fuit Juratum volu=

=erit conqueri quod falsum Jura=
=verit ille qui Juraverit possit
hoc facere infra octo dies tunc prox.
fut. eo prius Jurante quod credit
adversantem suum falsum Jurasse
et tunc statuat. ei terminus
aliorum octo dierum probandi de
falso quo termino elapso, et
probatione non facta senten=
=tia lata, seu preceptum vigore
d. Juramenti executioni man=
=det. et ultra hoc condem=
=net. conquerens adversario
in expensis, et in sol. viginti
communitati et si probatum fue=
=rit falsum iurasse ille qui Ju=
=ravit perdat causam, et con=
=demnet. de Juramento
falso ad formam stat. d.e Comitis

de eod. Cap. 36

It. stat. et ord. quod si alicui delatum
fuerit iuramentum de facto suo pro=
=prio, quod ille cui delatum fuerit
teneat. Jurare, nec possit re=
=ferre nisi sit in facto proprio
eius cui refert. et si non fecerit
pro convicto habeat. et si ocu=

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

=rerit aliqua dubitatio super for=
=ma Juramti. utrum sit bene vel
male concepta, si fuerit Juris Pe=
=ritus teneat. statim eam aptare
si ab eo requisitum fuerit secun=
=dum quod ei melius videbitur
nec possit aliqua partium con=
=tradicere aptationi facte
per Pretorem

De questionib. cognoscendis
per Pretorem cap. 37.

Item stat. et ord. quod Pretor sive rector
teneat. diffinire et terminare
omnes causas lites, et questiones
ascendentes usq. ad quantitatem
librarum duarum, seu valoris post
probationes coram eo factas, et ei
productas infra decem dies, et ab
eius sententia usq. ad dictam su=
=mam, et quantitatem pars condem=
=nata non possit appellare, nec
agravare, nec sapientem petere
nec dicere nullam, et absque
aliquo pretio recipiendo a par=
=tib. et predicta locum habeant si
Pretor fuerit Juris Peritus si

non fuerit Juris Peritus a sententia
lata ascendentes solidos viginti
possit pars condemnata se agra=
=vare, et sapientem petere
a dis vero duab. libris supra
seu valore usq. ad libras decem
post probationes factas, et eidem
productas teneat. terminare et
deffinire infra quindecem dies et
liceat semel a dicta sentia. dicere
se agravatum vel dicere nullam et
hoc infra decem dies et infra alios
decem ostendisse, et suas probationes
fecisse super causa gravaminis et
nullitatis coram d. Prete. et postea
Comitat. ad Justantiam unius partis
seu ambarum partium uni Juris
Perito partibus non suspecto et si
sententia lata per Pretorem confirmet.
per Consilium Juris Periti, seu de eius
Consilio executioni mandet. per Pre=
=torem nulla exceptione obstante
et teneat. ille cui Comissa fue=
=rit in fra decem dies a
die termini statuti partib.

STATUTI DI PALLANZA INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

comparendi coram ipso consilium suum
dedisse, si verò prima sententia
Pretoris non fuerit confirmata de
consilio illius Juris Periti cui comissa
fuerit possit ille in cuius favorem
prima sententia lata fuerit
semel dicere se gravatum, et suas
probationes fecisse, ut superius
declaratum est, et posteà comitatis
uni Juris Perito, et secundum eius
consilium debeat pronunciari
et d.a sententia executioni
mandari
de eodem Cap. 38
Item stat. et ord. quod Pretor, seu
Rector d.e comitatis teneatur et
debeat omnes causas latas
sive questiones coram eo ver=
=tentes post probationes factas
et partes seu partem ascendentes
libras decem Jnr, seu valorem
committere uni Juris Perito
partibus non suspecto rationa=
=biliter ad instantiam unius
partis seu partium ambarum et

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

19

et secundum consilium d.i Juris Periti
cui d.a questio comissa fuerit con=
=sulenda infra decem dies à die
termini partibus statuti com=
=parendi coram eo suum consi=
=lium dedisse, et ulterius comi=
=ssiones non durent nisi fuerint
de voluntate partium possint
tamen d.s Pretor d.as questio=
=nes cognoscere et deffinire
si partes in eum consenserint
et recipere solutionem secun=
=dum qualitatem causae et questio=
de sententijs interloquutorijs
fiendis et Pret.e Cap. 39
Item stat. et ord. quod si Pretor, sive
Rector d.e comitatis fuerit Juris Peri=
=tus teneatur et debeat diffinire et
terminare omnes sententias interlo=
=quutorias ocurrentes in causis
coram ipso vertentibus infra tres
dies si fuerit requisitus, et par=
=tes consenserint in eum et à d.is
sententijs non possit appellari
Ut victus victori condemnetur
in expensis Cap. 40
Item stat. et ord. quod victus vic=

=tori tam in definitiua quam in inter=
=loquutoria condemnet. in ex=
=pensis legitimé factis saluo si
Pretori uidebit. quod pars con=
=demnata habuerit iustam causam
litigandi, et habeat. ipso Iure
pro condemnato Victus Victori
in expensis licet de expensis
nihil dictum sit in sententia
et possit consequi d.as expensas
quemadmodum fuisset condem=
=natus in eis nisi pars aduersa
probabit se habuisse iustam
causam litigandi

De termino dato condemnato
Cap. 41

Item stat. et ord. quod si aliqua persona
legitimé etatis fuerit in Iuditio
condemnata per eius confe=
=ssionem uel per sententiam uel
aliter in Iure fuerit conuicta
quod non possit petere libellum
seu petitionem de eo de quo fue=
=rit condemnata sed per Pretem
facta fide de d.a condemnatione
statuat. terminus decem dies
probandi quidquid uoluerit

contra d.am condemnationem, et elapso
d.o termino non facta d.a proba=
=tione contra d.am condemnatio=
=nem tunc ipsa condemnatio
mandet. executioni non ob=
=stante contradictione con=
=demnati uel eius heredum
saluo quod elapso d.o termino
talis persona possit deferre
iuramentum petenti d.am exe=
=cutionem qui teneat. Iura=
=re uel refere infra tres
dies si excindé facta est ali=
=qua solutio uel satisfactio
uel liberatio

De sententijs Pretoris dicendis
nullis cap. 42

Item stat. et ord. quod a sententiis
latis per Pretorem seu per Consensum
in eum factum, siué de Consensu
alicuius cum causa, siué questio
comissa sit fuerit consulen=
=da ascendat quantitatem
siué valorem libr. decem Iuq.
non possit pars contra quam

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

sive eius Procurator nisi semel di=
=cere se grauatum seu grauatam
et petere consilium sapientis sibi
dati et idem si dixerit nullam
quod non audiat de nullitate
nisi semel et debeat dixisse
infra decem dies se grauatum
seu nullam dixisse a die late
sententie incipiendos et
infra viginti dies ostendisse
et probasse causam sui graua=
=minis seu nullitatis coram
d. Pretore et Posteà Comitati
uni Iuris Perito secundum
formam suprascripti capituli
et suum consilium debeat dedi=
=sse infra decem dies a die
termini statuti partibus com=
=parendi coram eo, et si prima
sententia confirmat amplius
non audiat sed executioni
mandet nulla exceptione
obstante, et possint fieri pro=
=bationes super causa graua=
=minis, et nullitatis omni

tempore feriato et non feriato
saluo in feriis introductis in ho=
=norem dei et si in d.o termino
eaunt ferie introducte in
honorem dei quod tempus pro=
=bationis non currat in d.is
feriis, sed potius finitis ipsis
feriis currat
quod nullus possit appellare
sed loco appelationis petat
sapientem Cap. 43
Item statuit quod ab aliqua sententia
lata per d. Pretorem seu condem=
=natione nulla persona possit
appellare sed in illis casibus in
quibus potest secundum formam
Iuris appellare petere sapien=
=tem sibi dari si senserit se gra=
=uatum, vel sententiam dicat nu=
=llam secundum formam statutorum
d.e Comunitatis, et si appella=
=tum fuerit appellatio sit nulla
et nullius valoris
De modo petendi sapientem a
sententiis latis per Pretorem Cap. 44
Item stat. et ord. quod a qualibet
sententia, seu condemnatione

STATUTI DI PALLANZA INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

in qua non ingerat. pena san=
=guinis, et que ascendat à libris
quinque supra possit & sona
condemnata seu contra quam
sententia lata fuerit infrà
decem dies à die condemnationis nu=
=merandos dicere se grauatum et
petere sapientem ei dari facto
prius deposito apud Idoneam & sonam
seu apud Canepariam d. Comitis
de salario sapientis secundum
taxationem fiendam & Pretorem
quo deposito facto teneat. d. Pre=
=tor dictum sapientem dare, et d.
questionem comittere uni Juris
Perito partibus non suspecto
qui Judex d.m consilium suum
teneat. dedisse infrà decem
dies à die termini statuti
comparendi coram ipso Comi=
=ssario, et si sententia seu
condemnatio lata & Pretorem
fuerit confirmata de Consilio
d. sapientis amplius condem=
=natus non audiat. et tene=
=at. in grauamine ille qui
dicit se grauatum causam gra=

=uaminis exprim[illegible]
=gare, et super cau[illegible]
d. questionem Comitte[illegible]
causa ille cui Comissa fuerit
teneat. suum Consilium dedisse
infrà dictum terminum
de habere debentibus & Instru=
=mentum cap. 45
It. stat. et ord. quod si aliquis d. Co=
=munitis debuerit aliquid ha=
=bere & Instrumentum publicum
vel priuatum vel à Jure apro=
=batum, et ostenderit ipsum Instru=
=mentum Pretori d. Comitatis par=
=tes prius citata in termino
statuto teneat. Pretor dare
d. debitori terminum dierum
decem soluendi d. creditori de eo
quod Continet. in ipso Instrum.
aut ostendisse quare non te=
=neat. quo termino elapso si
debitor non probauerit vel
non ostenderit quare dictum
Instrumentum non debeat exe=
=cutioni mandari teneat.
ipse Pretor dictum Instru=
=mentum executioni man=

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

=dare non obstante contrad.ne
d.i debitoris, saluo si d.s debitor
uoluerit deffere iuramentum
d.o creditori si receperit solu=
=tionem, uel aliter si ipsum
instrumentum sit uere sortis
quod d.s creditor teneat. ante
solutionem iurare uel refere
antequam mandet. execu=
=tioni non obstante quod
d.s terminus sit elapsus
et non obstante etiam quod
iurauerit in instrum.o
de non contraueniendo
et non obstante statuto
posito sub rubrica de ordi=
=ne causarum ciuilium et si
infra d.m terminum decem
dierum non fuerit d.a pro=
=batio facta teneat. d.s Prae=
=tor dare petenti aliam si=
=milem dilationem ipso pe=
=tente iurante prius quod
non petit animo calum=
=niandi

STATUTI DI PALLANZA INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

De instrumentis exhibendis per
creditorem ad petitionem debitoris

Cap. 46

Item stat. et ord. quod quisq. cre=
=ditor in termino sibi assignato
per Praetorem teneat. ad petitionem
debitoris sui dicentis se velle
sibi solutionem facere de omnibus
cartis et instrumentis d.a sua
instrum.a cartas et obligationes
et condemnationes exhibere in
iuditio, et debeat d.s Praetor d.o de=
=bitori qui d.am exhibitionem fieri
curauerit terminum statuere
in quo termino d.s debitor debeat
fecisse solutionem uel satisfactionem
d.o suo creditori de dis suis instrum.is
productis siue consignatis uel fe=
=cisse legitimam probationem quare d.am
solutionem facere non teneat.
quae probatio ualeat licet lis
non sit contestata et debitor qui
d.am solutionem uel satisfactionem non
fecerit infra terminum statutum per Prae=
=torem condemnet. uersus credito=
=rem in expensis factis d.a ocasione
saluo iure sui crediti, et si d.s cre=
=ditor non consignaret utra ad
terminum Praetor siue rector te=
=neat. secundam dare dilationem

do Instrum.o et sua Jura in Ju=
=ditio presentandi d.o creditori
qua dilatione elapsa non curra
d.o debitori aliquod dispendium
nec aliquod interesse possit
peti de contentis in Instrumentis
et Juribus d.i creditoris, et in d.is
dilationibus teneatur talis creditor
facere copiam Jurium predictorum
parti aduerse

De scriptura facta manu de=
=bitoris Cap. 47

Item stat. et ord. quod si aliquis
scripserit manu sua propria
se aliquid dare debere, vel fa=
=cere alicui personae aliqua
ocasione et se subscripserit scrip=
=turae factae manu propria
quod talis scriptura mandetur
executioni, ac si per eius confe=
=ssionem fuisset condemnatus
et quod scripturis priuatis fac=
=tis manu propria fides adhi=
=beatur contra scribentem tamquam
si facta fuisset manu publici
Notarij cum solemnitatibus oppositis
et hoc habeat locum si constat Pre=
=tori legitime dam scripturam fuisse
de littera illius qui debuit subscri=

=sisse talem priuatam scripturam
Quod Pretor teneatur precepta
executioni mandare absque
impositione penae Cap. 48

Item stat. et ord. quod Pretor teneatur
et debeat precepta facere de
soluendo ad terminum qui eidem
d. Pretori videbitur uilibet debitori
confitenti seu conuicto per testes
vel alias legitimas probationes
et uilibet debitori per Instrum.
publicum vel scriptum manu
propria debitoris absque aliqua
impositione penae et quod Pre=
=tor teneatur et debeat sub debito
Juramenti ad petitionem et
requisitionem creditoris exequu=
=tioni mandare omnia precepta
Ciuilia tam presentia quam futura
omnibus Juris remedijs sine aliqua
exactione penae exigendae a de=
=bitore, si et in quantum de Jure
mereantur executionem

De Robarijs quae fiunt ocasione
Justitiae Cap. 49

Item stat. et ord. quod aliquis comitatis
predictae non possit ad Instantiam
alicuius robari a soldi uiginti
supra nisi cum licentia Pretoris

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

de saximentis Cap. 53

Item stat. et ord. quod quicq. fece=
rit fieri aliquod saximentum
in bonis et de bonis alicuius
singularis personae quod ille
qui fieri fecit dictum saximentum
pro expedimento dicti saximenti
faciat citari personaliter vel
ad domum habitationis illam perso=
nam de cuius et in cuius bonis
factum esset dictum saximentum bis
si contradicere voluerit ne dictum
saximentum ei delucretur et detur
ei in pagamentum et habeat
spatium inter unam dilationem
et alteram dierum octo et elapsis
dictis dilationibus dictum saximentum
detur creditori in pagamentum
per estimatores illius communis
non obstante eius contradictione
et secundum formam praecedentis
statuti si non fuerit contradictio
vel defensio aliqua facta mi=
=hil hominis antequam dictum pagam=
=entum detur fiat proclamatio
in Burgo Pallantiae seu Intri
si est aliqua persona quae vellit
contradicere ne dictum saximentum

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

delucretur. saximenta autem non
durent nisi usque ad menses sex
et ulterius non valeant

de eodem Cap. 54

Item stat. et ord. quod si aliqua
persona fecerit saxiri vel seques=
=trari aliquas res fructus seu
reditus etiam pendentes et habue=
=rit licentiam accipiendi et accipiat
insolutum de ipsis in totum vel in
partem causa sui juris et crediti
teneatur hoc facere in presentia
duorum testium et consulis et cane=
=parii terrae ubi sunt dictae res
ipsis prius extimatis per estima=
=tores illius terrae sub poena
cuilibet contrafacienti sol. de=
=cem pro libra et tantundem
solven. illi personae cui fuerint
dictae res saxitae sine contestatione
et si qua persona cuius sunt dictae
res fuerit praesens et in concor=
=dia cum creditore hoc statutum
non habeat locum et d. Praetor
possit et debeat procedere su=
=marie et expedite in saximen=
=tis vel contestamentis redituum
et fructuum pendentium et aliorum
qui servando servari non possunt

et similiter animalium
Quae res non possint pro aliquo
debito privato robari, nec auferi
Cap. 55
Item stat. et ord. quod nulli habi-
-tanti in terris Pallantiae Intri
et Vallintrasche laboranti
terras suas, seu alienas possint
robari pro aliquo debito privato
nec cum parabola nec sine vache
vel boves cum quibus araret
vel laboraret d.as terras vel
qui, vel quae essent deputati
vel deputatae ad laborerium terrae
nec carum aratrum massa, jugum
nec aliqua utensilia ad labo-
-rerium terrae pertinentia nec
lectum nec fornimentum lecti
nec drapi de dorso possint alicui
saxiri neque robari salvo quod
hoc statutum non praejudicet
dominis qui dedissent boves vel
vachas, vel alia utensilia seu
bestias nec etiam domino d.i sua-
-ssaritij in ficto terrarum nec in
jure suo, ipso laborante dese-
-rente d.as terras, et servitor qui
contrafecerit condemnetur in sol-
-idos decem et altera hoc robaria
restituatur quod statutum non ha-

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

-beat locum nisi solummodo pro quo-
-libet debitore in uno pari bestiarum
laborantium et pro uno caro, pro
uno piolo et massa
De terris ostendendis Cap. 56
Item stat. et ord. quod fictabiles seu
ille, vel illi qui solvunt fictum
alicui teneantur consignare
juramentum domos et sedimina
terras et possessiones pro quibus
solvunt et reddunt ipsa ficta
et hoc teneatur facere praetor su-
-marie et sine datione libelli
seu strepitu judicij et jurare te-
-neantur tales fictabiles hoc facere
bona fide sub poena soldorum viginti
pro qualibet petia terrae quam non
consignarent et praetor possit et
debeat compellere ipsos fictabiles
et alios quos voluerit ipse praetor
ad consignare faciendum omnibus
juris remedijs et quod fictabiles te-
-neantur dicere et confiteri ad peti-
-tionem domini terras possessiones se-
-dimina et domos, seu res pro quibus
solvunt ficta et confiteri per cartam
seu fictabilem de dis rebus pro quibus
solvunt et quid et quantum solvunt
et solvere debent
De robarijs et contestamentis consi-
-gnandis et communia Cap. 57

Ht. Hab. et ord. quod si aliqua roba=
:ria siue Corbetamenta facta fuerit
facta fuerit ad petitionem alicuius
creditoris et petita siue petita fue=
:rit in manibus consulis, seu sin=
:gularis persone nomine Communis
pred. Communi teneant. Consules
Commune et homines et singu=
:lares persone in quorum manibus
petita fuit teneant se rogati roba=
:ria consignare in alio loco quam in eo
loco in quo ibi designate et co=
:gnosce fuerint eisdem domi=
:nis debitoris saluo si essent be=
:stie teneant eas consignare in terra
Pallantie siue extra, sumptibus ibidem
Rectoris et expensis creditoris de
quibus habeat rectus Comu
debitore et eius bona et de pre=
:dictis robatis credat. Iuramento
seruitoris una cum uno teste Co=
:ta cui pred. consignata
fuerint et quod Consules et sin=
:gulares persone illius loci teneā=
:tur sub pena solid. decem
pro quolibet et qualibet uice
dare auxilium et manum
ad exportandum res consignatas
quo voluerit creditor et inde
Rectori si abeat iustum impedim.
expensis creditoris recuperandis

in bonis debitoris

De eod. Cap. 58

Ht. Hab. quod quilibet seruitor qui
inuenit ad faciendum aliqua robaria
Corbetamenta, uel tascimenta in
manibus Communis, uel alicuius sin=
:gularis persone, siue Consulis te=
:neat. et debeat omnes res quas
uoluerit deponere, tascare uel
Corbetare singulariter consi=
:gnare in manibus debitoris consulis
Communis et singularium personarum
et declarare res, et loca ubi eas
inuenerit et declarare utrum
uel duo iuramento et unius bo=
:nini illius loci teneat. et teneat. pree=
:cepere quod sint fideles et re=
:ferat omnia pred. Rectori
infra tertiam diem et tribus iuratis
omnia pred. ab eis inuenta pre=
:sentet ad pred.

Quod bona forensium ponantur Co=
:detari Cap. 59

Ht. Hab. et ord. quod bona et res
cuiuslibet forensis uel non habi=
:tatoris Communis uel non habitan=
:tis ciuitatis Communis ponantur
custodiri ad petitionem cuiuslibet
singularis persone Communis
asserentis et iurantis se habere
debere a dicto forensi aliquid

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

dicent; et Juranj ve[l] quod mult[a]=
=cem confessam hab[e]at, vel alt[er]
p[ar]tem, vel hy habere in ip[s]o
quod confessamentu[m] fuit. ip[s]i
forenj, vel non habito vel non
p[er]tinent[i] ut[ro] fat[i]sfiende de
parendo Jur[i] stare et de sol:
=vendo id quod de Jure debet
et Rector debeat dare termin[um]
Actori ad probandu[m] secundu[m] quod
videbit[ur]. quo dapto si non pro=
=bauerit debeat relaxare re=
=quisitu[m] cu[m] damnj et esseni=
=j. et Reu[s] habeat locu[m] in om=
=nibus capitibus in quibus teneb[i]t
de Lapidatione bonor[um] et rau[m]
et fuerint depositione que
et qui petunt. taxiri et tegue=
=tari et leg[e] ad petitione[m] cuiuj=
=libet Communj de Communitatib[us]
qualiter Concedat licentia forens
Derobandi Capo. 60

Ht. hab. et ord. quod Rector non
possit dare licencia[m] alicui forens
vel non habitanti nec et sodo
cu[m] Communitate aliqua[m] derobandi
occasione alicuius debiti nisi prius
dato fideiussore de soluendo:
=bari[um] in termino Consulj cuius
ferve, et de stando, et parendo ju

de soluendo expensis si cum=
=uenit in causa, et si contuser=
=erit robaria non valeat saluo
quod si Juraverit se non posse
dare fideiussorem credat ei ju=
=ramento ad arbitriu[m] Rectorj
et ei robaria deponat in loco
tuto donec fuerit cognitu[m] de
Juribus partiu[m]

De Bestijs robatis extimendis Cap. 61

Ht. hab. et ord. quod si aliquis fue=
=rit alicui de roba vel occasione de=
=biti quod habere debeat ab aliquo
bestias teneat. et debeat a die qua
fuerint robate, et postea negati=
=que et ipse bestias facere
extimare per extimatores de Comu=
=nitate citando debitore[m] et ipsis
acipere in solutu[m] quo debito quo
que fuerint robate, et infra
dies quindecim a die qua fue=
=rint robate, et infra dies quin=
=decim a die non fecerint extri=
=mare et in solutu[m] fecerint bi
dari dict[as] bestias ubi[cumque] de=
=tente fuerint, et exequi
propijs creditorij qui ea fecit
robari et ea expensa prefere
non possit debitorem suu[m] ab dict[as]
bestias fecit extimari, et in

STATUTI DI PALLANZA E INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

ub veniat recipere solutionem
sui crediti ad terminum ei assigna-
:tum et non venerit, vel venien
solutionem recipere noluerit et
d.i debitor coram Rectore totum debi-
:tum obtulerit vel expensis Rectoris
deponi fecerit d.m debitum vel ex-
pensis pignus extunc bonum
et post depositum factum non cursus
debitori aliquod damnum infra
:tempus non dispendium recipien-
:di. Si debitor et debeat d. Rector
cogere creditorem infra terminum
qui sibi non debit. et hoc pena qua
sibi non debit. ad presentandum et
producendum omnia instrumen-
di. debiti et reddere d.o debitori
inscia, et facere ei confessionem
de recepto d.o solutionem si de-
:bitor adnoluerit.

De denuntiationibus fiendis
et pignora exigendis. Cap. 64

Hz. Stat. et ord. quod si aliquis
Commune, vel aliquis Consul ha-
:buerit aliquod pignus sui Vicini
pro aliquo debito Communis sui
vel Communitatis d. Consul vel
Congarius vendere possit dic pi-
:gnora, postquam si denuntiaue-

solutionem sibi dari infra d.os quindecim
dies quod hinc predictus debitores tene-
:antur ad expensas factas pro dicto ne-
:gotio tempore ipsorum quindecim dier.
et si ipsi debitores noluerint ipsum
bestiam exigere infra unum mensem
post dictam exhibitionem postmo mo-
:dum debitum et expensis factis
in d.o tempore

De solutione fienda pro bestiis
robatis Cap. 62

Hz. Stat. et ord. quod si bestie alique
venerit robate ad pertantia ali-
:cuius et reponite pignus aliquod
obligatum vel aliud bonum quod
:tale pignus quod venerit reponere
non possit auferre pro emendatio
:ne nisi ut infra dictum pro quali-
:bet equo inter diem et noctem
solidum unum, et dan. tres pro
pro bove et vacha cum vitulo dan.
decem pro quolibet porco dan. 4
pro quolibet porco seu porca dan. 4
:libet porco seu porca dan. 4
pro.

De deposito fiendo si debitor solutio-
:nem recipere noluerit Cap. 63

Hz. Stat. et ord. quod si aliquis cre-
:ditor requisitus fuerit coram Rectore
ad petitionem alicuius sui debito-

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

fuerit in Vicinantia, et elapsi
fuerint uiginti quinque dies
uel ei preceptum fuerit per semitorem
ut d.a pignora debeat exegisse
et dett. fides d.o Consuli de dicta
denuntiatione cum Juramento
et uno teste Jurato, et si plus
acceperit de d.o pignore quam sit
vera sors illud plus cedat in
utilitatem pignorati seu eius
cuius esset pignus saluis ex=
=pensis legitime factis.

De eod. Cap. 65

It. stat. et ord. quod si aliquis
Tabernarius uel alia persona
habuerit aliquam rem mobilem
in pignore pro Taberna uel ob
aliam causam non possit d.a pi=
=gnora uendere nisi primo
denuntiatum uel preceptum fuerit
per semitorem d.e Communitatis
illi cuius sunt d.a pignora
ut debeat exegisse d.a pignora
et d.a denuntiatio bis fieri de=
=beat et in quolibet precepto
seu denuntia debeat statui
terminus ad minus octo dierum
et d.is terminis elapsis d.a pigno=
=ra possint uendi cum licencia

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

et authoritate Pretoris facta
d.a denuntiatione illi cuius
sunt d.a pignora ut debeat
interesse ad uidendum incan=
=tari d.a pignora, si denun=
=tiatus uel citatus non fecerit
defensionem uel contradictionem
legitimam, et si plus acciperet de
ipsis pignoribus, illud plus ce=
=dat ad utilitatem pignorati sal=
=uis expensis legitime factis
et res mobiles incantandae
utra dent. plus offerenti

De eod. Cap. 66

It. stat. et ord. quod nullus fo=
=rensis uel non subditus Pre=
=tori uel non sustinens onera
d.e Communitatis possit incan=
=tare aliqua pignora alicuius
d.e Communitatis, et uendere
d.a pignora alicui forensi, uel
non sustinenti utra qui con=
=trafecerit puniatur in soldos
uiginti sup. et d.a pignora po=
=ssint sine pena auferi ab eo
incantatore et nihilominus
ille qui incantat teneatur illis
quorum sunt d.a pignora ad

omne id ad quod teneretur forens
vel non subditus aut non susti=
=nens onera prędᵃ.

De eodem Cap. 67.

Item stat. et ord. quod si qua pignora
fuerint incantata vel deliberata
quod ille cuius sunt vel erunt
dᵃ pignora possit ea exigere
infra dies quindecim ipso solve=
=nte sortem veri debiti et ex=
=pensas legitimas

De modo et forma recuperandi
robariam et possessionem Cap. 68

Item stat. et ord. quod si aliqua
persona fuerit robata sive eius
bona fuerint saxita seu po=
=ssessio fuerit acepta sup eius
bonis quia preteritus et positus
fuerit in bannis tribus quia
non comparuerit, nec per se
nec per procuratorem et volue=
=rit recuperare robariam seu
possessionem debeat facere ci=
=tare infra terminum contentum
in statuto sequenti loquente
de capiendis et detinendis de=
=bitoribus illam personam ad cuius
petitionem fuerit bannitus seu
robatus seu qui acceperit po=

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

=ssessionem et restituat expen=
=sas consumariae actori, et
deponat penam bannorum
sibi datorum et offerat se pa=
=ratum de respondendo de iu=
=re dᵃ possessio seu roba=
=ria restituatur et relaxetur
ipso prius satisdante donec
de stando et parendo iuri
et iudicato solvendo quod
statutum in aliquo non pre=
=iudicet statutis superius de=
=scriptis in presenti libro lo=
=quentibus de possessione re=
=diali et corporali et de po=
=ssessione non danda nisi ci=
=tato legitimo possessore

De capiendis et detinendis de=
=bitoribus condemnatis Cap. 69

Item stat. quod postquam aliquis maior
etate fuerit condemnatus per sen=
=tentiam seu per eius confessionem
vel preceptum de solvendo spon=
=te receptum ad terminum et etiam
transierit tempus condemnatio=
=nis vel precepti quod pretor ad
petitionem creditoris teneatur capere
vel capi facere ipsum debitorem

et ipsum in Carceribus includere
salvo decreto mag. d. Nostri, et
non possit extrahi nisi primo
satisfecerit creditori vel bona sua
omnia dederit in scriptis d.o credit=
=ri per eius Juramentum et facta
d.a descriptione d. Pretor teneatur
Compellere extimatores ad exti=
=mandum de bonis debitoris usque
ad quantitatem veram debiti et
expensarum, et sic fiat prius
extimatio in bonis mobilibus
et de immobilibus postea dando
insolutum secundum quod exti=
=mabitur actori et possit deferre
Juramentum ante Jurationem fi=
=endam d.o creditori si d.m debitum
vere recipere debet et possit
d.s debitor vel alius eius nomine
sive eius heredes res extimatas
liberatas exigere mobiles usque
ad menses tres immobiles vero usque
ad annum et diem nec creditor
possit d.a bona alienare infra
tempora predicta, et si aliena=
=verit puniatur in medietate
valoris rei alienate cuius pena
medietas [illegible] in Communi=
=tatem, et alia medietas in de=

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

=bitorem que pena non habeat
locum si d.e res immobiles venditae
fuerint infra annum et diem
cum pacto expresso apposito in
Instrumento quod debitor possit
eas recuperare infra tempus
predictum

de eod. Cap. 70

It. stat. et ord. quod si post con=
=signationem seu post descrip=
=tionem datam per debitorem de
bonis suis creditor probare
potuerit fraudem per debitorem
fuisse Comissam in non consi=
=gnando sive alienando bona
sua postquam fuerit condemn=
=natus quod Pretor fraude
probata iterum debeat detinere
d.m debitorem et ipsum non rela=
=xare donec vere consigna=
=verit omnia sua bona saltem
per Juramentum et teneatur cre=
=ditor probasse de fraude debito=
=ris infra octo dies postquam dixe=
=rit fraudem fuisse Comissam
et secundum quod fuerit legiti=
=me probatum per Pretorem exem=

=tioni mandet. et nihilhom.
puniat. de periurio si fuerit
probatum ipsum non dedisse
omnia sua bona in scriptis
et instrumentum ipsa.

De assignatione facta filio eman=
=cipato qualiter non prejudicet
creditori Cap. 71.

Item stat. quod si quis habens credi=
=torem vel creditores filium vel
Ablaticum suum emancipaverit
et bonorum suorum assignationem in
totum vel in parte fecerit non
obstante assignatione eorum
bonorum illi creditores qui con=
=traxerint cum Avo vel cum Patre
ante emancipationem et assigna=
=tionem possint proinde ad bona
illa habere regressum ac si assi=
=gnatio facta non fuisset
nec possit oponi quod primo
excutiant bona Patris et si
filij vel Ablatici postquam eman=
=cipati fuerint et pater sive
Avus similiter habitaverit in
eadem domo seu sedimine
omnia quae habuerint ipsi

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

filij vel Ablatici legitime pro=
=baverint ea quae habuerint
aquisivisse aliunde quam de
bonis Patris, vel Avi, et filius
intelligatur stare seu habitare
cum Patre seu Avo nisi habue=
=rit larem et Catenam per se

De bonis Aquisitis a Fratribus
Patruo, et Nepote, vel Consan=
=guineis germanis simul
habitantibus Cap. 72

Item stat. quod si duo Fratres ex
eodem Patre vel plures vel
Patruus et Nepos ex eodem Patre
descendentes insimul habitave=
=rint ad unum panem et Vinum
et pro maiori parte temporis
bonorum divisione non facta
in toto vel pro maiori parte
et unus vel plures ex eis ali=
=quid aquisiverit sit et esse
presumatur Commune licet alter
ex ipsis non fuerit in aquisito
nominatus et intelligatur in Con=
=sanguineis Germanis ex duobus
Fratribus ex parte eiusdem Coniu=
=ratis insimul habitantibus

nisi ex causa dotis vel ex causa
donationis, vel legati vel ex he=
=reditate et aliquem ex eis proba=
=ret. aquisitum esse factum, vel
nisi appareret per publicum in=
=strumentum quod renuntia=
=tum sit presenti statuto per predictas
personas quarum interesset si
vero divisio esset facta inter
predictas personas de presumptio
vel statutum locum non habeat

de mercatis attendendis et
observandis Cap. 73

Item stat. et ord. quod si inter
aliquas personas etatis legitime
et valentes se obligare factum
fuerit aliquod mercatum de ali=
=quibus bonis mobilibus seu se
moventibus licet arra data
non fuerit dummodo sint spal=
=mate vel Benedicte quod dictum
mercatum debeat attendi, et
observari, et Pretor teneatur et
debeat personaliter detinere dictas
partes nollentes attendere
et observare dictum mercatum dotis
attenderit et observaverit

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

dictum mercatum si partes convene=
=rint de re, et pretio idem habe=
=at locum in permutatione rerum
et hoc statutum non habeat lo=
=cum ubi deffensio aliqua iu=
=ridica non competeret
contrahentibus vel contra=
=henti

de Confessionibus facien=
=dis debitoribus per creditorem
Cap. 74

Item stat. et ord. quod quilibet
creditor quando recipit so=
=lutionem alicuius crediti a suo
debitore Pretor teneatur et de=
=beat dictum creditorem compelle=
=re facere confessionem de
ipso debito debitori et reddere
cartam debiti incisam

de Instrumentis retinendis
Cap. 75

Item stat. et ord. quod si aliquis
debitor fecerit sibi existimari
et insolutum dari de bonis ali=
=cuius sui debitoris possit reti=
=nere instrumentum crediti incisum pro
quo fecit sibi existimari et in=

=solutum dari, et hoc in deffensione
rerum estimatarum et sibi insolutum
datarum. ac si non esset incisum
et quod Notarius qui tradiderit
Instrumentum estimationis et
dationis insolutum teneatur unam
incisionem facere in dicto Instru=
=mento dationis insolutum scri=
=bere et ponere annum diem et
mensem dicti Instrumenti incisi
et causam quare fit dicta datio
insolutum [illegible] et notarius qui omi=
=serit sic facere condemnetur
in sol. viginti pro quali bet
vice

De questionibus vertentibus in
coniunctas personas Cap. 76
Ist. stat. quod si aliqua questio
lis vel causa annuo contingi
ventilari inter patrem, et filium
seu filios, fratres, consanguineos
vel alios agnatos usque ad quartum
gradum inclusive, et etiam inter
coniunctas personas ex parte ma=
=terna usque ad tertium gradum
et etiam inter affines ex parte
uxoris usque ad tertium gradum

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

quod Pretor teneatur et debeat dos
tales litigantes promptioribus
Juris remediis cogere ad se
compromittendum super omnibus
litibus et questionibus inter
ipsas partes vertentibus in
duos communes amicos et cogere
dos arbitros ad arbitrandum
si fuerint concordes, et si non
fuerint concordes ad elligen=
=dum tertium et si non concor=
=darent de tertio quod Pretor
det dum tertium, et quidquid pro=
=nuntiatum fuerit per duos ex dis
tribus valeat et teneat, sicut
si omnes tres arbitrarentur et dicti
arbitri teneantur post preceptum
eis factum per Pretorem arbitrasse
infra terminum eis assignatum
seu assignandum sub pena sol.
viginti et nihilominus possint
et debeant detineri per Pretorem
donec arbitraverint eodem
modo teneatur Pretor cogere
quoslibet arbitros electos inter
alias personas non coniunctas

postquam se intromiserint de
compromisso, vel contentis in
eo ad Arbitrandum, et ad sua
precepta faciendum inter
ipsas partes, et quod predi
Arbitri compellant. utro ad
pronuntiandum diffiniendo
questiones lites vel causas pre
=dictas absoluendo vel con
=demnando sup actitatis, et
productis coram eis

de eod. Cap. 77

Item stat. quod si aliqua arbi
=tramenta seu precepta
facta fuerint per aliquos Ar
=bitros vel Arbitratores inter
aliquas personas seu partes, vel
aliqua ex dis partibus voluerit
dicere se grauatum ex ipsis pre
=ceptis, vel ipsa precepta di
=cere iniqua, vel iniusta
et esse reducenda ad Arbi
=trium boni viri vel dicere
nulla quod debeat hoc dix
=sse infra mensem a die sen
=tentie conuincerandum et

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

ambe partes tempore sententie
non fuerint presentes quod pars
presens teneat denuntiare
parti absenti vel si ambe par=
=tes essent absentes quod pars
que obtinuit in totum vel in
parte debeat denuntiare al=
=teri parti aliter vero non
currat tempus di mensis a
tempore di denuntiamenti
et teneat probasse de gra=
=uamine seu iniquitate
vel nullitate, et quidquid
voluerit infra alterum men=
=sem aliaquin elapso d. ter=
=mino teneat et debeat Pre=
=tor predictus ad instantiam cuius=
=libet dar. partium vel cuius
interesit ipsa precepta
mandare exequutioni ex
eius officio sumarie et sine
strepitu, et figura iuditij du=
=modo apareat de compromisso
Arbitramentis et denuntiamento
quando fieri debeat ut supra per publ.
instrum. legitimo modo facta

Liber Quartus
de Malefitijs

De Accusa prosequenda, et se=
curitate inde danda Cap. i.

Item. Stat. et ord. quod si aliqua
persona detulerit aliquam accusam
de aliquo delicto seu male=
=fitio de quo delicto, seu ma=
=lefitio accusatus veniret con=
=demnandus in libris quinque
et abinde supra usque ad decem
libros, et non probaverit
accusam condemnetur qualibet
vice in sol. quadraginta
et ad restitutionem expensarum
factarum occasione dicte accuse
si vero accusatus veniret con=
=demnandus a libris decem usque
ad libros viginti quinque in=
=clusive et non probaverit
accusam condemnetur in libris
quinque, et in expensis ut=
=demnandus a libris vigi=
=ti quinque usque ad libros
=quaginta, et accusator

STATUTI DI PALLANZA INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO

probaverit dictam accusam condem=
=netur in libris decem, et in expensis
ut supra; si vero accusatus veni=
=ret condemnandus a libris
quinquaginta supra quan=
=tumcumque ascendat dicta quan=
=titas si sit pena pecuniaria
condemnetur in libris viginti
et si corporalis condemnetur
in libris quinquaginta si non
probaverit dictam accusam, et in omni
casu accusans teneatur satisdare
tempore dicte accuse porrecte
de prosequendo dictam accusam, et de
solvendo dictas condemnationes
si succubuerit, et expensas et
ultra teneatur jurare quod cre=
=dit dictam accusam esse veram quod
statutum non habeat locum nec
observetur in denuntijs

De eodem Cap. 2.

Item. Stat. et ord. quod in omnibus
causis criminalibus accusator
non audiatur, nec sua accusa
procedatur nisi accusator vel de=
=nuntiator in scriptis accusam
seu denuntiationem dederit

in qua Contineat nomen, et
cognomen accusantis, seu de-
nuntiantis, nomen et cogno-
men accusati, seu denuntiati
et annus, et mensis Comissi cri-
minis et locus in quo dicatur
malefitium fore Comissum, et nisi
accusantem vel denuntiantem
primo Juratum fuerit quod credit accu-
sa seu denuntiamentum fore verum et
nisi accusator Bonee satis dederit
de prosequenda accusa, seu denun-
tiatione usq. ad finem, et de restitu-
endo expensas accusato, seu de-
nuntiato, si ille accusatus non
fuerit repertus vel pabilis de con-
tentis in d.a accusa de quibus ex-
pensis stet. Juram.o accusati facta
prius taxatione per Praetorem quod
statutum non habeat locum quo ad
satisdationem in illis personis quae
rauerint fideiussorem propter pa-
pertatem non inuenire, nec in po-
rensibus qui Jurabunt se fideiu-
rem Inuenire non posse
Infra quantum temporis possit ac-
seu inquisitio formari. Cap. 3.

STATUTI DI PALLANZA INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO

Item stat. quod nulla denuntiatio accusa
nec Inquisitio possit formari nec
hujus ea procedi post annum male-
fitij Comissi preterquam de furto
robaria, Incendio, in carcere
priuato retentione, falsitate et
homicidio, et de alijs delictis
de quibus ingeritur pena sanguinis
pure vel sub conditione
De modo citandi et bauiendi male-
factores Cap. 4
Item stat. et ord. quod si aliqua perso-
na citata fuerit occasione
malefitij Comissi quae non habeat
suum habitaculum in districtu d.o
Communitatis, vel quae sit bannita
a d.a Communitate de maleficio
sufficiat si d.a persona voce Praeco-
nis fuerit citata in Burgo Pa-
llantiae, seu Intri, in platea
duabus citationibus quinque dierum
pro qualibet, et talis citatio
perinde valeat, ac si personaliter
citata fuisset si vero habuerit
habitaculum in d.a Communitate citatio
fiat in scriptis cum causa qua ci-
tatur, et deponatur. Item hostio citati
et in requisitionibus seu citationi-
bus malleficiorum debeant poni

res, et causa pro qua fiat citatio
seu quantitas, et qualitas malle=
=fitij, et elapso termino Citationis
quilibet contumax banniatur
de Contumacia et si aliquis posi=
=tus fuerit in banno pro male=
=ficio a Pretore, et infra mensem
a tempore Banni dati mandatis
Pretoris non steterit ex tunc habe=
=atur pro Confesso de illo malefi=
Cuius ocasione Bannitus fuerit
quoad Commune et quoad partem
et perinde condemnetur, ac si fu=
=isset Confessus proprio ore in
Iudicio possit tamen d.s Bannitus
Comparere quandoqq. ante sen=
=tentiam et audiatur, ac si ab initio
Compamisset non obstante d.a
Confessione

De Inquisitionibus fiendis Cap.

Item stat. et ord. quod Pretor tene=
=re contra fures, et latrones, et
raptores rerum, et omnes alios
=linquentes qui veniunt pun=
=ndi pena Corporali pure
sub conditione et infamatos
predis maleficijs et eos debitos
Castigare

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO

de eod. Cap. 6.

Item stat. et ord. quod Pretor possit ex
officio inquirere et procedere
sine aliqua denuntia vel accusa
precedente querela aliqua cum in=
=ditijs de delictis Comissis tempore
sui regiminis, et idem habeat locum
de denuntijs que dant. Consules
Communitatis ut hus eis ex officio
et Inquisitione procedat.

De denuntijs malefitiorum dandis
et Consules Cap. 7

Item stat. et ord. quod Consules
Burgorum Intra et Lacantie, ac
terrarum Vallis Intrasche teneantur
denuntiare d.o d. Pretori infra
tres dies omnes rixas, et rumores
et Blasfemantes deum Virginem
Mariam, et eius sanctos, et sanctas
et ludentes ad taxillos, et alia
maleficia que fiunt in eorum Bur=
=gis terris, et territorijs sub pena
librarum duarum pro qualibet vice
et predi. Consules teneantur denun=
=tiare d. Pretori omnia homici=
=dia, feritas sanguinolentas, furta
incendia, robarias, violentias quasq.
maxime que fiant mulieri
seu mulieribus infra tertiam diem
sub pena cuilibet consuli li=

=bras quinque pro qualibet uice
et presens statutum Pretor teneat
legi facere Consulibus predictis qua
ueniunt ad faciendum Juramentum
sui officij qui Consules Jurent se
=uare presens statutum

De Cancellationibus, et prorogatio
=nibus Bannitorum Cap. 8

Item stat. et ord. quod nulla Can
=cellatio et prorogatio fieri pos
de banno malefitij dato nisi
de Licentia d. Pretoris et nisi
causa fuerit scripta per Notarium
de Communitatis qui Not. s deb
ponere annum mensem, et die
de prorogationis, et causam, et
signum suum in subscriptione
non ualeat de Cancellatio nec
prorogatio et nullum Bann
ocasione malefitij ualeat, ne
teneat nisi relatio termini
fuerit scripta in quaterno

Quod inculpatus de aliquo male
teneat. Comparere personaliter
Cap. 9

Item stat. et ord. quod si aliquis fuer
inculpatus de aliquo malefitio
de quo ingerat. pena sanguinis
teneat. citatus Comparere per
=naliter, et non per Procurat

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

aliqua exceptione non obstante

Quod dies termini non Computet.
in termino Cap. 10

Item stat. et ord. quod in qualibet
dilatione siue in causa Ciuili
siue Criminali dies termini
non Computet. in termino
quod si dies termini ueniret in
die feriata, sequens dies pro illa
reputet.

In quibus Casibus possit quis deti=
=neri Cap. 11.

Item stat. et ord. quod Pretor non
possit aliquem in Carceribus
detinere, si persona detenta
fuerit parata dare Idoneos
fideiussores, seu fideiussorem de
soluendo totum id de quo possit de
Jure condemnari saluo quod
pro furto robaria, homicidio falso
et pro alijs criminibus ex quibus
ingerat. aliqua pena pecunia=
=ria, et sub conditione Corpora=
=lis possit quis detineri pro rixa
et alijs Criminibus non possit
quis detineri ultra unam diem ipso satis=
=dante ussa

Quod quis non possit poni ad tor=
=turam nisi inditijs precedentibus
Cap. 12

Item stat. quod Rector non possit
=quem ponere ad tormentum nisi
=ditijs legitimis intervenienti
et specialiter in casu in qu
ingerat. pena sanguinis
de hijs qui habent pacem ab offen
Cap. 13
Item stat. quod si aliqua persona
=quid commiserit propter quod
=beat condemnari pecuniali
secundum statuta et provisio
d. Communitatis si habuerit p
=cem cum persona offensa vel
heredibus infra quindecim di
a die offensionis commissae ren
=tat. ei quartum penae in qua pos
condemnari secundum statuta
provisiones, si vero inculpa
=fessus fuerit sponte accusa
denuntiam remittat. ei aliud
=tum et ultra non possit conde
=nari, quae pax vel confessio
evitationem d. penae non
nisi producta vel facta fuerit
=fra quindecim dies coram d. Rector
seu rectore
Quod masculinum conci piat feminin
Cap. 14
Item stat. quod in omni casu com
=prehenso in statutis et in

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO

=mine statutorum d. Communitatis
quae ad causas criminales intelligat.
quod appellatione (si quis) conti=
=neat. (si quae), et masculinum
concipiat femininum
de Arbitrio concesso d. Rectori in
casibus non comprehensis in
statutis Cap. 15
Item stat. et ord. quod pro inobedi=
=entia, et contumacia, et prae=
=cepto contempto Rector d. Co=
=munitatis habeat arbitrium pu=
=niendi et condemnandi usque
ad libras tres Jnr inspecta qualita=
=te facti et personarum, et in casibus
non comprehensis in presentib.
statutis recurrat. ad dispositionem
Juris Communis
de Custodia Carcerum et Carceratorum
Cap. 16
Item stat. et ord. quod Capit. et Rector
et uterque eorum teneant. et de=
=beant suis expensis sumptib.
et periculis custodire et custo=
=diri facere quoslibet carceratos
tam pro pecunia detentos quam
corporaliter ad mortem condem=
=natos absq. eo quod possint prae=
=cipere alicui consuli seu sin=
=gulari personae aut communi quod

debeant eos custodire et habeant
a d.is carceratis et a quolibet eorum
pro qualibet die Jnq. quatuor
et non ultra, et si aliquis fuerit
detentus pro aliquo debito quod
haberet in d.a Communitate seu
in Communi non teneat. solvere
aliquid et quod famuli tam d.
Capitanei quam d. Pretorij non
possint nec debeant accipere
pro eorum solutione nisi Jnq. sex
pro quolibet quem capient seu
ponent in carceribus sub pena
sol. decem Jnq. pro quolibet fa=
=mulo contrafaciente, et qua=
=libet vice cuius pene tertia
pars sit accusatoris, et alie due
partes sint Communitatis
de pena frangentis carceres
et fugientis de carceribus cap. 17
It. stat. quod nulla sona car=
=cerata Pallantie aut intra in
carceribus d.e Communitatis au=
=deat frangere, vel rumpere
carceres aut hostia, vel fenestras
causa fugiendi de ipsis carceribus
aut aliquo ingenio, vel modo
aperire hostia carcerum et qui
contrafecerit et fugerit puniatur
in libris decem Jnq. si fuerit

...DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

=ceratus pro debito privato vel
publico non excedente libras
decem et si tale debitum fuerit
abinde supra pena duplicetur. si
autem fuerit carceratus pro aliquo
crimine ex quo veniat pu=
=niendus in pecunia tantum
pena qua debet puniri de jure
duplicetur. si autem fuerit carce=
=ratus pro debito ex quo debeat
puniri corporaliter ad fustiga=
=tionem aut amputationem auri=
=culae pena duplicetur. et si fuerit
condemnatus ut sibi unus oculus
eruatur ultra hoc puniatur in
amputatione auriculam pro
aliis vero criminibus ex quibus
imponitur pena amputationis
pedis vel manus, vel maior quod
habeatur pro confesso et puniatur
tamquam confessus et ulterius stet
in carceribus per unum annum et
in quolibet casu habeatur pro vero
confesso de crimine cuius causa
et occasione erit carceratus et
nihilhominus refficiat omne
damnum illatum in domibus car=
=cerum predictorum. si vero talis car=
=ceratus fregerit, vel ruperit

=ceres si non tantum perfecerit ta=
=liter quod fugere possit puni=
=atur arbitrio d. Pretoris in pe=
=cunia tantum et talis fractio
vel ruptura sufficiat pro legitimis
inditijs contra eum de Crimine
pro quo erat Carceratus

De Carceratis expediendis Cap. 18

Item stat. quod Pretor d. Communitatis
teneatur suo Juram.o Carceratos
si quos invenerit in Carceribus
vel suo tempore habuerit quam
citius Comode poterit expedire
absolvendo vel condemnando
eos prout de Jure debuerit
et si ipsos expedire non poterit
teneatur per publicum Instrumentum
consignare Pretori sequenti si=
=gnificando causam detentionis

De Verbis iniuriosis Cap. 19

Item stat. et ord. quod si aliquis dixe=
=rit alicui verba iniuriosa et
inhonesta Videlicet tu es fur
latro, traditor, falsus leno, vel
assassinus, si quidem in presentia
Pretoris habeat arbitrium d. Pretor
condemnandi usque ad solidos trigi=
=nta inspecta qualitate personae
cui dicta iniuria dicta fuerit

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

si vero alia verba iniuriosa
si quidem in presentia Pretoris
habeat arbitrium usque ad solidos
quindecim si vero alibi quam in
presentia Pretoris aliquis di=
=xerit alicui pred.a verba in=
=iuriosa, vel aliquod eorum con=
=demnetur in medietate d. pene

De minis illatis Cap. 20

Item stat. quod si aliqua persona
minata fuerit aliquem offen=
=dere in persona, vel in rebus
teneatur satisdare illi persone
cui minata fuerit de non
offendendo cum arbitrio d. Pretoris
nec in persona, nec in rebus
et credatur Juramentum dicentis
sibi minatum fuisse cum uno
teste fide digno et in casu quo
non possit satisdare et pervene=
=rit in fortia d. Pretoris detineatur
in Carceribus usque ad decem dies
et si tunc non poterit satis=
=dare infra dies decem pred.os
quod debeat excumiari de terris pred.is
et de territorijs Pallantie Intri
et Vallintrasche et quod non
debeat retineri per aliquam personam
nec per aliquod Comune sub
pena librarum duarum quolibet vice

de furtis factis communitati Cap. 21
Item stat. quod si quis fecerit furtum
de rebus Communitatis condem=
=netur in duplum eius in quo con=
=demnaretur si furtum fecisset cu=
=libet alie singulari persone
et ad restitutionem furti dupli
de pena furis Cap. 22
Item stat. quod si quis Commiserit in
districtu dicte Communitatis furtum
seu furta unum, vel plura
simul valentia solidos decem
et ad restitutionem furti duplicati
quam penam si non solverit et
furtum non rediderit duplicatum
infra dies decem quod ponatur ad
Berlinam et ibi stet per dimidium
diem si fuerit masculus si fuerit
femina fustigetur per terram Pa=
=ntie seu Intri, si vero a so=
decem usque ad viginti condem=
in solidis viginti, et ad restitu=
furti duplicati, quam penam si non
solverit, et furta non redi=
duplicata infra dies 12 qua=
ponatur ad Berlinam et ibi
per unam diem integram si fuerit
=culus, et si fuerit femina
=tigetur ultra si vero fuerit

STATUTI DI PALLANZA INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO

viginti supra usque ad quadraginta
condemnetur in libris quinque
et ad restitutionem furti duplicati
quam penam si non solverit
infra quindecim dies, et furtum
non rediderit per forentur ei auri=
=culae cum ferro calido, si vero a
soldis quadraginta usque ad sol=
=dos centum condemnetur in libris
decem et ad restitutionem furti
quam penam si non solverit in=
=fra dies viginti una auricula
ei e capite excidatur, ita quod a
capite separetur, si vero a soldis
centum usque ad libras decem con=
=demnetur in libris viginti quin=
=que, et ad restitutionem furti quam
penam si non solverit infra tri=
=ginta dies una manus ei am=
=putetur, ita quod a brachio se=
=paretur, si vero a libris viginti=
=quinque supra condemnetur
in libris centum et ad restitutio=
=nem furti quam penam si non solvi=
=erit infra dies triginta, et furtum
non rediderit condemnetur in
amputatione unius pedis, et
hoc pro primo furto dicte quan=
=titatis pro secundo vero furto

vel testio d.e quantitatis suspen=
=dati. & gulam. ita quod moriatur
de eod. Cap. 23
It. stat. et ord. quod si aliquis
in pluribus diversis Viribus Co=
=miserit furtum ascendens libras
decem fustigetur & terram Pallantie
vel Intri, et post hoc auriculis
ei incidantur et banniatur ac ex=
=pellatur de d.a Com.e, et quod
non reducatur nec recepteur &
Commune nec per singulares &
=nas sub pena sol. viginti p
qualibet vice cuilibet Comu
et singulari persone sol. decem
de rebus exportatis extra domum
consignandis Cap. 24
It. stat. et ord. quod si Uxor ou
seu privatè vel palam vel Con
voluntatem mariti aliquas r
abstulerit de domo mariti
filij, vel avi vel famulus de d
domini cum quo habitat et
res portaverit in domum ali
subditi d.e Communitatis, et ill
quem reposite erunt d.e res
=quam requisite fuerint ipsa
consignaverit requirenti i
decem dies a die requisitionis

STATUTI DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

5

proclamationis facte pro parte
Pretoris quod possit procedi per Pre=
=torem contra ipsum, ac si ipsas res
subtraxisset et per furtum accepi=
=sset, idem habeat locum in rebus
minorum viginti annis si res eas
exportate sint et posite in
domo alicuius, et non reddantur
tutoribus, Curatoribus vel ipsorum
administratoribus infra d.m ter=
=minum ut possit procedi utra
de furto inventi penes alienam
personam Cap. 25
It. stat. et ord. quod si aliqua res
furtiva vel amissa vel per vim
ablata inventa fuerit penes
aliquam personam que non sit bone
fame et conversationis puniatur
perinde, ac si ipsam rem subtra=
=xisset nisi exhibeat vel pro=
=bet datorem vel publice emisse
quo casu ad restitutionem rei
tantummodo teneatur, si verò fue=
=rit bone fame, et non suspecta
persona restituat rem, et de predis
fiat sumaria Cognitio sine li=
=bello et strepitu ac figura Iu=
=ditij et nihil hominum nominet
datorem suum per Iuramentum

De Furibus et alijs malefactoribus
Judicandis Cap. 26
Item stat. quod si aliquod furtum
vel aliquod malefitium factum fuerit
in aliqua parte districtus d.e
Communitatis teneatur quelibet
persona que presumatur scire
veritatem vel aliud Inditium
manifestare per Juramentum ad
postulationem damnum passi totum
illud quod inde sciverit vel
inditium quod habuerit contra
personam furis et malefactoris sub
pena lib. quinque Jug.
De pena robatoris Cap. 27
Item stat. et ord. quod si aliquis co=
=miserit robariam super strata pu=
=blica, vel alibi in districtu d.e
Communitatis, et in fortijs Rectoris
pervenerit, teneatur ipse Rector
vel Rector punire ipsum male=
=factorem corporaliter si d.a roba=
=ria ascenderit a libris decem
supra, postquam sibi constiterit
infra decem dies ita quod moriatur
malefactor, si vero fuerit a libris
decem Imper. infra condemnetur
et puniatur robator in libris viginti
=quinque, et si non solverit con

DI PALLANZA INTRA
VALLE INTRASCA SORISO

=demnationem termino triginta
dierum amputetur ei unus pes, sic
quod separetur a tibia, et in quo=
=libet casu teneatur ad restitutio=
=nem robarie, damni et expen=
=sarum factarum et habitarum quod
damnum passum, et emendam fa=
=ciendam derobato, et si talis
robator non pervenerit in fortia
condemnetur pena pred.a
De robarijs restituendis per Co=
=munia Cap. 28
Item stat. et ord. quod omnia Co=
=munia Burgarum et Villarum
d.e Communitatis teneantur
restituere omnes robarias
factas in eorum locis, et territo=
=rijs de die scilicet ab ortu
solis usque ad occasum nisi male=
=factorem consignaverint per=
=sonaliter infra mensem in for=
=tijs Rectoris computandum a die
precepti sibi facti
Que persone teneantur ad emenda=
=tionem et restitutionem robari=
=arum Cap. 29
Item stat. et ord. quod omnes ha=
=bitantes in Burgis et Villis
d.e Communitatis tam nobiles

quam gaudentes aliquo privilegio
teneant cum Communibus in quibus
habitant restituere robarias
factas in territoriis dictorum Comu=
=nium, et solvere condemnatio=
=nes factas de ipsis Communibus
ocasione bannitorum, vel malefac=
=torum non consignatorum exceptis
absentibus mulieribus, infirmis
et minoribus annis 15 et ma=
=ioribus annis septuaginta
qui non teneantur ad dictas emen=
=das, emendae autem dictarum roba=
=riarum et penarum fiant hoc
modo videlicet medietas [illegible]
et alia medietas pro focolario
de Insultu Cap. 30
Item stat. et ord. quod si aliqua
persona insultum seu assaltum
fecerit cum manibus, vel pugnis
contra aliquem condemnetur qua=
=libet vice in sol. 10 et si in
presentia Pretoris duplicetur
pena, si vero assaltum fecerit
cum annis vetitis condemnetur
qualibet vice in solidis centum
si fuerit de die et si de nocte
duplicetur pena, si vero ad domum
alicuius fecerit assaltum sine armis

DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO

condemnetur qualibet vice in
libris tres Imp. si fuerit de die et
si fuerit de nocte duplicetur pena
si vero cum annis vetitis con=
=demnetur qualibet vice in libris
decem si fuerit de die, et si de noc=
=te duplicetur pena, et si in ipso
insultu hostium vel portam fregerit
habendo dicta arma condemnetur
qualibet vice in libris viginti=
=quinque, qui vero traxerit
de nocte lapides ad domum ali=
=cuius vel ad labiam, vel ad fe=
=nestram, vel ad portam dicte domus
condemnetur in libris quinque
si proiecerit usque ad tres lapides
et abinde supra pena dupli=
=cetur, salvo quod si in aliquo
insultu sequuta sit, vel facta
aliqua iniuria, vel aliquod
malefitium quod delinquens non
puniatur pro insultu sed pro
iniuria seu maleficio exin=
=de sequutis vel factis nisi
maior pena imponeretur
ex dicto insultu quo casu pu=
=niatur solummodo pro insultu
de Rixis et Rumoribus Cap. 31
Item stat. et ord. quod si aliquae [illegible]
=ne fecerint rixam, et rumorem

sine annis ex qua percussio non
sequeretur vel ferita condemnetur
pro qualibet vice in solidis decem
si vero se scarpinaverint vel
bustaverint se percutiendo sine
sanguine condemnetur in solidis
viginti, et si sanguis exierit
duplicetur pena, et sit in arbitrio
D. Pretoris ipsos detinendi in car=
=ceribus per unam diem, et dato fi=
=deiussore d. S. D. Pretor teneatur
ipsos relaxare, si vero in die
mercati, et in mercato facta
fuerint pred.a duplicetur pena
si vero quis sgrafignaverit ali=
=quem cum sanguine condemnetur
in solidis decem pro qualibet vice
de feritis, et percussionibus cap. 32
Ist. stat. et ord. quod si aliqua
persona aliquem percusserit manu
pede, vel brachio, et ex d.a per=
=cussione sanguis non exierit
condemnetur qualibet vice in
sol. decem si vero sanguis exierit
vel lividum factum fuerit, conden=
=netur qualibet vice in solidis
quadraginta, si vero aliquem per=
=cusserit super ore vel facie ita
et taliter quod fregerit dentem
vel dentes condemnetur qualibet vice

DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO

in solidis quadraginta si vero
aliquem percusserit super ore vel facie
ita et taliter quod fregerit dentem
vel dentes condemnetur qualibet
vice et pro qualibet dente in
libris quinque, si vero quis pro=
=iecerit lapidem contra aliquem
et non percusserit puniatur in
solidis viginti. si vero cum baculo
vel alio ligno vel lapide vel alia
re simili fiat percussio sine san=
=guine condemnetur qualibet vice
in libris duabus si vero sanguis
exiverit vel lividum factum fue=
=rit ex dis percussionibus vel per=
=cussione condemnetur in libris quin=
=que qualibet vice, si cum cultello
lancea falzone zappa badili, ense
securi, falcetta rastro sive tridente
ramilli aut alio simili, vel equali
instrumento ferri et sanguis non exierit
condemnetur in libris decem imperialium
si vero ex aliqua d.a percussione
fuerit os ruptum in capite a gula
supra condemnetur pro osse rupto
in libris viginti quinque imp. et
pro osse rupto in aliquo digito pu=
=niatur in lib. quinque et pro osse
rupto in alia parte persone pu=
=niatur in libris quindecim imperialium

Si autem aliquis momorderit aliquem
cum dentibus sine sanguine puniatur
qualibet vice in sol. decem et si
cum sanguine in solidis viginti. Item
de feritis et percussionibus factis in=
=ter coniunctas personas cap. 33
Item stat. et ord. quod d. Praetor ha=
=beat arbitrium tuum feritis et percussio=
=nibus factis inter patrem et filium
patruos et avunculos et nepotes
inter fratres et consubrinos ger=
=manos et inter maritum et uxorem
et inter dominum et famulum pu=
=niendi et condemnandi quemlibet
ipsorum de praedis feritis et percussio=
=nibus arbitrio suo secundum qua=
=litatem facti minorando poenas si=
=militer habent arbitrium in
percutientibus aliquem de fami=
=lia sua, dummodo in praedis
casibus ferita non esset talis
ex qua membrum mutilaretur
malefactori de iure
Quod percutientes teneantur sol=
=vere expensas percusso cap. 34
Item stat. quod quilibet qui alterum
percusserit, vel vulneraverit ex
quo oportuerit percussum, vel vulne=
=ratum medicari teneatur percusso
et condemnetur. Praetore illi

DI PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO

percusso ad restitutionem omnium dam=
=norum et expensarum et medicinarum
medici, seu medicorum, damni et
amissarum operarum et detineatur. Et
Praetorem donec solverit praedictum damnum
et d. s expensas, vel satisdederit de
solvendo
de poena blasfemantium deum et sanc=
=tos Cap. 35
Item stat. et ord. quod si aliqua persona
blasfemaverit deum et B. M. V. con=
=demnetur in libris tribus, Item si dixe=
=rit aliquod verbum turpe de ipsis
si blasfemaverit vel verbum iniuri=
=osum seu turpe de aliquo sancto
vel sancta dixerit condemnetur
qualibet vice in sol. viginti quas
poenas si non solverit infra fertiam
diem quod ponatur ad Berlinam et ibi
stet per unam diem et quilibet bonae
famae possit accusare et ei credatur
cum iuramento et habeat tertiam partem
condemnationis et quilibet
teneatur adiuvare famulos ad po=
=nendum ad Berlinam d. s condem=
=natos sub poena sol. viginti et
credatur cuilibet de familia Praetoris
qui retulerit se audivisse ali=
=quos blasfemantes vel dicentes
verba turpia vel iniuriosa utra=

de Proditione non Comitenda
Cap. 36

Item stat. quod si aliqua persona co=
=gitauerit, uel tractauerit, ut
dicta Communitas perueniat sub
dominio alterius quam praefati ma=
=gnifici domini d. Galeazi et
eius heredum quod puniatur ad
mortem arbitrio praefati domini
et bona sua publicentur.

de poena Comitentis homicidium
Cap. 37

Item stat. et ord. quod si aliqua
persona comiserit homicidium in
districtu dicte Communitatis, et perue=
=nerit in fortia d. Praetoris inui=
=datur ei caput ita, et taliter quod
a spatulis separetur, et medietas
omnium bonorum homicidae perueni=
=at in heredes ocisi usque ad tertium
gradum inclusiue. si uero non per=
=uenerit in fortia regiminis
puniatur de homicidio, et condem=
=netur in amputatione capitis
et medietas bonorum omnium ipsius
perueniat in heredes ocisi si de
ipso fuerit facta Iustitia, et alia
medietas perueniat in Commune
saluo iure creditorum et dotium
et salua legitima debita iure

DISPALLANZA INTRA
VALLE INTRASCA + SORISO

naturae descendentibus
de eadem Cap. 38

Item stat. et ord. quod si quis fecerit
aliquem interfici uel mandauerit
interfici quod teneatur eadem poena
ac si interfecisset

de mandantibus fieri maleficia
Cap. 39

Item stat. et ord. quod si qua persona iusse=
=rit, uel mandauerit, seu procura=
=uerit fieri aliquod maleficium, seu
excessum comprehensum in uolumi=
=ne praesentium statutorum et ad ipsum
maleficium, seu excessum perpetrandum
dederit auxilium, seu consilium, uel
Iuamen, et dictum maleficium sequutum
fuerit, perinde puniatur et condem=
=netur, ac si dictum maleficium personali=
=ter comisisset, seu perpetrasset et
si maleficium praedictum non fuerit se=
=quutum puniatur ad Arbitrium d. Prae=
=toris usque ad libras uigintiquinque
Iuris inspecta qualitate delicti, et
personarum conditione

de Procurantibus abortum Cap. 40

Item stat. et ord. quod si aliqua perso=
=na destruxerit aliquam creaturam
antequam nascatur, uel fecerit, uel
procurauerit quod aliqua mulier
dolose fecerit ut abortum pariat ea
poena puniatur qua puniuntur homicida

si ille persona, vel persone fuerint
suspecte de aliquo maleficio de-
=modo talij captij seu capti consi-
=gnent in forcijs d. Rectorij eiùs
de vel sequentibus

De Adulterijs et stupro cap. 44

Ff. stat. quod si quis rapuerit aut
=cum violentia. Namaliter co-
=gnouerit aliquam mulierem Vir-
=ginem vel viduam et honestam vel
=nupta sibi amputet. caput a
=spatulis ita quod moriat. talem
quod si acceperit in Virginem vel viduam de voluntate
parentis ipsius mulierij seu
non puniatur aliqua alia pena
=si quis autem in domo sua ubita-
=bitat cognouerit camaliter
aliquam mulierem non presumat
committere raptum vel violentiam
nisi manifeste apparent clara
indicia de violentia vel rapto

De sodomorum pena cap. 45

Ff. stat. et ord. quod si aliqua per-
=sona committit sodomiam igne com-
=burendo. ita quod moriat et in-
=cineres. ita quod committens si
=telegat sodomiam committe si
mier cum viro, vel mier cum aliquo
animali. Item sodomiam commi-
=tentes capiti sabando
=dentur capiti sabando
=de pena fabricantis falsam monetam

VALLE INTRASCA - SORISO 73

De Veneficijs cap. 41

Ff. stat. quod venefici et malefici
=igne concrementur. ita quod
moriantur

Qua morte mulier puniri debeat
cap. 42

Ff. stat. et ord. quod si aliqua mu-
=lier committit maleficium ex
quo maleficio mori debeat eadem
morte puniatur qua puniretur
mier si committeret aliquod delictum
de pena capitis et redimi fa-
=cientium et de concremetur

Cap. 43

Ff. stat. quod nulla persona audeat
nec presumat capere aliquam
personam in toto districtu d. Comu-
=nitatis nec ligare ei manus
nec aliquod tormentum inferre
nec ei in ferri facere nec re-
=dimere nec redimi facere
nec cum inclusis retinere nec
facere carcerem quicumque retine-
=do et si aliquis contra predicta
vel aliquod predictorum fecerit
et inciderit in forbanigimi
=vij d. Rectorij quod ei ajutare
spatulis amputetur ita et taliter
quod penitus moriatur et si fece-
rit quod pena bona sint ob-
=gata redempto vij. ad quem
=titulo redemptionis facte

et bandentij bonis Cap. 46

Ff. stat. et ord. quod si aliquis fecerit
=rit vel fabricari fecerit
=cauerit, vel fabricari fecerit
falsa monetas condemnet. in
libris quinquaginta, quas teneatur
soluere infra mensem post con=
=demnationem factam, quod Com=
=munis ibi quod Monetas, siue
conflauerit monetas eadem pena
puniat. Si autem qui expendide=
=rit scienter falsas monetas
habeat arbitrium D. Rector ipsas
condemnandi usq. in libris de=
=cem inspecta qualitate
facti, et quantitate monete
et conditione expendentis
Itemodo quantitas dicte monete
expendat solidos decem. Si autem
ignoranter expenderit falsas
monetas non puniat. nisi ad
faciendas ipsas bonas. Ibi Statuit
cui dederit

De pena Tabellionis fabricantis
falsa Instrumenta Cap. 47

Ff. stat. et ord. quod si aliquis Notarius
confecerit falsa Instrumenta
vel fieri fecerit falsa Instrumenta
puniat. et manus dextera sibi
amputet. ita quod à Brachio
sibi separet. et ultra ostium Not

=ria ei interdicat. et quod imbe=
=niatur per eidem Rectorem
et teneantur in Communitate et
Comitat. uni Notario qui dedicine
=tionis Copias faciat, et in pu=
=blicas formas redigat et si aliquis
inuenerit aliquem Notarium quod
fabricauerit falsa Instrumenta, et
non probauerit quod puniat. in
libris viginti quinque Ff. et ad
restitutionem expensarum inde factas
et aliter non audiat. nisi anso

Qui cepserit
De quo producentur, et facientes
fieri falsa Instrumenta. Cap. 48

Ff. stat. et ord. quod si quis fecerit vel
fieri fecerit Cartas falsas, vel con=
=demnationes, siue precepta, vel con
=rit scienter ei inuidetur
manus dextera et ei fides in Cur=
=ia amputet. et ad restitutiones
damni condemnet. et amittat
Causas, et Not. qui eas fecerit pu=
=niat. et habeat Camerarius
=tutus talem pignoris quotiescumq;

de eod. Cap. 49

Ff. stat. quod si quis usus fuerit scien=
=ter aliquo Instrumento siue habea=
=rit Cessionem de Instrumento ipso
ipsum Instrumentum esse falsum puniat.
et in precedenti statuto disponitur et

ALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

de pena ubenkius falsij instrumenti et
similiby eis de quibus habuerit cognitionem

Quod de aliis Cap. 50

Ff. stat. quod si aliqua statuta ha-
=buerit cognitionem simul cum con-
=demnationem ab aliqua statuta
que sua seu instrumenta di-
=cant falsa et post denuntiationem
ei facta per statuta contra quos
sunt de sua causa vel alius eius
nomine ei utat. eadem pena qui in-
currerit. ille qui cognit si uteretur
dicis instrumentis, et similiby teneat
et denuntiary ei qui habet de
sua causa vel alius eius nomine
ei utat. eadem pena qua puniret
ille qui cognit si uteret dicis instru-
=mentis, et similiby teneat et denun
=tiary ei qui habet de sua causa
quod instrumenta sint falsa
teneat probare infra mensem
unum de dicta falsitate, et propter
tale denuntiationem non impe-
=diat, propterea aliqui procedy
donec probata fuerit de dicta falsi-
=tate; quia. enim ex hoc fieret
huiusmodi falsis instrumentis
impunitas, condemnationes vel alias
actus puniat. ut in presentibus
statutis dispositum est. Si vicinter
hoc fecerit) et intelligat. salvo

sicuter si non desisterit a talibus
falsa sibi denuntiatione, vel pro-
=testatione de qua apparebit aliqua
=blica instrumenta vel acta

De eod. Cap. 51.

Ff. stat. et ord. quod si aliquis citatus
=cui sua contra aliquem statuta
que sua opponunt post citationem
postquam venit probare de falsitate
ipsorum instrumentorum quod dicta cedere teneat
restituere de cognitionis omne et
totum id quod accepit occasione dicte
cognitionis, et ultra hoc teneat resti-
=tuere omnes expensas, damna,
et interesse dicte cognitionis que, et
que passus fuerit, et ultra hoc puni-
=at. in libris decem si vicinter hoc
fecerit

De pena baptizantis seu faciendi
baptizari falsum Cap. 52

Ff. stat. et ord. quod si aliquis indu-
=xerit aliquo modo aliquem ad di-
=cendum et exhibendum judicio
in aliqua causa civili falsum testi-
=monium, puniat. in quantitate
causa, et ultra in libris viginti
=que, et cum ferro candido bullet. in
fronte, et fides ei amplius stetur
in causa criminali puniat. ea pe-
=na qua deberet puniri ille cui
=cta qui baptizatus fuerit vero pro-
=bato fuisset de crimine, baptiz-

ALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO
73

aubet qui dixerit, et deponent falsum
testimonium in causa civili, puniat
in libris viginti quinque, et ubi ferro
calido cultet. in fronte, et fide ei
aufera. et si criminaliter puniat
eadem pena qua puniendus veni-
=ret ille contra quem testificatus est
si de crimine fuisset probatus
de Juramento falsi, et eadem pena
Cap. 53
M. stat. quod si aliquis alterum percusserit
seu dixerit iniuriosum, solvat sol.
d. Pictavis, aliter quod testificando
et probatis fuerit condemnet. quan-
=libet vice in lob centum et emen-
=dione cum, et ad restitutionem damni
dati
De Incendiis Cap. 54
M. stat. quod si quis dolose ponerit
ignem, vel poni fecerit in domum
vel in castrum alicuius si quidem
domus non fuerit habitata, et
damnum ascenderit sol viginti
condemnet. qualibet vice in solidis
centum, et ad restitutionem damni
duplicati. et si domus fuerit habi-
=tata condemnet in libris viginti
quinque, et ad restitutionem damni
duplicati. et si de condemnatione
non solverit infra diem bigintia
una manus ei amputet. et si in-
ea domus aliquis combusserit pu-

ALLANZA INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 13

=ptet intendit impositus quod-
hunc ille qui ponerit combus-
taliter quod moriat. et si in forta
de Pictavis non provenerit bannit
de incendio et male fico et
bona eius deveniant ad dam-
=num passus exp. ad quantitatem
damni duplicati et residuum
deveniat in Communitatem
De eod. Cap. 55
M. stat. quod si quis ponerit ignem
vel poni fecerit in libris Episcopi,
quatis Capitis. Ecclesie, in fenestra-
=ta Ecclesie, Cimiterio, in pale
viridario et in aliis similibus
similibus tenta huius, vel alienis
et ad d. ignem imposito damnum
vicino vel alteri dederit, quod
teneat ad emendationem damni
duplicati ei vel ei cui tenuerit
dederit, et ad judic. teneat. Pater
pro filio, et filia, et amus pro abba
=tibus infimul habitantes, domos
excedat abate anno quolibet
humanie, et hinc solemnitate
et signum judicii
De pena extirpantium Vernum
Cap. 56
M. stat. quod non sit aliquis ausus
de Communitate nec alicunde
qui audeat, nec presumat extir-
pare, nec removere facere aliquas

feminum positis inter se et Vnius seu intervallis stando et hoc sub pena libras. decem sp. et si non solverit da. pena infra decem dies proxime post condemnationem facta et so=
=luta ei una amicula et si fuerit
questio de feminis d. Rectoris femi=
=nas mittere feminas bonas ad
feminandas de hominibus pro 2
=pinquioribus qui melius sciant
veritatem et quimelius sciant pones
=re feminas. salua quod hoc stabi=
=tum non intelligatur de Carpis
quando avanti si feminum fuit
extirpata fuerit cum Rolo et hasta
et ille qui hoc mittere fuerit pro Capite
suo, seu mitino ista die, nel sequenti
et fecerit concordiam de isto feminio
da pena componatur Possessioni
bus Cap. 57

Rb. Hab. quod si quis de cetero compa=
=verit vel inuaserit alienam possessi=
=onem rei immobilis a quo aliquis
conscripta, vel aliquis in posses=
=sione de rei habuerit vel
habuerit in=
=quietauerit, vel molestauerit
de restitutione dicta possessionis
et vltra in estimatione mediatas
valoris possessionis, seu rei invase=
=te seu cuiuscumque eius medietatem

=niat in Communitate pro da. pena
ne dicatur in offensa

De Arrengamentis et congregationibus
fiendis non faciendis Cap. 58

Rb. Hab. et ord. quod nulla persona au=
=deat, nec presumat facere seu
coadunare aliquam congregatio=
=nem seu consilium, vel incitamentum
cum armis causa alicuius discordie
vel rumoris in districtu dicte Commu=
=nitatis, nec extra eam Communitatem
conducere nec eis presumat
facere dicte conductionem pro aliena
districtu causa conducendis pro
districtu dicte Communitatis, et hoc
sub pena libras. quinquaginta
illi seu illis qui fecerint dictum
incitamentum seu congrega=
=tionem et libras. decem suis bona=
=rientis et contrafacientibus cum
incitamentum vel congregationem
quod nullus Comunis cum armis ad nu=
=morem Cap. 59

Rb. Hab. quod nullus de dicta Communitate
Curvati ad aliquem rumorem seu ad
aliquam discordiam cum armis offensivis et
hoc sub pena libr. quinque quali=
=bet vice, et pro qualibet libra
da pena Communis Receptantium
Bannitis Cap. 60

Rb. Hab. quod si in aliquo Burgo Ca=
=stelle, seu Juris regentis fuerit

uel imenty aliquis Bannitus d. Commu-
=nitatis de furto, robaria, homicidio,
uel incendio uel falsitate condemn-
=nat. quodlibet ex d. Burgis in floren
=is decem mil. consignaverint
ipsum Bannitum in fortia d. Rectoris
antequam processum fuerit contra
aliquem de d. Burgis fuerit inchoatus
si uero fuerit aliquod Commune
loci Ville de Vallintrasca con-
=demnat. in solidis centum si uero
receptatus fuerit Bannitus de alio
maleficio cuius occasione fuerit
condemnatus in libris decem, et
abinde supra condemnat. in
libris triginta, et abinde supra usq.
ad libras quinque in pecunia quali-
=tate bannitus et quilibet Communis
et quilibet bone fame possit
accusare talem receptatorem, et ei
det. plene fidem cum uno teste
fide digno, et cum Juramento
accusatoris, et testis ad quas causas
non teneat. in capturo dicto
Communia et homines fecerint
totum suum posse in consignando
ipsos malefactores, uel in ca-
=piendo ipsos, et si aliquod Commu-
=ne fuerit a decem focolariis
infra d. Rectoris habeat arbitrium
mitigandi das penas in pecunia
conditione facti, et personas qua-

...STALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

libate
de Auxilio dando ad Capiendum
malefactores, et bannitos Capitanei
D. Rect. quod quilibet Commune
Burgi seu Loci, et quilibet
singularis Persona d. Communi-
=tatis teneat. dare auxilium
et Juramentum tale posse in hij
Burgis seu terris, et territorijs
ad Capiendum et volentes
capere malefactores aliquos
uel bannitos, et ipsos consignare
in fortia regiminis hui pena
lib. viginti si fuerint Banniti
seu bannitus seu malefactores
uel hyspechy de homicidio
uel furto, uel robaria, uel de
falsitate pena uel de falsitate
et cuilibet singuli Person
solidorum centum de Bannitis ante
uel de malefactoribus uel hy-
=spechy de aliis maleficijs sit
in arbitrio d. Rectoris inspecta
causa bannitis, et qualitate
Personarum ad quas penas non
teneant. fugitivi uidelicet in-
=firmi, seu qui etatis annorum
sexaginta, nec miserabiles
Personas nec absentes, et d. Rec-
=tor habeat arbitrium mitis-
=gandi das penas in Communib.

a decem foculariis infra

De Homicidiariis Capiendis

Cap. 62

Item stat. quod si aliquod homi=
=cidium Comissum fuerit seu
perpatratum aut vulnus mor=
=tiferum aut habens vel con=
=tinens in se mortis suspi=
=tionem fuerit factum, seu illatum
alicui personae in districtu dicte
Communitatis teneatur Commune
et homines dicti Burgi seu loci
ubi fuerit Comissum seu perpa=
=tratum dictum homicidium seu ma=
=lefitium quam citius senserint
et manifestum fuerit facere
Stremitam et Curere post dictum
Homicidam vel malefactorem
et ipsum capere, et consignare
in fortia regiminis, et si non
fecerint stramitam, et posse suum
causa ipsum Homicidam, et ma=
=lefactorem Capiendi condem=
=nentur quodlibet Commune
cuius libet Burgi in libris vi=
=ginti, et Commune Villae condem=
=netur usque ad libras decem inspecta
qualitate facti, et inspecta qua=
=litate dicti Communis ad quas pena
non teneantur pupilli, Viduae ne

...TALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

aliae miserabiles personae nec absen=
=tes

De malefactoribus Capiendis

Cap. 63

Item stat. quod si homicidium vel
ferita facta fuerit in Burgo
Pallantiae seu Intri vel in Villis
dicte Communitatis quod liceat
cuilibet capere illum qui fece=
=rit dictum homicidium vel feritam
et illum consignare in fortia
dicti Praetoris, et hoc etiam fieri possit
de Bannitis de maleficio de
quo quis deberet mori vel perde=
=re membrum

De Consignandis malefactoribus

Cap. 64

Item stat. quod si quis ceperit furem
vel latronem vel robatorem ho=
=micidam, incendiarium, vel ba=
=nitum praedis de causis, vel aliqua
earum teneatur consignare eum
in fortia dicti Praetoris infra ter=
=tiam diem vel saltem Communi
proximiori dicte Captioni sub poena
lib. viginti quinque quod
Commune ipsum teneatur consi=
=gnare ea die vel sequenti

Suprascripto d. Pretori sub pena
pred.a et si quod Comune dede-
-rit auxilium vel Juvamen
ad evadendum aliquem male-
-factorem vel bannitum de Cau-
-sis predis condemnetur ad eadem
penam quam deberet pati ille
malefactor, vel bannitus ad
quas penas non teneantur pu-
-pilli viduae, nec aliae mi-
-serabiles personae nec absentes
nec infirmi

De pena receptantium male-
-factores vel eis dantium
auxilium, et favorem Cap: 65

Item stat. quod nulla persona
in districtu Communitatis
predae audeat vel presumat
dare comedere, vel bibere
vel conversari cum Stracate-
-ribus robatoribus famosis
Homicidiarijs, vel Bannitis
falsarijs vel incendiarijs
ipsis ocasionibus vel aliqua
earum, vel cum furibus condem-
-natis ad mortem vel eos reti-
-nere, seu receptare in

18

in domo vel alibi vel eis dare
auxilium aliquod vel Juvamen
et qui contrafecerit condem-
-netur in libris viginti quinque
pro qualibet vice, et pro quo-
-libet malefactore vel banito
dis ocasionibus si vero fuerit
malefactor vel bannitus alijs
ocasionibus et quas debeat
puniri in pecunia a libris
viginti quinque supra solvat
libras duas pro qualibet vice
et pro quolibet malefactore
vel banito, et predae habeant
locum in malefactoribus vel
bannitis d.e Communitatis tantum
et idem inteligatur de alijs male-
-factoribus et bannitis si scientia
intervenerit

De Vetantibus consignare male-
-factores cap. 66

Item stat. quod si aliqua persona
prohibuerit et vetaverit quod
aliquis malefactor vel bannitus
non capiatur vel captus per Pre-
-tore et familiam suam seu per
consules alicuius Burgi, vel

ALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

Villę, vel aliquam singularem pro=
=nam non consignaret in fortia
Regiminis si quidem malefitium
fuerit tale cuius ocasione de=
=tentus seu captus deberet
mori puniat eadem pena qua
puniret ille qui captus
erat. si vero d. captus veni=
=ret puniendus pecunialiter
puniat in duplum

De pena Comitentium fraudem
in officio suo Cap. 67

Item stat. quod si aliquis offici=
=alis d. Communitatis in offi=
cio suo in quo iuraverit dolum
vel fraudem Comiserit Contra
suum iuramentum veniendo
condemnet qualibet vice
arbitrio d. Pretoris usq. ad
soldos centum, et a d. officio
removeat et expellatur
quam penam si non solverit
infra unum mensem, a die con=
=demnationis ponat ad Bar=
=linam et ibi stet per unam diem
et ab officio d. Communitatis
sit cassus usq. ad annos quinque

de Inventis de nocte in domi=
=bus quod possint impune
offendi Cap. 68

Item stat. quod si qua persona tem=
=pore noctis in domo habita=
=tionis alicuius vel ante con=
=tigua d. domui inventa
fuerit, et ei damnum vel
offensio facta fuerit in
rebus, vel persona per habita=
=tores illius domus, vel per eos
familiam quod d. damnum
vel offensio remaneat
impunitum, vel impunita
dummodo offensio sit talis
quod offensus inventus non
moriat nec membrum ami=
=tat

de eodem Cap. 69

Item stat. quod d. Pretor habeat
arbitrium plenum, et plenissimum
puniendi condemnandi, et
detinendi personaliter donec
satisdederint omnes euntes
de nocte in alienas domos, vi=
=neas hortos vel clausa Contra
voluntatem habitantis vel de=
=tinentis illam rem vel Campa=

...PALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

=nias tam cum bestijs quam sine
pro damno faciendo, et teneat
Rector ad petitionem cuiuslibet
denuntiantis qui tenuerit
rem illam inquirere, et proce=
=dere cum Juramento denun=
=tiantis, debeat tamen Rector
seu rector punire, et con=
=demnare secundum statuta
seu consuetudines suae terrae
ubi damnum factum fuerit et
credatur cuilibet bonae famae
denuntianti cum Juramento
ad Arbitrium d. Rectoris

De poena portantium arma
vetita Cap. 70

Item stat. quod nulla persona d.
Communitatis audeat vel
praesumat portare arma
vetita in districtu Communi=
=tatis praed. de die nec de
nocte videlicet cultellum
de galono vel cultellum acutum
ultra mensuram unius spanae
cum manico, ensem, stocum, falcas=
=tum, miseriam, mastiam, rancilia
falconum, falcem vel aliud si=
=mile ferrum, lanciam, et gan=

=ciam et gancorum sub poena
soldanum viginti pro quolibet
et qualibet vice, et semper
amittat d. arma si vero
quis portaverit rancilias
falcem seu falconum pro la=
=borando in terris seu pra=
=tis, vel vineis nullam poenam
patiatur forenses autem post
denuntiationem eis factam
hospitem vel illam personam in
cuius domo aplicuerint seu
hospitati fuerint teneantur
deponere d. arma sub d.
poena, et hoc hospites, et ille
persone in quorum domibus
aplicuerint forenses vel fue=
=rint hospitati teneantur
denuntiare forentibus ve=
=nientibus ad eorum hospitia
vel domos ut deponant d.
arma, et si non denuntia=
=verint cadant in d. poenam
nisi data sit licentia alicui
Rectorem de portando d. ar=
=ma

De poena auferentium Caputium
de Capite alieno Cap. 71

...ALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

Item stat. quod nulla persona
auferat caputium alicui vel
Capellum vel beretam de capi=
=te sub pena soldor. quin=
=que pro qualibet vice, et
si aliquis pignoraverit
ut alicui caputium alienum
ille qui acceperit resti=
=tuere teneat. illi cuius
est dictum caputium seu bere=
=tum vel capellum absque
aliqua solutione

De pena prohibentis fieri
saximentum Cap. 72

Item stat. quod non sit aliqua
persona dicte Communitatis
que audeat nec presumat
prohibere alicui semi=
=tori dicte Communitatis ne ali=
=quod saximentum fiat in
eius bonis et rebus et persona
que prohibuerit dicto semitori
ne saximentum fiat in eius
bonis vel rebus condemnetur
qualibet vice arbitrio d.
Pretoris usq. ad soldos viginti
habito respectu ad rem saxien=

=dam et personam vetantem
Item habeat locum in vetanti=
=bus se pignorari ex parte
d. Pretoris

De eadem. Cap. 73

Item stat. quod non sit aliquod
Commune seu consul alicuius
Burgi, sive loci qui presu=
=mat recusare recipere
saximenta penes se suo
nomine et eorum Communi=
=um seu Communis sub pena
soldor. quadraginta aufer=
=endor. arbitrio d. Pretoris
cuilibet Communi, et soldor.
viginti cuilibet consuli et si
servitor consulem non inve=
=nerit, et teneat. recipere
saximentum sub eadem pena
et habeat talis Consul sive
singularis persona pro labore
suo Imper. sex pro qua=
=libet vice, et quolibet
saximento

De pace facta rupta Cap. 74

Item stat. quod si aliqua
persona districtus dicte Comu=
=nitatis habuerit discordiam

...LANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

cum aliqua persona d. Comitis
ex qua discordia se percusserint
et pacem fecerint et post dam
pacem factam eam ruperint
se percutiendo infra annum
quod puniantur in duplum eius
quod punirentur si pacem non
fecissent occasione d. rumoris
de pena damnificantis aliena
animalia Cap. 75
Item stat. quod quicq. dederit
damnum aut causam damni
scienter alicui personae in suis
animalibus seu constitutis
apud eum tam quadrupedibus
quam vipedibus ut puta anseri-
bus, gallinis, anatis, et aliis
huiusmodi teneatur in se reci-
pere animal tale et eius
estimationem solvere domino
d. animalis et ultra puniatur
in libris tribus pro quolibet
equo, bove asino, pro porco
in solidis decem et pro aliis bi-
pedibus usq. in solidis quinque
arbitrio d. Praetoris si autem equus
fuerit valoris a libris viginti
supra usq. ad quadraginta
pena duplicetur et si valuerit

equus abinde supra sit pena
a libras decem si autem ille qui
qui dederit tale damnum
non haberet unde solvat
stet carceratus per viginti
dies pro quibuslibet libris
tribus in quibus fuerit con-
demnatus, et plus, et minus
prorata quam penam
medietas aplicetur damnum
passo
De Columbis alienis domes-
ticis, non capiendis nec
interficiendis Cap. 76
Item stat. quod nulla persona
audeat capere nec inter-
ficere alienos columbos
domesticos sub pena soldorum
quinque pro quolibet co-
lumbo et credatur unilibet
accusanti vel denuntianti
vel querelanti cum suo jura-
mento et teste uno et uni-
libet de famulis d. Praetoris
cum suo juramento: et si quis
inveniatur habere artes vel
retia sive ingenia apta
ad capiendum d. columbos

ALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

in actu capiendi et habere
captum aliquem de discolumbis
puniatur in soldis decem, et per-
-dat arbes, retia et ingenia
et credatur ut supra; cuius pœnæ
medietas perveniat et sit illius
personæ cuius erant columbi
capti, vel interfecti
De pœna ~~infe~~ interficientium
canes et cattas alienas vel
alienas Cap. 77
Item stat. et ord. quod non
sit aliqua persona quæ
audeat nec præsumat
interficere canem alienum
nec cattam alienam sub pœna
soldorum viginti pro quolibet
cane, et soldorum decem pro qua-
-libet catta; salvo quod si
probaretur quod canis esset
rabidus et idem intelligatur
in gattis masculis
De domibus non dirvendis
et vineis non extirpandis
et arboribus non incidendis
Cap. 78
Item stat. quod ob malefitium
nec ob aliquam aliam causam

ALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

tam ocasione guerræ et inimi-
-ciciarum, quam alia ocasione
aliqua domus non dirvatur
nec defformetur in totum nec
in partem, nec vineæ incidan-
-tur, nec extirpentur et si quis
contra prædicta vel aliquid
prædictorum commiserit teneatur ad
restitutionem damni duplicati
et si restituere non possit
quod caput ei amputetur vel
alia pœna personalis sibi
imponatur prout videbitur
d. Prætori secundum quali-
-tatem facti, et si aliter dam-
-nificaverit eas arbores si-
-militer reddat damnum du-
-plicatum
De non ponendo aliquem in
confinibus Cap. 79
Item stat. quod d. Prætor non
possit, nec valeat aliquem
ponere in confinibus extra
jurisdictionem prædictam absque
mandato magnifici domini nisi
necessaria causa et evidens
fuerit aliquem confiniendi
Quod offensio bannitorum remaneat

impunita Cap. 80
Item stat. quod offensio facta
in persona, vel in rebus alicuius
banniti d.e Comitis de homicidio
furto, vel robaria, incendio
vel carcere privato, si ex
aliquo dictorum delictorum sequatur
pena mortis, vel amputationis
pedis, vel manus remaneat
impunita
Quod bannitus d.e Communitatis
non habeat officium in d.a
Communitate cap. 81
Item stat. quod nullus bannitus
d.e Communitatis de malefitio
non habeat officium in d.a
Communitate, vel aliquis cui
fides fuerit ablata propter
falsum instrumentum, vel falsum
testimonium
De Contractibus factis post delic-
tum Comissum cap. 82
Item stat. quod nullus fur latro
homicida vel alius male-
factor post delictum Comissum
possit alienare, vel obligare
aliquid de bonis suis mobilibus
vel immobilibus, vel [illegible]

[illegible] ALLANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

-tibus in preiudicium d.e Comu-
-nitatis, et condemnationis
de ipso fiende vel facte, et si
aliquis contractus factus fuerit
etiam de aliquibus iuribus pro
infecto habeatur quantum est
in preiudicium d.e Communitatis
donec fuerit satisfactum de tali
condemnatione
Liber quintus de Victualiis
de stateris et mensuris ade-
-quandis Cap. 1.
Item stat. quod d. Pretor teneatur et
debeat sub debito iuramento
singulo mense ad minus se-
-mel inquirere, et inquiri
facere stateras bilances, sta-
-rios et minas, et omnes alias
mensuras, et pensas si sunt
iuste et legales, et adequate
et signate signo d. Pretoris
pred.i et punire et condem-
-nare secundum formam sta-
-tutorum quoslibet inventos
contrafacere vel habere vel
tenere; Hoc idem inteligatur in
passis et mensuris de drapo
cuiuslibet maneriei similiter
teneatur d. d. Pretor solicite

facere inquiri per famulos suos, et
singulas personas vendentes ad
pensas et mensuram quosque alios
de quibus solent et debent
fieri inventiones, et eos punire
ta pena si inveniantur
commisisse aliquid propter quod
veniant puniendi et vedat
de inventionibus factis et
fiendis per d. Pretorem vel eius
Notarium sola assertione
sine juramento et per quem=
=libet de famulis suis cum Ju=
=ramento

De mensuris et Bilancijs ade=
=quandis Cap. 2.

Item stat. quod d. Pretor dicte Comu=
=nitatis teneatur sub debito Ju=
=ramenti et sub pena librarum
decem Imper. singulo mense ad
minus inquirere, seu inquiri
facere mensuras bilances sta=
=teras, passus, ad quas mensurantur
panni lane et lini, et punire
et condemnare omnes quos in=
=venirent habere et tenere
bilances falsas et [illegible]
passus non adequatos [illegible]

VALLE INTRASCA - SORISO

=gnatas utrum et specialiter te=
=neantur inquiri facere men=
=suras salis, et quod venden=
=tes sal teneantur habere cane=
=llam rotondam sub eadem pena

De eodem: Cap. 3

Item stat. quod d. Pretor teneatur
fieri facere ex pensis Communi=
=tatis mensuras Vini, bladi,
et alias mensuras et pensas
et ipsas tenere in domo Comu=
=nis adequatas ad mensuram et
pensam consuetam et quod omnes
mensure pense et statere sin=
=gulariter personarum dicte Communitatis
coequari et adequari debeant ad dictas
mensuras pensas et stateras, et si=
=gnari omni anno per officialem de=
=pictatum signo d. Pretoris duabus vicibus
videlicet in principio quorum li=
=bet sex mensium infra tempus
cride tunc fiende ex parte d.
Pretoris et si qua mensura
[illegible]periatur penes aliquem non
signata et non adequata con=
=demnetur in solidis decem pro qua=
=libet vice mensura combusta
pense autem de ferro, vel de Bron=
=zo, et marchus tantummodo ade=
=quentur absque eo quod signentur
signo d. Pretoris, et si reperiantur

minus justa puniant. habentes
vel tenentes vel accomodantes
eas hoc modo scilicet si aliqua
pensa sit minus untia media
et abinde infra de eo quod esse
deberet sit pena sol. decem pro
qualibet pensa, et qualibet vice
si autem reperiatur aliqua pensa
minus a media untia supra pena
duplicetur.

De Tabernariis quod non possint in
die mercati spinare vinum Cap. 4

Item stat. quod non sit aliquis ta=
=bernarius in Burgo Pallantie
seu Intri qui audeat spinare
vinum in die mercati sui, nec
aspinari facere nisi ipsum vinum
aspinaverit in die mercurii pre=
=cedenti mercatum suum et vendere
continuaverit cuilibet emere
volenti et petenti; et persona quae
contra fecerit puniatur, et condem=
=netur qualibet vice in sol. vi=
=ginti, et dictum vinum in dicta septi=
=mana vendere non possit, et
hoc teneatur preconizari facere, et
hostium tenere apertum et dare de
dicto vino cuilibet petenti sub eadem
pena

De eod. Cap. 5

Item stat. quod tabernarius vel vendens

...ALANZA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

vinum ad minutum teneatur et debeat
mensurare vinum bene legaliter
et iuste sub pena sol. quinque
cuilibet contrafacienti et quili=
=bet possit accusare sive sit de fa=
=milia d. Pretoris sive alia persona
et habeat tertiam partem condem=
=nationis et quod credatur et plena
fides habeatur in predictis cuilibet
de familia d. Pretoris cum Juram.
et cuilibet singulari persone cum
Juramento et facta dicta inventione
de dicta mala mensura vini quod
statim dicta pena exigatur cum con=
=demnatus fuerit et quod d. Pretor
ex suo officio teneatur singulis
diebus inquiri facere per suam fami=
=liam et contrafacientes punire
et condemnare et quod predicta
condemnatio non exigatur nisi fue=
=rit scripta in libro Communis
et ad solutionem dicte pene teneatur
ille cuius fuerit vinum venditum
si venditum fuerit solvendo

De eod. Cap. 6

Item stat. quod quilibet tabernarius
vini volens vendere ad minutum
antequam incipiat vinum vendere
teneatur et debeat coram d. Pretore
satisdare semel in anno de mensu=

=rando ipsum vinum bene et juste
et de non receptando bannitos
de maleficio, nec dando eis cibum
nec potum, et de denuntiando
omnes rixas, et rumores, et blas=
=femantes deum et virginem ma=
=riam et alios sanctos et sanctas
sub pena soldor. quadraginta
cuilibet contra facienti et non
possit Not.s accipere ultra imper.
sex pro una satisdate.

De eod. Cap. 7

Item stat. quod non sit aliqua
sona, nec aliquis tabernarius
vendens vinum ad minutum
quae audeat nec praesumat te=
=nere canepam apertam post com=
=panam quae bis pulsat. de sero
in Burgo Pallantiae seu Intri
nec vendere vinum alicui sub
pena soldor. quinque qualibet
vice et bibenti in taberna
soldor. duor. exceptis hospitibus
albergantibus, et mercatoribus
volentibus ire ad mercata
de non recedendo a taberna
absq. solutione Cap. 8

Item stat. quod aliqua sona non
audeat nec praesumat recedere
a taberna post vinum recep=

INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

vel suo nomine alij datum absq.
solutione facta sub pena sol. duo=
=rum qualibet vice contra vo=
=luntatem tabernarij, et habeat
medietatem penae

De Becharijs Cap. 9

Item stat. quod nulla sona aude=
=at vendere unam carnem pro
altera vel dicere una carnem
esse de una bestia, et sit de
alia sub pena et banno qua=
=libet vice sol. duor. decem, et
quilibet possit accusare dummodo
sit homo bonae famae, et habeat
tertiam partem condemnationis, et
sibi credat. cum juramento

De eod. Cap. 10

Item stat. quod quilibet vendens
carnes teneat. ocidere et ven=
=dere bonas carnes, et bestias
sanas, et netas, et non vendere
carnes morbosas, nec gramignosas
vel cum rogniis impletas, nec
suflare, nec bossare in carnibus
nec sconflare carnes, nec ven=
=dere carnes femineas pro
masculis, nec carnes moltoni
pro castrono, nec aliquam fraudem
vel malitiam in ipsis carnib. oci=
=dendis facere, et qui contrafecerit
condemnet. in libris decem qualibet

uice, Carnes autem gramignosa
possint uendi in loco separato
a solitis Becharijs certificando en=
=entes quod sunt garmignosa
in tali loco remoto, et sepa=
=rato a solitis Becharijs et quod
nulla persona audeat uendere
Carnes nisi ipsas interfecerit
uel interfici fecerit sub pena
predicta, Carnes autem bestiarum
que ociduntur a lupis uel ger=
=bigant se, uel moriuntur
subter saxa que cadunt
super eas possint impune uendi
dumodo uenditor specifica=
=uerit qualiter est mortua
talis bestia

De eodem Capitulo ii

Item stat. quod omnes et singuli
Becarij maxime de Pallantia
et de Intro soliti facere Carnes
per duos annos proximos, uel
per maiorem partem dicti temporis
teneantur, et compellantur fa=
cere Carnes ad sufficientiam in
Becarijs eorum solitis sub pena
solidorum decem in qualibet die
intelligantur habere Carnes
sufficientiam Pallantie uel Intro
si in quolibet dictorum Burgorum
duo Becarij [illegible] habuerit in

INTRASCA - SORISO INTRA

Becharijs ad sufficientiam de bonis
Carnibus Castratorum uel uitulorum, uel
Capretorum lactentium tempore estiuo
uel manziorum, aut bonum tempore
Hiemali dumodo alij Becarij de
alijs Carnibus ad sufficientiam die=
=bus aut mercati sufficiat si ipsi
ad sufficientiam de dis Carnibus
in Burgo Pallantie uel Intro
ubi erit mercatum, Item quod dicti
Becarij teneantur et debeant
omnes Carnes dare ad pensam
exceptis Carnibus Capretorum et
Agnorum lactentium sub pena sol.
quinque pro qualibet uice et
si aliquis eorum non fecerit bonam
pensam et iustam puniatur in sol. quin=
=que pro qualibet uice si de=
=derint minus iusta pensa
usque ad duas uncias et inclusi=
=ue, et si a duabus uncijs supra
fecerint malam pensam pena
duplicetur. Item quod dicti Pretor tene=
=atur singulis duobus mensibus
eligere tres de credentiarijs
unum de Pallantia, alium de Intro
et alium de Vallintrascha qui
non sint Becarij nec sibi atti=
=nentes qui suo Juramento unacum
dicto dicto Pretore debeant dare metam
Becarijs pro quanto pretio dare
debeant Carnes singula libra dis=
=tinguendo Carnes pulcras a tur=
=pibus, pingues a macris lacten=

=ty ā non Cachab⁹ et porcos
ā porcab⁹ et porcos Capbat⁹ ā
non Capbat⁹ et Cames unius depti
ā Camibus alterius Capbi qui meta
duret duos menses et sic deinc
ceps Dest. de meta duor. singuli
mensibus et teneat. subsequa cui=
=libet Bocario vendendi Cames
ulnā quā de meta sol. quinque
pro quolibet super. quo vendat
Cames ulnā quā de meta pro
qualibet vice et teneant. de le
=cauj interficere Cames autē
oviū soli subsequa sol. decem
pro qualibet Capbia

De molendinarijs Cap. ijo

Jt. stat. quod quilibet molendina=
=rius teneat. machinas emilibet
requirenti et eis Cladas rea=
=fare in suo molendino quod
teneat infra tertia diē imtempus
postquas fuit requisitus de pena
sol. quinque et totiens vice et
postquas receperit tale Cladus
molendino teneat. illas reddere
in farina infra alias tertia diē
imtempus sub pena sol. decem
pro quolibet Cafario nisi hab=
=uerit impedimentum de Cathy ap
seu alterius et teneat. d. molen
=dinarius stare farina adimplē
do Cultum pro quolibet Cafario
de rapa et ulnā hoc teneat. ad

ENTRA
TRASCA - SORISO 73

et si Cladus fuerit sibi datus de pena
teneat. reddere farinam de pensa re=
=tenta molturo scilicet pro quoli=
=bet Cafario parte una de xxti=
=ginta duabus quas pars nominā
vulgariter ad mensuram Capolum
et unicuilibet quereland⁹ et inue=
=nient facere aliquid predictor
Credat. uni huo juram⁹ et sic hyeme
et predict⁹ incontinenti hemanē et
de facto

De facientibus panem Venale

Cap. iij

Jt. stat. quod omnes et singulos
=tores facientes aut vendentes
panem venale tam de frumento
quam de mistura teneant. et de=
=beant illum facere habere et
tenere bene coctum et assato=
=natum album et pulcrum subpena
sol. decem pro quolibet vice et
ulnā hoc scilicet talij panis in=
=vento contra facere habent et
tenere Jt. quod d. Pistores teneat.
singulo mercato allicere hey de
credentijs non facientibus pa=
=nem venale nec attinentibus
eis qui suo juramento una cum d.
Pistore debeant dare meta hey
de pane scilicet quot unciis
panis qui di debeant de quo duo=
bus unc. qui meta teneat et predict⁹
sub pena imponenda pro quolibet

pane quilibet contravenienti
et ultra hoc incidat sibi totus
panis, qui fuerit minus justo
pensa; si autem panis fuerit bene
coctus, et assasonatus et pulcer
det. avantagium usq. ad unciam
dimidiam pro quolibet pane ar=
=bitrio d. Pretoris panis autem qui
steterit per unam diem et unam noctem
si fuerit pulcer, et bene coctus
et assasonatus habeat avan=
=tagium usq. ad unciam unam arbitri
predicto. d. autem meta renovet.
quolibet mercato secundum valorem
et pretia bladi

De pannis inquirendis, et de testoribus
cap. 14

Item stat. quod d. Pretor teneat. sub de=
=bito juramento et sub pena libra=
rum qualibet vice inquiri facere
omnes testores facientes pannos
si sunt de centenariis decem
ad minus, et si invenerit faci=
=entes minus centenariis decem
ipsos punire et condemnare
debeat secundum formam stat. d.
Communitatis

De pannis fiendis de centenariis
decem cap. 15

Item stat. et ord. quod quilibet tes=
tor teneat. et debeat facere
quemlibet pannum ad rationem

ANTRASCA + SORISO

centenariis decem fili stamini admi=
=nus, et qui contrafecerit condem=
=net. qualibet vice in libris duat.
et quilibet possit accusare cum ju=
=ramento suo, et habeat tertiam
partem condemnationis, et quod
omnes testores teneant. et debeant
dare bonam et idoneam fideiussio=
=nem de lib. quinque de observan=
=do presens statutum semel in anno
antequam incipiat facere pannum
et quod Not. d. Pretoris non possit
accipere ultra super. tres pro
una satisdatione

De eodem cap. 16

Item stat. quod quelibet persona que
vendiderit in districtu d. Comu=
=nitatis aliquem pannum qui sit
minus de centenariis decem con=
=demnet. et puniet. in libr. duat.
pro qualibet vice, et quod de
predis credat. et stet. juramento
bonorum hominum laborantium in
d. arte elligendorum per d. Pretorem
quotiesque sup. hoc fuerit requi=
=situs et quilibet possit accusare
et habeat tertiam partem condemna=
=tionis

De leprosis expelendis cap. 17

Item stat. quod d. Pretor teneat. et
debeat expellere de districtu d.

Cammibat; omnes Lepros ubicunque
sexus et quod nulla persona ipsos
debeat albergari subque tol. quadrag
De Carceribus expelendis Cap. 18
Ff. Hab. quod d. Rector debeat expe-
=llere omnes Lusores de la jubile-
=ata et de la taripola, et alios
Barateatores, et generis Rectores
et intelligant. barateatores arbi-
=trio d. Rectoris
De pena inducentis aliquem ad ludum
fascilos. Cap. 19
Ff. Hab. quod si aliquis persona in-
=duxerit aliquem ad ludum fazi-
=los et probatum fuerit duo
testes fidedigni quod ipse publicus
Lusor et inductor ad ludendum
quod Rector cog. at duos Lusores
et inducentes ad dandum fide-
=iussore de lib. decem denon
ludendo, nec inducendo alique
ad ludum et si fuerint pauperes
potent quod excumicet. de Com
=nibus, et stet abscons et duos
mensis, et corpuly penam, et
bonum fenean. inquirere fa-
=cy inducente et Lusores, et de
=nunciare d. Rectori subpena lib.
De pena tenentis ludum in domo
Cap. 20
Ff. Hab. quod nulla persona tenent

nec tenere teneat in domo in
qua habitat nec in taberna in
qua vendit vinum, nec in aliquo loco
suo, nec conducto, nec Castina, sive
orto, nec in aliquo loco ludum
nec Lusores scibi possit excumunic
existentes huj loco hoc salem con-
=ducto) et si aliquis contrafecerit
ipso facto sit condemnet. qualibet
vice in lib. sibi fuerit denuncia-
et si fuerit de die in tol. hujus
et incumbet. ad exhibendos Rectoris
Tabelionij hos quibus ludos
De pena ludentis ad dazillos
Cap. 21
Ff. Hab. quod aliqua persona non
audeat nec presumat ludere
ad aliquos ludos dazillos sub
pena tol. viginti in die et de
nocte in tol. quadraginta et qui
luserit de die in tol. decem
fuerint de nocte in tol. viginti et
qui presbiterit ludentibus in
tol. quadraginta. Insuper dicto
in naibus eundo et aliquis nullo pa-
=cto incurrat nec alia ludendo
ad babulas vetas sachy
De Contractibus factis causa ludi Cap.
Ff. Hab. quod si aliquis contractus qui
=cepunt sub pacto fuerit aut aliqua
alia obligatio occasione ludi non

VALLE INTRASCA - SORISO 73

aqueductu contra consuetudinem seu
statuta terrar. et locor. ubi sunt
dicta edificia et aqueductu, teluoquod
si esset aliquis qui haberet iustam
causam dictas aquas amouendi non
teneat. ad dictas aquas diuerso non
impleat dicta ingenia et saluo quod
aqua possit duci ad potum indi-
=bus dominicis, et aliis festiui-
=batibus secundum consuetudi-
terrarum et locor. ubi sunt dicta mo-
=gna dicto bando dicta ingenia sub
pena sol. quinque pro quolibet
uice, et qualibet parte ingenii
de pabulis auferendis Cap. 25
Ite. stat. quod d. Rector habeat
Juramentum teneat. et debeat
facere apprisare pabula Vallintrasche
Juli et Vallintrasche, ita et
taliter quod nemo possint redu-
de ripa Lacus expedendo Cap. 26
Ite. stat. quod aliqua persona teneat
=ab. hinc ripa Lacus Vallentie ca-
=ri aliquid propter quod nemo-
=rum aliorum impediatur pontes eorum
mentum nec aliqua persona
proicere debeat aliqua putredi-
de ripa hui pene subiacen
de thuris, et pabulis auferendis
Cap. 27
Ite. stat. quod Rector d. Comitis
teneat [illegible]

VALLE INTRASCA - INTRA
VALLE INTRASCA - SORISO 73

uoleat nec teneat sed ipso iure
sit cassa, et nulla, et cassa et nulla
nec ei redas. fuy de dicto contractu
seu obligatione licet non contra-
teneat. in ea causa iudi. dumodo
probet. duos testes, uel unum
et famam cum uno teste de dicto casu
=ne iudi
De aqua faciendis guadas Cap. 23
Ite. stat. quod de cetero nulla persona
faciat guadas de caminis inundan-
nec stramenandi, seu taliandi
Camerlinghi pena sol. decem pro quo
=libet, et qualibet uice, et qua-
=libet bona fama possit amissa
et habeat tertia pars condem-
=natoris, et decanus cum
dicto Camerlingo qui inuenerit pei gua
=dia habeat pro danno sol. quinque
pro qualibet uice
De non guastando ingenia molen-
=dinos, pesqueras, et alios edifitios
aque ducte Cap. 24
Ite. stat. quod non sit aliqua perso-
=na que audeat, nec presumat
rumpere, deguastare seu in
=plere aut alio modo damnum
inferre, uel dare in aliquibus in-
=genijs, in quibus aqua decurrat
ad aliquos molendinos pesqueras
folles, pesas, ferronia, seu alia

omnes strate vie publice pontes
et portus debeant aptari et aptata
teneri per illos homines, et illa
Communia qui et que consueverunt
hoc facere, et quod nulla persona
debeat ducere ponere vel proi=
=cere aliquid propter quod vie
seu strate impediantur, nec damnu
dis stratis, vel viis faciat sub pena
sol. viginti pro qualibet persona
contra faciente, et ulterius tene
=atur suis expensis aptari fa
=cere, et quilibet bone femen
possit accusare tam publice quam
privatim, et ei credatur cum suo Ju=
=ramento et habeat medietatem
condemnationis, et singulares pro
=ne et Communia que invenientur
contrafacere per familiam d. Pretoris
punientur ut supra

De Apib. alienis non Colligendis
Cap. 28

Item stat. quod non sit aliqua persona
que audeat Colligere alienas
apes, nec examen apum, nec eas
includere in aliquo vase sive
apes sint super territorio suo sive
alieno, sive plantamine sub
pena qualibet vice sol. decem et

nihil hom. reddere debeat dm
examen, sive apes, quas inclusit
illi cuius erat, et quod nullus de=
=beat vetare alicui persone cuius
sunt apes sive examen quin
possit ire, et mittere ad accipi=
=endum ipsas apes, sive examen
in alieno loco sub eadem pena
De non Currendo cum equis per te=
=rras Pallantie et Intri Cap. 29

Item stat. quod non sit aliqua persona
que audeat nec presumat
Currere super aliquem mulum equum
vel equam in Burgis Pallantie
et Intri et locis Vallintrasche
Vidt per plateas, sive rugas ipsorum
Burgorum et locorum, et qui contra=
=fecerit condemnetur qualibet
vice in sol. quinque Imper. et
quilibet possit accusare, et credatur
cum Juramento suo et habeat ter=
=tiam partem condemnationis
De Conducentibus bovos cum
Carro et non euntibus ante
ipsos Cap. 30

Item stat. quod non sit aliqua persona
que audeat nec presumat
Ducere aliquos boves cum Carro

INTRASCA - SORISO 73

seu Barozio per plateas seu rugas
Burgos Pallantiae et Intri nisi du=
=cens bones fuerit ante ipsos
sub pena qualibet vice sol. du
et quilibet possit accusare et
credatur cum Juram.to et habeat ter
=tiam partem condemnationis
de Lupis consignatis d. Pretori Cap.
R. Stat. quod si aliquis consigna
=verit aliquem Lupum magnum
captum in districtu d. Comuni
=tatis habeat de ere d. Comu
=nitatis sol. quadrag.ta Inf.
et pro quolibet parvo sol. de
dummodo Juret ipsum Lupum Cepi
in d. districtu. illud Idem inte
=ligatur si consignaverit pelle
Lupi cum Capite, et pedibus qua
=tuor
De Camparijs, et eorum accusis Cap. 3
R. Stat. quod quilibet Campari
d. Comunitatis qui fecerit
aliquas accusas seu mendas
in aliquo territorio debe
ipsas mendas, seu accusas fac
scribi infra octo dies a die d
mendae Commerandas et
=nere annum mensem et de

INTRA
TRASCA - SORISO 73

nomen territorij et locum et eas
portare in scriptis d. Pretori
qui d. Pretor teneatur et debeat
dare terminum defensionis
trium dierum accusatis per d.os Campa=
=rios et partis distribus diebus
d.as emendas executioni man=
=dare et exigi facere ad re=
=quisitionem d.orum Camparioru
si non fecerint legitimam de=
=fensionem et quod Camparius
consul seu incantator vel
officialis teneatur ipsas mendas
exigere infra duos menses
postquam ei accusatae et datae
fuerunt in scriptis aliter d.
emendae non valeant nec
exigi possint salvo quod ali=
=quis mercator seu aliqua
alia persona ducens bestias
aliquas de mercantia in mer=
=cantiam de Alpe vel alpem de
Herbatico seu ad Herbaticum
non possint accusari per aliquem
nec teneatur ad aliquam penam nisi
ad restitutionem damni facti et
illati per ipsas bestias, seu bestiam
estimati per estimatores illius

terra cuius erat territorium nisi
fecerit malitiose dm. dominus
de plantamine non habendo
Cap. 33
Item stat. et ord. quod nullus in
Comunitate Pallantie Intra
et Vallintrasche habere debet
in vinea, vel horto vel sedi=
=mine, vel alijs terris Cultis
et quatuor brachia iuxta
consortem suum plantamen
intelligatur de Arboribus a ra=
=mis exceptis vitibus et alterius
et arboribus fructiferis que non
debent, nec possint auferri
si fuerint longe a Carsorte sui
et Brachia duo, et si quis
habet iuxta consortem suum
et minus spatium Brachior
duor teneatur, et debeat illas
auferre ad requisitionem Con=
=sortis intra dies octo proximos
postquam sibi denuntiatum
fuerit, quod si non fecerit Pre=
=tor seu Rector debeat ei
auferre banum Vnum duodecim
pro unaquaque arbore et post
cogere eum ad predictas arbores

tollendas suis expensis et hoc
intelligatur ad Brachium panni
quod statutum non habeat locum
in terris Zerbijs nec in divisio=
=nibus factis inter fratres seu
parentes, vel heredes alicuius
defuncti salvo quod quilibet
possit plantare et habere
vites in vineis planis iuxta
consortem usque ad dimidium Bra=
=chium et in alterius usque ad
Brachia tria
de lignaminibus non tenendis
in plateis, nec stratis Pa=
=llantie et Intri Cap. 34
Item stat. quod aliqua persona
non debeat tempori Alvionis
trahere ad Ripam lacus ali=
=quas Burras, nec habes nec
aliud lignamen grossum nec
ibi rivare sub pena pro qua=
=libet Burra soldorum duor
et qualibet die salvo quod
tempore Alvionis predicta pena
non habeat locum si propter
dam alvionem pervenerint quod
ille cuius sunt debeat ipsas
Burras et lignamen removere
et alio conducere extra Burgos

infra dies decem a die Cessationis
dicti aluionis sub pena predicta
et quolibet die et intelligantur
predicta de Intro a porta porti
mastri usque ad Cruceta que est
in fundo Strate illorum de Salatis
prope clausum illorum de Preto
in palhantia vero a porta illorum
de Barbavariis usque ad rogoletum
illorum de Piolo
de lignamine provento ex alu-
-ione Cap. 35
Item stat. quod si ex aluione
vel aliquo alio modo proven-
-erit aliquod lignamen non
signatum super fundo alicuius si-
-gularis persone quod non sit
aliqua persona que audeat
vel presumat ipsum lignamen
removere contra voluntatem
Possessoris dicti fundi seu terre sub
pena cuilibet contrafacienti
sol. quinque pro quolibet lig-
et nihilhom. teneatur reddere
tale lignum possessori predicto
de eodem Cap. 36
Item stat. quod non sit aliqua persona
que audeat nec presumat in-

super alienum fundum vel terram
pro applicando aliquod lignum
in dictis fluminibus Palhantie Intri
et Vallintrasche contra vo-
-luntatem possessoris et si quis
contrafecerit soluat pro pena
sol. quinque et nihil hom.
teneatur se absentare a dicto loco
de Borris removendis Cap. 37
Item stat. quod non sit aliqua
persona que audeat nec presu-
-mat removere nec exportare
aliquas Borras signatas de
signo alterius quam suo nec
signum alterius removere sub pena
unicuique pro qualibet Borra
exportata sol. viginti et signo
remoto lib. trium et pro qualibet
trabe sol. decem et in quolibet
casu teneatur reddere Borras
seu trabes
de eodem Cap. 38
Item stat. quod quelibet persona
que incidat borras vel trabes
vel alia lignamina in ne-
-more seu quando debeat
signum suum dare Pretori quoli-
-bet anno antequam faciat in-
-cidere borras et reponatur tale

signum in domo d. Pretoris, et sui
=bat. signum in quaterno Co=
=munitatis sub pena sol. decem
uilibet non danti signum utra
et quilibet possit impune auf=
=re de lignamine uiuus signum
non erit datum in scriptis utra
de pellibus et Carrabi Cap. 39
Item statuit quod nulla persona
audeat, nec presumat ponere
nec tenere nec habere aliquas
pelles crudas pro eis sicandis
nec ipsas ponere in lacu, nec
eas pellare nec raspare, nec
Carrabi adaquare nec sicare
nec intestina bestiarum raspare
nec cordas aziarum intestinorum
facere in Burgis Pallantie, nec
Iutri uidelicet in Burgo Pallan=
=tie a porta illorum de Bar=
=barariis usque ad rogoletas illo
de Piolo et in Iutro a porta
portus Mastri usque ad Cruceta
que est in fundo strate illorum
de salatis prope clausum illorum
de Ploto sub pena sol. quinque
pro quolibet contrafaciente
et qualibet uice et d. Pretor
teneat predicta inquiri facere

uiuus pene tertia pars sit accusa=
=toris, et alie due partes perue=
=niant in Communitatem
de non macinando bladum extra
Communitatem Cap. 40
Item stat. quod nulla persona de
Burgis Pallantie uel Iutri au=
=deat nec presumat facere
macinari alicuius manerii
bladum per aliquem molendina=
=rium forasterium qui non sit
Iurisdictionis d. Comitis, nec por=
=tare illud ad macinandum
extra d. Communitatem sub
pena sol. duorum Imper. pro quo=
=libet stario quod statutum non
habeat locum tempore defectus
aquarum dummodo accipiatur licentia
a d. Pretore qui teneat d. licen=
=tiam uilibet petenti dare absque
aliqua datione pecunie
de non uendendo Vinum foras=
=terium Cap. 41
Item stat. et ord. quod nulla persona
stre Comitis, nec aliunde possit
uendere, nec uendi facere ali=
=quod uinum forasterium ad mi=
=nutum ab octo Imper. pro quo=
=tiones absque [illegible]

INTRASCA - SORISO 73

=libet quatrino supra sub pena
lib. trium pro quolibet contrafa=
=ciente et qualibet vice cuius
pene tertia pars perveniat in
accusatorem et alie due partes
in d.a Communitate et quilibet
possit accusare et credat. eius
uno teste fidedigno, et si contin=
=gat aliquem forensem conducere
vel conduci facere aliquod vi=
=num forasterium in d.a Communi=
=tate quod teneat. solvere Cane=
=pario Generali totius Comitis
nomine d.e Comitis recipienti
sol. decem Imper. pro quolibet
Carro sub pena lib. trium pro
quolibet Carro et intelligat.
forensis quoad pred.a quilibet
non habitans cum sua familia
in d.a Com.e salvo quod pretium
suprascriptum non habeat locum
in malvasia Venetia, nec in
Vino Vallintraschino.

De morbo epidimie Cap. 42

Item stat. quod si casus evenerit
(quod absit) quod epidimia
incureret in aliquo Burgo
terra seu villa Communitatis
pred.e possint et valeant vicini

...TRASCA - SORISO 73

illius Burgi seu terre expetere
infirmum seu infirmos et omnes
habitantes in illis domibus
ultra teneant. et debeant
stare absentes a d.o Burgo
seu villa et quod Consules
illius Burgi, seu terre teneantur
et debeant ipsos infirmos
notificare d. Pretori eo die quo
infirmabunt. vel sequenti
sub pena arbitrio d. Pretoris
et d. Pretor teneat. et debeat
pred.a executioni mandare
quod non derogetur decretis do=
=mini Cap. 43

Item stat. quod pro precedentia
statuta, nec pro confirmatio=
=nem de eis factam, nec fiendam
non derogetur nec derogatum
esse intelligat. in toto, nec
in parte alicui decreto nec
ordinamento pref. mag. dni
seu eius mandato facto, seu
confirmato edito, nec edendo

Deo Gratias

dominum mediolani Comes Vi
:tebit Imperialis Vicarius Gene
:ralis
Remitendo libi hic alligata
Habita Communitatis nostre
Vallantie Anti et Valintra
:che que sunt capitulorum
ducentorum nonagintasep
numero, eaque examinavit
Corigi fecimus secundum quod
cognovimus expedire pro
Communi bono, et ubilibet
nominum nostrorum d. Commu
:nitatis eadem Habita presentij
Serie approbamus laudamus
et confirmamus, ipsaq. debere
observari quoad facere ad li
:bera subemus et mandamus
Rebentij in nobis arbitrio prote
:state, et bajlia de Habita Co
:rigendi ipsius. adendi, dimi
:nuendi, ac ea emendandi et
interpretandi prout nobis videbit.
et placebit, non intendentes pre
:terea quod in hoc pregiudicet. in
aliquo decretis nostris factis de Fen
:di. datis intus die 19 Januarij 1378
sigilli Comitis a pe Pugilli Regii Hospitis et
Vallintrasche

+ INTRA
INTRASCA + SORISO
73

Index rubicarum statutorum presentis

Proemium Hab.

Quod Rector et suj Socij obligati debeant offere in eccleja de Sanm. prepositus et Rector
:es
Quod Consilium debeat dare juram.m d. Rectorj Robario et familie
De appellat.e d. Rectorij
Quod Rector non possit et teneatur expa Domum Caminj
De Juram.o Robarij
De Juramento familie
De fama quam retinere debet d. Rector et ejus salario
Qui fuerit Rector Communitatis ante Capud Vicarium non possit ese Rector
De solutione cancellarium condemnationum et scripturis Robario
De scripturis et actis dandis et ex
:hibendis Robario
De eo quod exigere debent famuli d. Rectorij pro roba
:rijs
De Vegnua Sti Mauritij
De Vegnua Visentinij
De Vegnua Sti Petri
De Vegnua Sime
De duobus famulis d. Rectoris

De offo. Seniorum et eorum nec
:cede
De Senioribus eligendis
De Syndicatu d. Rectorij et ejus familie
De cod.
De consiliarijs et credentijs ge
:neraliter eligendis
De eligendo Procuratores et defen
:sores miserabilium personarum
De postea scribendo ante quam proponatur
De modo et forma capitulan
:di
De faciendo gachum ad Busto
:las et boletas pro expen
:sis
De veniendo ad Consili
:um
De qua d.a Comunitas non exigen
:dendo a Rectore
De Bajlia d. Rectorij de exa
:minando de qua d.a Comunitas
De Consignio Concubi eligen
:do
De Inventario faciendo de bonis et rebus existentibus in domo d. Rectorij
De qua non expendendo in Consignis
De cod.
De danda Cingulando condemna
:tiones et pro Cancellando

De fodij condemnationibus et
bannij non accipiendis nisi
de Consensu
De sapientibus communien=
=dis pro reb. Consensu
De taleis non imponendis
nec exigendis
De taleis exigendis de con=
=sule
De condequatione familia=
=rij
ad quos et pro quibus onera
subeant
Quod Consules non possint obli=
=gare homines sui consula=
=tus
Quod Rector teneat. Cyi facere
sequens statutum
De magistro Grammatice
De estimatoribus eligendis
De adequatoribus eligendis
De statutis reducendis in certis
membranis
De statutis non observandis
De eod.
De salario cuntis in amba=
=siatas
De eod.
De ambasiatoribus non mittendis
nisi de mandato credentie
De statutis nocentibus contra
libertatem ecclesie non observan=
=dis

De festivitatibus celebrandis
De feriis indicendis
De Bindemijs
De publicatione Consulum Patte
et pacti
De inquirendo de taberna post hora
Completa
De bonis bannitis seu condemnat.
exigendis et de eis fiendis
De exigendis fodis bannis et
condemnationibus
De Cogendo et detinendo debi=
=tores Comunis
De non proponendo in Consilio
de remittendis condemnatis
De Bannis per nuntios reducendis
in scriptis

Fol. 25 Libri Secundi de Contractibus

De emendis petitionibus
De obligationibus minorum
De contractu et obligatione non fie=
=nda in nuntio vel publico fam.
Quod Rector teneat. interponere
auctoritatem
De Interdictione fiendo et de bo=
=nis Prodigi
De donatione
De Cessionibus et datis non fiendis
nisi in certa forma
De Cessione facienda
De eod.
De eod.

De eod.
De rebus non alienandis absti=
=nentibus alimenti primo
quod aliis
De eod.
De fictis et hiemibus non solutis
quod quilibet emphiteota
teneat. se de novo in=
=vestire
De fictis non petendis nisi
de quinque annos
Qualiter mutationes possint valin=
=gere levari et dominus
esse
Ut non curvat tempus domi=
=nus de aliqua re vendita
et mutanda
Quod Agnati presentes cognatis
in substantia
De matre vel alia existen=
=te tutrice filiorum Agnatis succedant ab
=intestato
in ere stato
Quod mulieres non admittendi
ad successionem ab intestato
De eod.
De mediocritate debitorum remanente
superstitis
De hereditate non adeunda
nisi beneficio inventarij
Qualiter fieri debeant inventa=
=ria
De eod.

De eod.
De obedientia adhibenda
Statutis in scriptis confirmen=
=dis
De juramento non dando Statu=
=torum
De prescriptione quadraginta
annorum
Ut minoribus non curvat
aliqua prescriptio
Libri tertij fol. 40
De Jure credendo
Quod nulli detur prescriptio
nisi ab herede de Communi=
=tate
Quod illi de pacto nec de valin=
=gancia non teneantur
Pallentia
De modo citandi et de cita=
=tionibus
De modo faciendi bannum per
=nuntium
De eod.
De eod.
De expensis restituendis
citato
De libris in banno ponitis
De modo faciendi exceptiones
in bonis debitoris sui
De possessione bedali
De possessione non danda
nisi citato legitimo tempore

ANASCA + SORISO 73

De actionibus ut plures eiusdem proponi
De testib. in quib. non defertur
De eod.
De ord. Actor. circa litigium non desistendo
De Regula de debito in exemplis
Quod nulla persona habeat in una causa nisi unum Procuratorem
Ut exemplus procuratorij valeat
Qualiter fieri debeant procuratoria
De Juramento Calumnie non prestando
Quod super exceptionibus que fiunt ante litis contestationem
Negetur et respondeatur
De eod.
De fictione affinitatis vel consanguinitatis non negatum
Quod hij habent pro confessis
De eod.
Quod omnibus positionibus debeat respondere
De capitulis et positionibus faciendis ante litis contestationem
De testib. examinandis
De testib. recipiendis
De solutore fienda testib. in quib. casib. probata non suppl. fides testis
De bannitis non recipiendis ad testimonium
De questionib. decidendis Juramento, et eorum termino
De eod.
De eod.
De eod.
De questionibus cognoscendis et sigillo
De eod.
De sententijs interlocutorijs fiendis et Registro
Ut dicitur Victori condemnati in expensis
De termino dato condemnato
De sententijs Registrij dicendis nullis
Quod nullus possit appellare sed loco appellationis petat sequentia
De modo petendi sequentia a sententijs latis et Registro
De Rebus de bonis et testimento
De Instrumentis exhibendis creditori
De eod.
De requisitione debitoris
De signo facto manu debitoris
Quod Rector teneat preces executioni mandare absq. impositione gravaminis
De robarijs que fiunt occasione justitie
De licencia concedenda de proficto
De eod.
De eod.
De testimonijs
De eod.
Quare non possint proclamare quo debito fiunto cessioni, seu pignoris
De bonis ostendendis.
De robarijs et confessionibus communis
De eod.
Quod bona forensium possint capiari
Qualiter concedenda licencia foras deportandi
De bestijs robatis estimandis
De solutione fienda pro bestijs robatis
De deposito fiendo si creditor solutionem habere noluerit
De denunciis faciendis ut pignora exigantur
De eod.
De eod.
De eod.
De modo et forma recuperandi robaria et possessionem
De capiendis et detinendis debitoribus condemnatis
De eod.
De effectione facta filio emancipato qualiter non prejudicet creditoribus.
De bonis acquisitis a debitoribus
De mercatis attendendis et observandis
De confessionibus faciendis debitoris et creditoris
De Instrumentis retinendis
De questionibus per sententias communes &c.
De eod.
Libri quarti fol. 77.
De anno prosequendo et Jamitate danda
De eod.
Infra quem tempus possit

HASCA + SORISO 13

Inquisitio formam
De modo citandi et banni=
=andi malefactores
De inquisitionis finis
De eod.
De damnatis malefitium
dandis et Capitale
De confessionis et pro=
=rogationibus banito=
=rum
Quod insulsatis de aliquo
malefitio teneat. ipso=
=malibet Comparere
=re
Quod dies termini non
computet. in termi.
In quibus citibus possit
quis dativeri
Quod quis non possit
poni ad torturam nisi
precedentibus indi=
=ciis
De his qui habent posse
ad torturam
Quod masculinum comprehendat
femininum
De Arbitrio Conces. Pla=
=toni in casibus non
comprehensis in sta=
=tuto
De Custodia Carcerum et
Carceratorum
De pena frangentis Carcer
et fugientis de Carceribus
De Carceratis exprimendis
De Verbis injuriosis
De nimis illatis
De furtis factis Comuni=
=teti
De pena furis
De eod.
De rebus exportatis extra
Dominum consignandis
De furto invento penes
aliquem Capitale
De furtis et aliis malefac=
=toribus Judicandis
De pena robatoris
De robatis restituendis
et Comuni
Quis dicitur teneatur ad
emendationem et restitu=
=tionem robatis
De spoliis
De vipis et venenis
De furtis et suspitionibus
De furtis et suspitionibus
factis inter communem
et forum
Quod Judex inter teneatur
solum expensas expresse
De pena Blasphemantis Dei
et sanctis

De proditione non Comu=
=nitis
De pena Committentis homi=
=cidium
De eod.
De mandantibus per ma=
=lefitium
De Roncinantis abatus
De Venefitiis
Qua male tenebitur mari
Debeat
De pena Capientis ad red=
=ni faciendum et de
Carcere privato
De adulteriis et stupro
De sodomia
De pena fabricantis falsa
monetas et fundentis bona
De pena falsitatis fabrican=
=tis falsa instrumenta
De pena producentis et
facientis fieri falsa in=
=strumenta
De eod.
De pena utentibus falsis ins=
=trumentis
De eod.
De pena testificantis fal=
=sum testificari faciendi
De Juramentis falsis et eo
pena
De Incendiariis

De eod.
De pena extirpantibus homi=
=nes
De pena occupantis posse=
=siones et tenentibus
De invitamentis et Conse=
=gationibus gentium non fa=
=ciendis
Quod nullus Curratus sequi
debeat
De pena Communi recep=
=tantibus bannitos
De Auxilio dando ad Ca=
=piendum malefactores
et banitos
De homicidiariis Capien=
=dis
De malefactoribus Capien=
=dis
De consignandis male=
=factoribus
De pena recep tantibus
malefactores et eis dan=
=tibus auxilium
De reparationibus consignare
malefactores
De pena Committentibus fur=
=tum de nocte
De invenis de nocte in
Domibus quod possint im=
=une offendi

Inquisitio [illegible]

de pena portantium arma
uetita
de pena auferentium
Caputium de Capite
aliano
de pena prohibentis
fieri saxim.
de eod.
de pace facta rupta
de pena damnificantis
aliena animalia
de columbis alienis
domesticis non ca-
piendis
de pena interficientium
canes et cattas
alienas
de domibus non dimen-
dis uineis non extir-
pandis et arboribus
non incidendis
de non ponendo aliquem
in confinibus
Quod offensio bannitorum
remaneat impuni-
ta
Quod bannitus d. Co-
munitatis non habeat
offm. in d. Com.
de Contractibus factis
post delictum Comissum

Libri Quinti
de stateris et mensuris ade-
quandis
de mensuris et bilancijs
adequandis
de eod.
de Tabernarijs quod non
possint in die mercati
spinare Vinum
de eod.
de eod.
de eod.
de non recedendo a ta-
bema absque solutio-
ne
de Becarijs
de eod.
de eod.
de molendinarijs
de facientibus panem ro-
nalem
de pannis inquirendis
de textoribus
de pannis fiendis de cu-
tenarijs decem
de eod.
de Leprosis expelendis
de pena inducentium ali-
ad ludum taxillorum
de pena tenentium ludum in
domo

de pena Ludentium ad
taxillos
de Contractibus factis causa
ludi
de pena facientium gua-
dia
de non guastando rugias
molendinorum
de portibus aptandis
de ripa lacus expedie-
nda
de stratis et pontibus
aptandis
de apibus alienis non
colligendis
de non Curendo uel equis
per terras Pallantie et
Intri
de Conducentibus boues
[illegible] Carro et non
euntibus ante ip-
sos
de Lupis consignatis d.
Pretori
de Campanijs et eorum
acutis
de Plantamine non ha-
bendo
de lignaminibus non
tenendis in plateis
et stratis

de lignamine guento
ex aluione
de eod.
de Borris removendis
de eod.
de pellibus et Canabi
de non macinando Bla-
dum extra Com.
de non uendendo uinum
forasterium
de morbo Epidimie
Quod non derogat decretis
domini
Confirmatio statutorum

Finis